

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Qvarta Pars. De modis prouidendi & disponendi de Beneficiis, eaq[ue]
acquirendi, continet 5. c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98538)

iori ratione ait *nu. 118. d. 6. 90. qui non mutant, sed de mutando dubitare cæpit.*

Mihi verior videtur sententia glossæ, nam non potest negari peccare & mortaliter, & cum fraude retinere Beneficium, & fructus illius percipere istum, qui mutato animo cum proposito non se promouendi, illud retinet ad lucrandos fructus residui temporis. Nec videtur deducendum stipendium, quod deducit Vicario, ut ait Angles, nam cum malo titulo, & mala Fide illos fructus percipiat, nec eos faciat suos, nihil videtur deducendum, sed sibi imputet, & facit, quod dicitur *infra 7. part. capit. 13. num. 100.*

Secundum dubium est, an decisio *dist. 8. ceterum*, procedat in eo, & qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, nec tamen ad finem, &

effectum lucrandi fructus eius, sed ob alios fines, seu motiua? nam videbatur non procedere, quia loquitur de eo, qui sic accipit Beneficium, ut fructus ex eo per annum percipiat.

Nihilominus etiam in eo procedere verius existimo, & nam etiam is fraudem committit, & ita videtur sentire ibi Francus, *n. 2* & alij, Carbo. 3. & Dd. supra allegati.

Sextum dubium est, cui sit facienda restitutio istorum fructuum? Et dicendum videtur, restituentos esse fabricæ, vel pauperibus, ut de fructibus amissis ob non recitationem horarum dicitur. Nisi in Canonicis, & aliis Beneficiis habentibus fructus in mensa Capitulari, qui videntur ad Capitulum spectare, ut alias dicitur *capitul. precedenti numero quarto.*

QVARTA PARS, DE MODIS PROVIDENDI ET DISPONENDI DE BENEFICIIS, EAQUE ACQVIRENDI.

CAP. I.

De Collatione, Electione & Presentatione.

SVMMARIA.

DE Beneficiis variis modis providetur, & variis modis acquiruntur *num. 1.* sed tres potissimum modi, sub quibus alij continentur, collatio, electio, & presentatio, *num. 2.*

Collatio, quid sit, numero tertio. & quid sit institutio qua sub ea comprehenditur, *num. 4.*

Collatio est duplex, necessaria, & voluntaria, & quæ utraque sit, *n. 5.*

Electio, quid sit *num. 6.* ad quam reducitur postulatio, & quid illa sit, *n. 7. & 8.*

Electio, & postulatio coniuncta est nominatio, qua est duplex, *n. 9. & 10.*

Materia electionis, & postulationis parum est in usu, nec est practicabilis, *n. 11.*

De materia electionis qui videri possint, *n. 12.* & de materia postulationis, *n. 13.*

De electione monialium, qui sint, vide *n. 14.*

Presentatio quid sit, *n. 15.*

Presentari debet Clericus, exhiberi, & offerri Episcopo, nec de absente sit presentatio, nisi cognita esset Episcopo qualitas absentis, *num. 16.* nec valet consue-

tud oim contrarium, *num. 17.*

Licet Ordinarius non teneatur admittere presentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen si causa admiserit, valet presentatio, etiam si non esset notus, *n. 18.* & ita potest saluari practica hodierna, *num. 19.*

Quamvis absens ita notus ordinario, ut non indigeat examinatione, & recte possit presentari, tamen Ordinarius, licet possit, non teneatur admittere presentationem, *n. 20.*

Vbi sit presentatio de absente ultra admissionem Ordinarii requiritur acceptatio presentati *infra tempus dictum ad presentandum n. 21.*

Vbi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, & pratermitti non potest, quantumvis presentatus sit notus *n. 22.*

Resolutio Rotæ, ex qua dicta comprobantur, numero vigesimo tertio.

Difficultas contra praxim hodiernam, quod nunquam solent presentari corporaliter exhiberi, qua non videtur posse saluari ex ratione tacta, *num. 18.* Cum hodie ex Concilio requiratur examen pro forma in presentatis, non solum ad Beneficia curata, sed etiam simplicia iuris paron. Eccles. *n. 24.*

Respondetur, quod examē non requiritur pro forma presentationis, sed institutionis *n. 25.*

Ad presentationem reducitur nominatio Vicarij, numero 26.

De nominationibus Vniuersitatum ad Beneficia, qua in Gallia fuit, qui agunt, *n. 27.*

DE Beneficiis variis modis prouidetur variisque modis Beneficia tunc acquiruntur, de quibus Staphil. de literis gratiarum, titulo de modis, prouisiuis, Selua de Benef. 3. part. quest. 1. Corraf. 4. part. capit. 1. Lambert. de iure Patron. 1. part. 2. lib. quest. 1. num. 12. Peckius in reg. Beneficium, lib. 6. num. 12. Quintanaduennas Eccles. lib. 1. cap. 7. & prosequitur Rebuffus, in praxi a titulo, quibus modis Beneficia acquirantur, numer. 17. cum seqq. & Duarenus de Benefic. libro 5. per totum.

2 Sed tres potissimum modi, tunc sub quibus alij continentur, nempe collatio, electio, & presentatio.

3 Collatio autem est donatio, concessio, seu assignatio Beneficij tunc vacantis facta ab habente potestatem, ut ab Ordinario, Papa, legato, Capitulo &c. Staphil. supra num. 15. & Lamber. num. 19. Rebuffus in concord. tit. de collationibus in Rubrica, vers. 7. pro assignatione. Corraf. d. c. 1. num. 2. Vgolin. de censibus tabula. 2. c. 11. §. 2. num. 3. & Zechus de Benef. & pensio. cap. 5. num. 1. & post hæc González ad regul. mensium glossa 16. numer. 8.

4 Sub qua comprehenditur institutio, quæ est quædam collatio tunc Beneficij, licet non libera, facta presentato per patronum Abb. in cap. ex frequentibus de instit. num. 7. & in cap. 2. ne Sede vacante, & ibi Dd. & in cap. unico de instit. in 6. Rebuff. in praxi tit. de collatione num. 1. qui ait, quod collatio, est duplex, necessaria, & voluntaria, tunc & necessaria est, quam collator facere tenetur, ut dicemus infra 5. parte cap. 7. a. n. 73. & voluntaria, quæ ex voluntate, & libere fit, & vide dicta 1. p. c. ult. a. n. 32.

6 Electio est ad Prælaturam, tunc seu Dignitatem vacantem alicuius personæ à Collegio facta operæ pretio superiore confirmanda iuxta ea, quæ diximus super 1. p. c. 6. a. n. 15.

7 Ad quam tunc perducitur postulatio, quæ fit de eo, qui propter aliquod impedimentum, seu defectum V. G. natalium, ætatis, vel Ordinum &c. eligi non potest. Est enim postulatio supplex Collegij petitio facta Superiori, tunc ut certam personam ad Ecclesiam, seu Dignitatem vacantem non obstante defectu, quem patitur, admitrat, Abb. in cap. 1. de postul. Prælat. num. 34. Corraf. 4. part. c. 2. n. 2. & Cuchus in institution. Maioribus, libro 4. tit. 2. numero 1. cum aliis.

9 Electioni etiam coniuncta, & postulationi similis nominatio, tunc quæ ab electoribus fit, nempe cum Collegium duos, vel plures nominat Superiori supplicans, ut vnum, ex eis Ecclesiæ præficere velit, quæ dicitur nominatio solemnitis, ad differentiationem alterius nominationis simplicis, tunc quæ ab electuris fit per modum tractatus, & conferentiæ. Corraf. d. 4. part. c. 4. n. 1. & 2. & Cuchus d. tit. 2. num. 55. & 56.

11 Sed quia materia electionis & postulationis iam parum est incesu, tunc nec his temporibus est practica, cum tit. de electione ab aula recesserit, ut inquit Lamber. 1. p. 2. lib. 9. art. 20. n. 6. in fine, Mandos. reg. 2. Cancell. in præfatione, n. 3. maxime in Hispania, non est opus in ea immorari.

12 Et de materia tunc electionis videri possunt tit. de electione in decretal. & in Clement. & ibi Dd. Host. in summa eodem tit. & special. lib. 4. eodem. P. de Baytio in directorio electionum, & Gulier. de Mandagoto in tract. de election. nouor. Prælatorum, cum additio. Boerij, & Matthæi Borff. Missellanea in materia electionis, & Fleueringus Goaden de forma, & modo eligendi nouum prælatum, qui habentur tome 15.

part. 1. tractat. nouorum, Bertachi. in tractat. de Episcopo, Cosmas in pragmatica sanctione tit. de election. Rebuffus ibi in concordat. tit. de electionum derogatione & tit. de Regia ad Prælatum nominatione. §. ultim. verb. ad electionem, & verb. possunt, & in praxi tit. de election. Corraf. 4. part. cap. 3. Ioann. Nicol. Gimon. in Enchiridio Benefic. tit. 1. cap. 6. Duarenus libro 5. cap. 1. Cuchus, d. tit. 4. tit. 1. Zechus de Benefic. & pensio. cap. Syluester, & alij summissæ verb. election.

Et de materia tunc postulationis videri possunt ordinarij in tit. de postulation. Prælatorum, Hostiensis, in summa tit. de postulatione. Specul. libro 4. eodem titulo, Mandagotus in d. tract. 1. part. ex cap. 53. Corraf. d. 4. part. cap. 2. Duarenus lib. 5. c. 2. Cuchus d. tit. 2. Zechus supra, c. 6. Syluester, & alij, summissæ verbo, postulatio.

De electione autem Monialium, tunc quæ est magis practica, licet non tamen pertinet ad nostrum tractatum de Beneficiis, vide cap. in demeritis, de election. in 6. & Concilium Tridentinum sessione 25. de regularib. cap. 7. Cosmam d. tit. de election. §. & cum humana verb. Abbatis. Cuchum d. tit. 1. a. n. 264. Zerola in praxi Episcopali verb. Abbatissa.

Presentatio vero, tunc est quædam exhibitio personæ per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitime facta, ut per Abbatem in c. ea noscitur, de his quæ sunt à Prælat. Rochus, de iure Patron. in princ. q. 3. Rebuff. in concordatis tit. de collatio. §. præfatiq. Ordinarij, verb. presentationem, & in praxi, tit. de presentatione, n. 3.

Ex qua diffinitione quod presentari debet Clericus Episcopo, hoc est ipso Episcopo exhiberi, & offerri, nec de absente iure fit presentatio, nisi forte perspetta esset, & cognita Episcopo qualitas absents. Abbas ibi, & in cap. cum parati, de appellation. & conf. 76. 2. part. Rochus verb. honorificum quest. 6. numer. 27. late Lambert. 1. parte 2. libro question. 11. Corraf. 4. part. cap. ultim. num. 18. Zerola verb. ius Patron. §. 7. & Rota decision. 185. ad finem 2. part. disensorum.

Et adeo verum est tunc de iure absente non notum presentari non posse, quod non valeret consuetudo in contrarium secundum Abbatem d. conf. 76. n. 2. & Lamber. d. q. 11. art. 2.

Sed, licet Ordinarius tunc non teneaturmittere presentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen, si eam admiserit, valet presentatio, etiam si non esset notus, Abb. d. conf. 76. Rochus supra vers. item aduerte, Lamber. d. q. 11. art. 4. Quamuis contrarium veller Beroius, conf. 87. n. 8. vol. 1. tunc ita potest saluari practica hodierna, nam nunquam solent presentati corporaliter exhiberi tempore presentationis.

Rursus è conuerso, tunc Quamuis absens ita notus Ordinario, ut non indigeat examinatione, recte possit presentari, tamen Ordinarius, licet possit, non teneturmittere presentationem de eo, maxime, si eius idoneitas non sit notoria, id enim est in sua facultate, ut tenet Rota in Regien. Prioratus, de qua infra n. 23.

Præterea ubi fit presentatio tunc de absente ultra admissionem Ordinarij, requiritur acceptatio presentati infra tempus datum ad presentandum, ut presentatio sit perfecta, & completa per se, vel per Procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum Beneficium in specie, vel in genere. Lambert. d. quest. var. 5. & 2. part. 2. libr. question. 5. art. 2.

art. 2. m. 2. Quamuis contrarium teneat Rochus su-
pra n. 67.

22 Tandem aduertendum est, quod ubi examina-
tio requiritur pro forma, seu alias, est omnino ne-
cessaria; illa prætermitti non potest, quantumvis
præsentatus sit notus. Lambert. d. 9. art. 3. & fin. & di-
cetur infra 6. par. c. 2. a n. 275.

23 Quæ omnia confirmantur, & comprobantur
ex resolutione facta in causa Regien. Prioratus 26.
Iunij, & 24. Decemb. 1587. Coram D. Pamphilio,
in qua fuit resolutum presentationem factam de ab-
sente non valere, ex Abbate dict. cap. ea noscitur, ut
fuit dictum in una Calagurritana Beneficij coram D.
Orano, licet posset sustineri facta de absente etiam in
ultimo die, seu hora quadrimestris, ubi est taliter no-
tus habenti instituire, ut examinare non egeat, ex Lam-
bert. dict. quæstion. 11. art. 3. & coram D. Aldobran. 16.
May 1583. in una Valentiniana Beneficij. quæ est d. deci-
sione 185. Rochio verbo, honorificum, nu. 27. hoc ta-
men procedere data acceptatione presentati infra tem-
pus datum ad presentandum, & constituto, scilicet per li-
teras, vel procuratorem, quod sufficit. Lambert. dict.
articul. ultim. quæ acceptatio requiritur intra quadri-
mestre, tanquam pars presentationis, & ante illam præ-
sentatio non est perfecta, Lambert. dict. art. 2. numer. 2.
& data etiam admissione Ordinarij, Abbas. d. conf. 76.
numer. 2. Lambertus dict. quæstion. 11. art. 4. Quæ ra-
men notitia non sufficit, ubi examinatio est omnino ne-
cessaria, ut in Parochialibus, & ubi datur concursus
presentatorum, ut fuit dictum in una Astorcen. Pare-
chialis, coram d. Giffio 11. May 1587. Lambert. d. q. 11.
art. 3. numer. 5. & 9. nec licet impedire acceptatio-
nem presentationis, &c.

24 Sed modo succedit & difficultas contra dict. pra-
xim hodiernam, quod nunquam solent præsentati
corporaliter exhiberi tempore presentationis, quæ
praxis non videtur posse ex ratione tacta omnino
saluari, cum hodie ex Sacro Concilio Trident. re-
quiratur examinatio pro forma, non solum in præ-
sentatis ad Parochiales Iuris Patronatus laicorum, ex
cap. 18. sessione 24. de reform. ut dicitur infra 9. par.
cap. 2. num. 253. sed etiam in præsentatis ad Beneficia
simplicia iuris Patronatus Ecclesiæ, ex cap. 18. sessione
7. de reform. ut dicitur d. 9. par. cap. 3. num. 5. & sic in
eis non potest examinatio prætermitti, & consi-
gnanter non valebit presentatio facta de absente,
qui non se corporaliter exhibet, ut examinari pos-
sit, quamvis Ordinarius eam admittat. ex Lam-
berto, dict. quæstion. 11. artic. 3. & final. versicul. restrin-
ge 2.

25 Nihilominus, & dicendum videtur valere præ-
sentationem admissam per Ordinarium de absen-
te, qui non se corporaliter exhibet, quamvis exa-
minatio requiratur omnino, & pro forma, nam
examinatio requiritur ad institutionem, & pro for-
ma instituit. & aut facta sine prævio examine non
valeat, non tamen requiritur pro forma præsen-
tationis, ita ut in ipsa presentatione requiratur exa-
men, seu presentia corporalis presentati, si eam
non petit Ordinarius, qui potest presentatum po-
stea ad examen vocare antequam eum instituat, &
sic recte saluatur d. praxis in quibuscunque Benefi-
ciis.

26 Ad præsentationem & reducitur nominatio Vi-
carij facta per eos, in quorum Ecclesiis vnitus poni-
tur, quæ etiam presentatio dici potest, & solet de
quo infra, dict. cap. 2. 9. partis. 10. dubio a n. 285.

27 De nominationibus & autem Vniuersitatum ad

Beneficia vacatura, quæ in Gallia fiunt, sufficere le-
ctorem remittere ad Doctores Gallos. Cosnam in
pragmatica tit. de collatio. Rebuffum latissime in pro-
prio tract. de nominatio. & in repetit. c. 2. de concess. Præ-
bend. in materia nominationum, & in concord. titul.
de collationibus. Corraf. 4. cap. 4. num. 7. Seluam 3. par-
te quæst. 1. num. 13. Gimon. tit. 4. cap. 5. Duarenum libro
5. cap. 13.

C A P. II.

De modis, quibus acquiritur ius in re
in Beneficio.

S V M M A R I A.

Ius in re in Beneficio acquiritur per collationem acce-
ptatam etiam ante possessionem, n. 1.

Per collationem secuta acceptatione, sine possessione, expi-
rat reservatio, n. 2.

Ius in re acquiritur per institutionem presentati, con-
firmationem electi, & admissionem postulantis,
numero 3.

An habens ius in re, & canonicum titulum Beneficij
possit possessionem illius apprehendere propria aucto-
ritate, n. 4. cum segg. referuntur sententia Doctorum,
& resolutur posse, si est vacans.

An ex sola supplicatione seu signatura, literis non ex-
peditis, acquiritur ius in re, & ex ea possit capi
possessio? numero 10. resolutur ex ea acquiri ius in
re, & titulum, & ex ea gratiam esse perfectam, nu-
mero 11.

Narrandum est in gratia ius alterius ex supplicatione
competens, num. 12. & conuincitur doctrina Zerola,
numero 13.

Vacat Beneficium per mortem impetrantis, qui signata
supplicat, decessus, & non ut prius, n. 14.

Per provisionem factam cum sola supplicatione expirat
reservatio, n. 15. si supplicatio est registrata, n. 16. &
quando est signata in forma gratiosa, secus in forma
commissaria, n. 17.

Cancellaria, & Camera tenet Beneficium non vacare per
obitum, seu resignationem habentis solam supplica-
tionem signatam etiam in forma gratiosa, sed ut prius
cui erit standum, n. 18.

Supposito quod Beneficium vacet per obitum habentis
solam signaturam, an impetranti per eius obitum ad
canonicationem sue gratia sufficiat ostendere suppli-
cationem prædecessoris, & eam iustificare, an ve-
ro opus sit expedire literas super illa? numero 19.
cum sequentibus, resolutur sufficere ostendere suppli-
cationem.

Pro possessore sola supplicatio iuris proprii, vel 3. exclusi-
ui iuris agentis valet ad obtinendam absolutoriam
numero 25.

Supplicatio non probat gratiam, ubi agitur ad illius ca-
nonicationem, secus in absolutoria, & in possessorio, &
ubi non agitur de canonicanda supplicatione, n. 24.
resolutio Rota, n. 25.

Extraneus 33. Iulij 3. ad fin. explicatur contra Man-
dos. procedere quoad apprehensionem possessionis, nu-
mer 26. & 27.

Dispensatio est perfecta, & habet effectum ex sola signa-
tura, n. 28. resolutio Rota, n. 29.

Reg. 53. quod dispensatio non suffragetur, nisi literis ex-
peditis, non habet locum in foro conscientie, n. 30. sed
cum iam a tempore Py V. dicatur, in iudicio vel ex-
tra, secus videt, n. 31.

Abolutio à suspensione, seu alia censura sine literarum expeditione valet in foro conscientie, n. 32.

D. Regul. Cancellarie non procedit in dispensatione concessa accessorie simul cum prouisione, seu alia concessione, super quibus erant expedita literæ, numero 33.

Pensio an salua conscientia exigi, recipi, & solui possit, literis non expeditis, non stante clausula, quod sola signatura sufficiat? nu. 34. cum seqq. resoluitur affirmat. contra Hier. Paulum, licet non possit cogi ad solutionem per iudicem.

In foro conscientie, ut quis sit tutus, sola supplicatio gratia sufficit.

Hodie stante clausula in supplicatione pensionis vigore literarum desuper expeditarum, nec alias persolueda dicendum est, ante literarum expeditionem non posse exigi, nec solui pens. nec ad eius executionem procedi, etiam stante titularis consensu & obligatione in forma Camerae, n. 35. & 40.

Quod magis procedit ex clausula apponi solita à tempore Sixti V. quæ est magis stricta, cui renuntiari non potest etiam per ambas partes, nu. 41. ex qua pensio est nulla si ante literarum expeditionem exigatur, numero 42.

Hodie à tempore Clementis d. clausula apponitur magis stricta, n. 43. ex qua hodie non solum pensio non debet solui, literis non expeditis, sed etiam ille debent expediti infra nouem menses, n. 44.

Pactio de soluendo pensionem, literis non expeditis, non est confidentialis, est tamen simoniaca, maxime stante clausula, quod literis non expeditis reservatio sit nulla, ex qua etiam est confidentialis, n. 45.

Ex sola supplicatione seu signatura poterat iure capi possessio, n. 46. secus tamen hodie, ex constitutione 33. Iulij III. n. 47.

Heredes illius, qui decessit cum sola supplicatione, non possunt percipere fructus, nisi literas expendant, sed spectabunt ad successorem, imo non possunt eas expedire, num. 48.

Circa d. constitutionem Iulij III. resolutiones Rota, n. 49. 50. & 51.

Prouisio ab Ordinario vel Nuncio licet male qui vigore eius prouisionis possessionem ingressus est, & postea vigore nouæ prouisionis, Papa literis non expeditis, possessionem continuat, non obstat dict. constitutio, sed erit tutus in conscientia, modo noua prouisio sit concessa in forma gratiosa, & non commissoria, numer. 52. 53. & 55.

In foro conscientie potest quis vii gratia absque literis expeditis, & est tutus sola supplicatione signata, numer. 54.

Tunc dicuntur Bullæ expeditæ quando sunt plumbaræ, num. 56.

In re in Beneficio acquiritur per collationem acceptatam etiam ante adeptam possessionem, ca. si tibi absent. de prebend. in 6. vbi Domini. numero 2. & Francus numero 3. Dinus in reg. Beneficia in 6. num. 11. & 12. & ibi additio. litera E. Rebuffus in praxi super reg. de non tollendo iure questio glossa 6. numero 38. Corraf. de Benef. 4. par. cap. 1. num. 14. Simoneta de reservation. questio. 55. & 56. & ibi Granutius Mando. reg. Cancell. questio. 5. Couarr. lib. 3. variar. cap. 16. numer. 3. & 5. Flam. Paris. de resignat. Benef. lib. 2. questio. 16. num. 2. & libro 10. quest. 6. num. 2. & 55. & quest. 8. n. 5. & Pater Molina de iustitia, tom. 1. tract. 2. disputatio. 2. versic. dixi superius & disputation. 3. in fin. & post hæc González ad reg. de mensibus glossa 15. §. pri-

mo, numero decimoquinto, & trigesimo tertio.

Vnde per collationem & secuta acceptatione sine possessione expirat reservatio, Eneas de Falconibus de reservatio. 5. quest. principali. quest. 1. 3. & 4. Sarnen. de Triennali, questio. 30. versic. 4. limitatur. Simoneta d. quest. 55. & 56. & ibi Granutius, Selua de Beneficiis. 3. part. quest. 72. Probus ad Monachum in cap. licet Episcopus, de Prabend. in 6. numero 5. Rebuffus regul. 9. Cancellar. Couarruias dict. numer. 3. P. Gregor. de Beneficiis, capit. 24. ne ibi. & Flamin. Paris. d. questio. 8. numer. 21. & Rota decis. 512. libro 3. parte 3. diuersorum. Puteus decisione 146. lib. 2. vbi quod per prouisionem affectio expirat, sic enim debet legi sine negatiua, ut patet ex contextu, & sic per resignat. cum regressu, cui licet sit factus locus ex causa de præterito, tamen illud ius nouum est, &c. González dict. glossa decimoquinta, §. secundo, numero trigessimoprmo.

Et similiter ius in re acquiritur per institutionem præsentati, & confirmationem electi, & admissionem postulationis. Abbas in cap. quod autem, de iure Patron. Staphil. de literis gratia, titulo de modis prouisionis, nu. 5. Gloss. Reg. de Triennali, Rochus de iure Patron. verb. ius. questio. 5. numer. 9. Lambert. 3. parte 2. lib. quest. 11. artic. 6. Rebuffus in praxi tit. de elect. num. 5. & tit. de præsensatione, n. 12. & Cuchus in institut. maioribus libro 4. tit. 2. num. 43. & tit. 4. numer. 58.

Sed licet est dubium, an ex quo quis habet ius in re, & canonicum titulum Beneficii, possit possessionem illius apprehendere propria autoritate, an vero opus sit missione in possessionem sine autoritate Superioris seu iudicis? & Et non posse eam apprehendere propria autoritate, tenent Dinus in dict. reg. Beneficium, numer. 25. Archidiaz. in cap. cum qui de Prabend. in 9. & ibi Lupus, Paulus & Anchar. idem Anchar. in reg. sine possessione, in 6. Cosmas in pragmatic. sanction. tit. de pacific. possessoribus in princip. verb. non violentus. Sarnen. in reg. de Triennali, questio. 48. Rebuffus in praxi in forma noua prouisionis verb. per se, vel per alium, Corraf. d. cap. 1. à n. 15. Flam. Paris. lib. 1. de resign. 7. nu. 30. & libro 8. quest. 9. numero 55. & videtur Mascardus de probatione 937. numero 6.

Contrariam tamen & sententiam, nempe habentem canonicum titulum posse propria autoritate vacantem Beneficij ~~admissionem~~ apprehendere, rectius tenent Michs in repertorio, verb. præsensationem Beneficii potest. Capellan. Tolos. decis. 444. & ibi Aufrer. Ripa in cap. cum M. de constitution. n. 186. & in c. sape, de restitution. spoliatorum, numer. 69. Rochus d. verb. ius. questio. 5. numer. 9. Rebuffus dicens communem in praxi tit. de remission. in possessionem, numer. 5. & de pacificis possessoribus, artic. 290. & 294. & sequent. alias 237. & 243. Rosiniacus de Benef. cap. 23. Pontanus de spolio libro 1. numer. 93. Mandos. consilio 48. numero 1. & 2. Rota dicens communem apud Puteum, decis. 402. libro primo. & in vna Romana Capellaniz 14. Maij 1576. coram D. Cantucio quæ est 2. part. diuersorum decis. 21. in qua ad tradita per Rebuffum dict. verb. per se, vel per alium, respondetur, procedere in capiente possessionem Beneficii propria autoritate absque autoritate Superioris, hoc est absque constitutione, & titulo, & sequitur Flam. Parisius sibi non constans libro 10. questio. 6. n. 30. dicens communem; & hanc sententiam communem etiam esse dicit Couar. d. lib. 3. variar. cap. 16. num. 7. eam admittens, num. 8. saltem ad effectum, ut ea

ea possessio iusta, & veræ possessionis effectus sit habitura.

7 Et hanc etiam sententiam necessario admittunt DD. in *transmissam*, de electione & ipse Cosmas, tit. de elect. c. licet. §. censuit verb. promotis. & ipse Corri. 2. part. cap. 4. numer. 8. & alij relati per Couarr. supra numer. 6. & per me sequenti parte, capit. quarto numer. 244. tenentes habentem canonicum titulum posse ante inductionem in possessione in Beneficio administrare, modo alius non sit in possessione illius, tunc enim spoliaret propria autoritate possessorum, quod dicit fere omnium iudicio receptum. Couarruias supra numer. septimo. de quo latius d. cap. 4.

Nec refragatur prædictæ sententiæ textus in cap. 8 ad aures. de excessib. Prælatorum, & in c. quia diversitatem de concess. Præbend. & in c. ex frequentib. de institut. quia iura ista expresse loquuntur de his, qui sine iusto, & canonico titulo possessionem Beneficij apprehendunt. Nec d. c. cum qui, de Præbend. in sexta. quidquam facit pro contraria sententia, nam in prima parte loquitur de eo, qui vi occupat, seu iniuste, & sine titulo se intrudit in Beneficio, & in secunda de eo, qui vi, & violenter Beneficium occupat.

10 Secundo dubitatur, an ex sola supplicatione, & seu signatura litteris non expeditur acquiratur ius in re, & titulus Beneficij, & ex ea possit iure capi possessio? & ad primum dicendum est ex sola supplicatione, seu signatura acquiri ius in re, & titulus Beneficij ex ea enim gratia est perfecta. Cassad. decis. 4. numer. 2. de causa possessionis, & decis. ultima de restitu. spoliatorum, Caputaquen. decis. 173. num. 2. part. 2. & 86. part. 3. Mohed. 9. ut lite pendente alias 192. Sarnen. in regula de infirmis. quest. 1. vers. nam considerandum. Rebuff. in c. postulasti, de Clerico excommunicato, in Gloss. 1. numer. 2. & in cap. 2. de concess. Præbend. 8. quest. Corral. 4. part. capit. 1. numer. 19. Navarrus in capit. accepta, de restitu. spoliatorum oppositionis octava solutionis num. 26. & 29. Mandol. regula. 8. quest. 1. & 8. num. 3. Ferretus cons. 18. num. 13. Flam. Paris. li. 2. de resigna. quest. 24. num. 3. & 4. & P. Molina de iustitia tom. 3. diffinit. 599. & Thom Sanchez de matrimon. lib. 8. diffinit. 29. & Gonzalez d. glossa 15. §. 2. numer. 32. Rota decis. 418. num. 3. part. 1. diuersorum & in vna Compostellana Canoniciatus 25. Iulij. 1574. coram D. Rubeis infra adducta 7. part. cap. 3. num. 51. in qua fuit dictum per solam supplicationem plene acquiri ius in Beneficialibus absque litterarum expeditione, quæ tantum requiritur ad effectum probationis, non substitutionis ipsius gratiæ.

Vnde Menochius de arbitrariis lib. 2. casu 201. num. 149. ait narrandum esse in gratia ius alterius ex supplicatione competens, & conuenitur doctrina Zerolæ in praxi Episcopali l. p. verbo, supplicatio. vbi ait, quod stante supplicatione signata per Papam de aliquo Beneficio, nondum leuatis Bullis, potest Ordinarius illud conferre, supposito, quod alias posset, quæ est falsa ex dictis, & dicendis statim, & inf. §. p. c. 1. num. 147. & Gomez 19. quem allegat de expectatiuis. n. 16. & 17. loquitur in diuersis terminis, scilicet in expectatiuis.

Et ideo vacat Beneficium per mortem impetrantis, & qui signata supplicatione, ante litterarum expeditionem decessit, & non vt prius. Rota dec. ult. de rescriptis in antiquis alias 882. Cassad. d. decisione ultima, de rescriptis. folia. n. 9. Sarn. d. qu. 18. & d. qu. 1. & Mandol. regula. 27. qu. 13. num. 4. & de signatura gratiæ, titulo

de renuntiatione, versicul. dubitarunt aliqui, & Rota in dicta Compostellana diæces decisionem Egidij 609. & 644. contrarias, quas procedere de stilo ait Staphil. de litteris gratiæ tit. quibus modis expirent litteræ ad Beneficia. numer. decimo, & seruat Cancellaria differens in hoc à Rota, vt in decis. 1919. & 1936. lib. 36. part. 3. diuersorum non seruari, Ripa in Rubrica de constitut. numer. 50. Rebuff. in concordat. titulo de mandatis Apostolicis. §. 1. verb. litteras, & in d. cap. 2. de concess. Præbend. 8. quest. Corral. supra, Ferret. d. cons. 18. n. 13. Mascard. conclus. 845. numer. 18. Flam. Paris. d. lib. 2. quest. 24. & Zerola verb. Bullæ. §. 6. qui etiam dicunt cum Imola, & aliis Beneficium collatum per signaturam ante leuationem Bullarum posse permu- tari cum alio. Et nouissime Gonzalez. d. gloss. 13. §. 1. n. 34. & §. 2. n. 34.

Vnde prouisionem factam cum sola supplicatione, seu signatura expirat, & est extincta reservatio secundum veriore, & communiorē oppinio- nem, vt per Rotam d. decis. ult. num. 5. Cassad. decis. 4. de causa possessio. nu. 4. Simonetam, qu. 55. Ripam Rebuff. & Mascard. supra, & Zerolam d. §. 6. licet verbo supplicatio §. 1. contrarium videatur velle, & fuit dictum in d. Compostellana, de quo Eneas de Falcone de rescriptis. 4. q. principali effectu 27. & tradit Gonzalez d. §. 2. n. 32.

Quod tamen procedit, quando per papam signata est registrata, & si enim solum est signata ante registrationem, potest lacerari, vt solet fieri, & ea lacerata, non potest dici Beneficium vacare per eum, quia perinde est, ac si nunquam fuisset signata. Flam. Paris. d. questio. 14. num. 6. & 7. & lib. 2. questio. 7. numero 186. vbi ait, quod antequam supplicatio sit registrata, & tradita partibus, non potest considerari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad præiudicium, cum Princeps vsque ad illud tempus possit denegare, & lacerare, atque ad libitum disponere absque iniuria de supplicatione, vt per Sarnen. regula de iure questio, questio. sexta. numer. secundo. & questio. 20. in fine, fuit dictum in Rota in vna Oxamen. Archipresbyteratus die veneris sexto Aprilis. 1576. coram Robusterio, hæc Flaminus. Rota etiam decisione 791. numero 5. part. 1. diuers. & tradit posthæc Gonzalez. dict. §. secundo num. 33.

Præterea id procedit, & quando supplicatio est signata in forma gratiola, secus si in forma dignum, seu alias in forma commissaria: nam tunc, cum nõ sit prouisio, sed mandatum de prouidendo, Beneficium non vacauit per obitum habentis solam signaturam, sed vt prius, iuxta dicenda c. seq. n. 6. & 9.

Ex quo non habet ius in re, sed ad rem, vt ibi numer. 60. Aegid. d. decisio. 609. Simoneta. dicta questio. ne 55. numer. 7. & fin. & questio. 31. numer. 3. & 4. quicquid videatur velle Zerola dicto. §. 6. & ita seruat Dataria, & Cancellaria, nisi simus in resignatione in fauorem iuxta d. supra. 2. part. cap. 1. a num. 144.

Sed, cum Cancellaria, & Camera semper tenea Beneficium non vacare per obitum, seu resignati- nem habentis supplicationem signatam etiam in forma gratiosa, & sed vt prius, vt in d. decis. 1919. & 1936. lib. 3. part. 3. diuers. & quotidie videmus, ei erit standum, quicquid Rota velit, cum Cancellaria, & Camera sit organum Papæ. Cassad. d. decis. 2. num. 7. de vno. Flaminus Paris. de resignat. lib. 3. q. 6. n. 33. & lib. 9. quest. 26. a nu. 4. & dixi alias supra, 1. part. ca. 5. n. 120.

TANCIA
de
Bongf.

G VII
15

19 Sed supposito, ꝛ quod Beneficium vacet per obitum habentis solam signaturam, offert se hic difficultas, an impetranti Beneficium per obitum habentis solam signaturam, seu supplicationem ad canonizationem suæ gratiæ, & prouisionis, sufficiat ostendere supplicationem signatam prædecessoris, & illam iustificare, an vero opus sit expedire litteras super illa? nam data supplicatione, etiam post mortem impetrantis, secundum illam expeditur tot Bullæ, quot partes voluerint, ut inquit Simoneta d. 7. 55. n. 12.

20 In qua difficultate videbatur ꝛ dicendum opus esse expedire litteras super illa ad probationem gratiæ defuncti, nam supplicatio non probat gratiam, sed requiruntur litteræ ad probationem, Rota d. decision. vlt. Felin. in Rubric. de constitu. numer. 5. Sarnen. supra Simoneta. d. 7. 55. numer. 11. & Mascard. d. conclus. 845. & propter regulam de non iudicando iuxta formam supplicationis, & constitutionem 33. Iulij III. & ita tenet Gonzalez. dict. gloss. 15. §. 1. numero 34. & 35.

Nihilominus contrarium est tenendum, nam sufficit producere litteras ꝛ suæ gratiæ expeditas, & ius, & gratia authoris ex sola supplicatione, seu sumpto ex registro supplicationum ad decision. Crescen. 2. de fide instrumento. Bellenci. de charitativo subsidio, quest. 113. ad finem, & Mandos. d. reg. 27. quest. 6. probari potest, cum non agatur de canonizando titulo authoris. Caputaquen. decision. 235. & trigesima part. 3. & decision. Thanis septuagesimaoctaua in vna Mediolanen. quæ habetur etiam apud Puteum decision. 347. lib. 1. in qua fuit resolutum, quod subrogatus in iure defuncti litigioso sufficienter docet de iure defuncti, & iustificat titulum defuncti, ex sola supplicatione contra dictam decis. Egidij 609. & 644. quia dictæ decisiones non seruantur, ut per Cassador. d. decis. vltim. & Sarnen. d. quest. 1. & ita etiam docet cum Rota Mandos. d. quest. 13. numer. 4. & 5. & Zerola in praxi, 2. part. verb. Bullæ, §. 1. & sentit Simoneta dict. quest. 55. numer. 13.

22 Et facit etiam resolutio in causa Camerinen. Tiuris conferendi 28. Martij 1594. coram D. Blancheto, in qua fuit tentum, supplicationem confirmationis absque litteris eundem effectum operari, quem ipsæ litteræ, si non agitur ad canonizationem concordia, Moheda. decis. 34. alias 2. de priuilegiis, & ubi principaliter deducitur aliud ius, & ad illius corroboracionem asseritur supplicatio, tunc illam solum sufficere. Sarnen. in d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q. 3. versi. secus.

23 Facit etiam, ꝛ quod pro possessione sola supplicatio iuris proprii, vel tertij exclusiui iuris agentis valet ad obtinendam absolutoriam, Cassadorus decis. 2. de re iudicata, 1. & 2. super Reg. 4. de causa possess. & vltima de restit. spoliatorum, Moheda. dec. 9. in fine, ut lite pendente, Puteus consil. 366. numer. 9. lib. 1. Sarnen. d. reg. de non iudicando, quest. 4. Mascard. supra numer. 55. & Flamin. Paris. lib. 6. de resignatio quest. 5. n. 67. quamuis contrarium alias tenuerit Rota, ut per Crescen. dec. 1. de except. quam sequitur Mandos. d. reg. 27. quest. 15.

24 Nec obstat fundamentum supra adductum, ꝛ scilicet supplicationem non probare gratiam, nam illud solum procedit, ubi agitur ad illius canonizationem, & pro adiudicatoria, & sic procedit d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis: secus in absolutoria, & in possessoria, Cassador. ibi, & reliqui modo citati, Sarnen. ibi quest. 5. & Corral. d. cap. 1. n.

23. Menoch. de recuperanda, remed. 15. quest. 28. & 36; Lancelot. de attentatis, cap. 24. quest. 11. numer. 6. & ubi non agitur, de canonizanda supplicatione, Mohedan. d. decision. 2. in fine alias 34. & in vna Burgen. Canonizatus 19. Ianuarij 1560. coram D. Oradino, 25 fuit resolutum, Reg. quod commissiones non suffragentur litteris non expeditis non habere locum in eo, qui commisit causam iactationis, & molestationis, qui est reus, & non tenetur expedire litteras, pro absolutoria, Cassador. d. decis. 2. super Regulis, nec cum super possessione est commissio, quia etiam tunc non tenetur expedire litteras, Cassador. 1. & fin. super regulis, & 6. de rescrip. & c.

Nec obstat Extrauagans Iulij III. quæ in Bulla-rio est 33. ad finem, ibi, Quod de cetero supplicationes, etiam manu nostra, & motu proprio signate, nisi habuerint clausulam, quod earum sola signatura sufficiat, nullam aliam, quam per litteras super illis faciendas, fidem aut probationem faciant, seu præstent, nec vlla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, aut adhiberi possit. Ex qua extrauagan. contrarium in proposito tenuit Mandosius supra quest. 3. quod imo sola supplicatio in possessorio, & pro possessore non sufficiat, & sequitur Lancelot. supra numer. 14. & Flamin. Parisius lib. 13. de resignat. quest. 5. numer. 106. dicens de stilo ex dict. constitutione Iulij III. non seruari, quod dictum est numer. 24.

Quia respondetur dict. Extrauagantem ꝛ procedere, quoad apprehensionem possessionis, ut Rota resoluit in vna Zamoren. præstimonij 4. Nouembris 1558. coram D. Acorambono, in qua dixerunt Domini, Ad effectum absolutionis solam supplicationem subrogationis sufficere, Cassador. d. decis. 1. & Sarnen. d. q. 5. & Extrauagantem Iulij III. procedere quoad apprehensionem possessionis, & c. Quicquid velit Mandosius d. q. 3. 4. & alius.

Similiter etiam dispensatio est perfecta, & habet effectum ex sola signatura, gloss. Reg. Cancell. 13. & 53. ad fin. Cassador. videnus dec. 36. super reg. Sarnen. d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q. 5. Rebuffin praxi, iur. de dispensatione, ad pluram. 62. & in repetit. cap. postulasti. de clerico excommunic. in glossa prima, n. 16. Giga de pension. questione trigesimaquarta, n. decimo tertio. Corral. dicto capite primo, n. 19. Garbarus de officio legati lib. decimo, n. 491. Nauarrus in cap. accepti. de restit. spoliatorum, oppos. octauæ solutione, numer. trigesimo, & Molina. de Hispanorum primogeniis lib. 2. cap. 7. n. 56. Thom. Sanchez supra ꝛ ita in vna Vrgellen. & Vican. præposituræ, cum 2. Martij 1557. coram D. Oradino, seu Domino Iunio tentum esset irregularem esse, qui vulnerauit aliquem ex prouocatione congressus, cum eo, qui eo vulnerare post duodecim dies mortuus est, propter ipsius intemperiam, & malam sui corporis custodiam. Cardin. in Clemen. 1. de homicidio versicul. 16. & facit capitulum sicut §. fin. de homicidio cum glossa verbo consilium, & Sarnen. de infirmis questione 11. etiam quod tunc temporis vulnerans esset laicus, nam quod potest dici esse licitum in aliis casibus, tamen quo ad irregularitatem, & obtinenda Beneficia, dicitur illicitum, & consequenter dicitur laicus tunc dare operam rei illicitæ, præsertim quando prouocatio fuit verbalis, non realis, Claudius in repetitione legis, ut vim, numero 124. & 165. ff. de iustitia, & iure. Postea 28. Maij fuit resolutum, quod, cum ille obinuisset dispensationem ab irregularitate ante impetrationem præposituræ, sed non expedierat litteras, sed tantum supplicationem, etiam si tentus esset terminus ad sementiam, & opponeretur quod

dispensatio non suffragatur, literis non expeditis, potest literas expedire licet pendente, quia gratia satis subsistit ex sola supplicatione: quo autem ad exercitum, & vsum necessaria erat expeditio propter regulam, quæcum non fuerit ei obiecta, merito potest adhuc expedire. *Cassad. decisio 35. super regulis, Socinus consil. 41. n. 4. vol. 3.*

30 Et illam regulam. 53. quod dispensatio non suffragetur, nisi literis expeditis, non habere locum in foro conscientie contra Hieronym. Paulum in *practica cancell. versic. ubi Papa concedit gratiam*, docent Sarnen. d. *regul. de non iudicandis iuxta formam supplicationibus questione 14.* Rebuffus, *Gigas numero 12.* & Nauarrus *supra*, Enriquez in *summa libr. 12. cap. 3. §. 7.* & Molina de *iustitia, tom. 3. dispus. 599.* & ita intelligunt verbum illud *suffragetur*, scilicet in foro iudiciali, & contentioso.

31 Sed, cum iam à tempore Pij V. in d. *reg.* dicatur in iudicio, vel extra suffragetur, videtur iam non posse dicta procedere, & ita videtur tenere P. Ledesma de *matrimonio q. 56. art. 4. dub. 3.* Man. Rod. in *summa. 1. tom. c. 234. ad fi.* & Vega i. *p. sum. c. 88. casu 2.* quicquid adhuc dicat Thom. Sanchez *disputat. 29. numero 4. & ultimo.*

32 Absolutio vero à suspensione, seu alia censura obtenta sine literarum expeditione, valet in foro conscientie, vt tradit Nauarr. *consil. 29. de temporibus ordinationum n. 3.* Nec obstat d. *reg.* quia solum loquitur de dispensatione.

33 Præterea d. *regula* non procedit in dispensatione concessa accessorie simul cum prouisione, seu alia conclusione, super quibus erant expeditæ literæ. Nam tunc de dispensatione satis est constare per supplicationem. *Cassad. decisio. 35. super regulis, Rota de i. §. 85. lib. 2. & 11. lib. 3. part. 3. diuersorum, & decis. 214. n. 3. part. 1. diuersorum.* Sed de pensione offert se difficultas, an salua conscientia exigi, & recipi, ac solui possit literis super illius facta reservatione non expeditis, quando non adest clausula, quæ sola signatura sufficiat, quæ in pensionibus ad fauorem Palatinorum poni solet?

34 In qua, omisso, quod dicunt Corduba in *summa q. 166. Man. Rod. 2. tom. c. 211. n. 9.* Vega 2. *p. c. 65. casu 8.* & P. Ledes. 2. *part. tra. 1. lib. 7. c. 1. circa 14. conclusionem pag. 381.* qui tanquam theologi in materia iuris loquuntur, vt solent sine fundamento; & sequitur Thom. Sanchez *supra, n. 5. ad fin.* licet partem negatiuam teneat Hiero. Paulus. d. *versic. ubi Papa* concedit gratiam, tamen partem affirmatiuam ex supradictis tenent Sarnen. d. *reg. de non iudicando iuxta formam supplicationum q. 1. & 14.* Gigas de *pensio. q. 34. & consil. 151. n. 8.* Mandos. d. *reg. q. 7.* Nau. *consil. 37. de Simonia ad 1. q.* & Enriquez in *summa libr. 13. cap. 19. §. 1.* & Tho. Sanchez, d. *num. 5.*

35 Nam in foro conscientie, vt quis sit tutus, sola supplicatio gratiæ sufficit. Flam. *Parif. de resigna. lib. 8. q. 2. n. 24.* & dicitur infra. n. 53. quamuis sine literis non possit cogi ad solutionem pensionis per iudicem, vt ex d. *regula de non iudicando iuxta formam supplicationis*, nisi alias se obligasset de illam soluendo absque literis, glossator *regula Cancellar. 25. ad fin.* *Cassad. decisio. 2. de pensio. numero 12.* Gigas. Mandos. Nauarr. & Enriquez *ibi cap. 2.* Rebuffus de *pa. c. 15. possessio. numero 145. & 156. alias 126. & 137.*

36 Id Tamen cessat, iam stante clausula in supplicatione pensionum, vigore literarum desuper expeditarum, nec alias persolueda, quæ tempore Gregorij,

XIII. apponi cœpit, vt per Salustium Tiberium in *practica auctoritatis Camera lib. 3. cap. 4.* qua stante dicendum est ante litterarum expeditionem non posse erigi, nec etiam solui, imo, nec ad eius executionem procedi etiam stante titularis consensu, & obligatione in forma Camere de illam soluendo, etiam litteris non expeditis, quia illa clausula apposta est fauore publico officialium Cancellariæ, & non fauore partis, vt per Salust. d. *cap. 4.* qui ait ita fuisse decifum in signatura iustitiæ ex relatione d. Ferratini, & aliorum abbreviatorum nomine Cancellariæ. Quod magis procedit ex clausula hodie apponi solita, à tempore Sixti. V. quæ est magis stricta nempe *vigore literarum Apostolicarum desuper conficiendarum, nec antea alias præsens reservatio nulla sit eo ipso persolueda*, Salust. d. *cap. 4.* cui clausulæ renuntiare non posse etiam per ambas partes, titularem scilicet, & pensionarium, quia est ad fauorem officialium Cancellariæ, ne defraudentur, &c. fuit resolutum in pareo per dominos abbreviatores de maiori.

Ex qua clausula pensionem esse nullam, si ante litterarum expeditionem exigatur cum effectu propter illud decretum, etiam quod literæ essent tunc inceptæ expeditæ, nec suffragari expeditionem earum postea subsequatæ, quia illa clausula annullatiua inducit formam, &c. Baldus & alij in l. 1. ff. de lib. & posthu. Socin. *lunior consil. 271. n. 23. lib. 1.* fuit resolutum in vna Veronen. pensionis 11. Iulij 1592. coram Domin. Millino, quam decifionem ponit Salust. Tiberius d. c. 4. *ad finem in additio.* & in vna Sabinen. pensionis. 13. Iunij 1594. coram Domin. Mantica in qua etiam 12. Decemb. eiusdem anni coram eodem fuit resolutum non habere pensionarium aliquam excusationem, nec posse dici ignorasse decretum *lege non est ferendus. ff. de transactio.* idem etiam fuit resolutum in vna Brixien. pensionis. 11. Decembris 1600. coram D. Penna.

Et hodie à tempore Clementis VIII. d. *Clausula* ponitur magis stricte, dicitur enim *vigore literarum Apostolicarum infra nouem menses proximos expeditarum, nec alias, Alias præsens reservatio nulla sit eo ipso persolueda.*

Vnde hodie non solum pensio non debet solui litteris non expeditis, sed etiam illæ debent expediti infra nouem menses, à data supplicatione, & alias pensio nulla est, eo ipso, quia clausula annullat pensionem à principio.

Vnde Flam. *Parif. de confiden. quest. 43.* docet, quod pactio de soluendo pensionem Authoritate Apostolica reservatum, litteris non expeditis, non est confidentialis, quia huiusmodi casus non comprehenditur, neque sub verbis, neque sub ratione constitutionum Pij. I V. & V. & cum sint odiosæ, & pœnales sunt restringendæ. Est tamen Simoniaca, Nauarrus. d. *conf. 37. de Simonia* maxime stante stylo notissimo in Curia apponendi clausulam, quod *litteris non expeditis reservatio sit nulla*, nam huiusmodi prohibitio impedit ius ante expeditionem litterarum, ideo non solum committitur Simonia, sed etiam confidentialia; nam sicut promissio solutionis pensionis facta à resignatario resignanti absque authoritate Papæ est confidentialia ex dict. constitut. Pij. V. ita & ea promissio, quæ fit de ea pensione reservata à Papa soluenda litteris non expeditis, cum stante dict. clausula, ante expeditionem litterarum habeatur, ac si non esset reservata, hæc Flam.

46 Ad secundum secundi t̄ dubij, an ex sola supplicatione, seu signatura possit iure capi possessio, dicendum videbatur contra Felinum in cap. veniens de accusatio num. 3. & in cap. ne Dei, de Simonia nu. 6. posse capi, nullumque intrusionis vitium contrahi, nec obstare extrauagantem, iniunctionem de electione, quæ solum loquitur in Beneficiis maioribus, nempe Episcopatibus, & Abbatis, ita Cassad. d. decis. ult. de restitu. spoliat. nu. 3. Sarnen. d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q. 5. Rebuff. in praxi in forma nouæ prouisionis, verb. per se vel per alium, & in repetit. cap. postulastis, de Clerico excommuni, in glos. 1. nu. 20. Corral. d. cap. 1. numer. 19. Putens decis. 220. lib. 2. Nauarrus in d. cap. accepta oppos. 8. solutione, ex num. 24. & Quintanaduennas lib. 4. Eccles. numer. 78. & 79.

47 Sed, quamuis antea id verum esset, t̄ secus tamen hodie ead. constitutione Iulij III. 33. per quam prohibetur apprehendi possessionem Beneficiorum vigore supplicationis litteris non expeditis sub pœna amissionis, ac priuationis illorum, ac inhabilitatis ad ea ipso iure, extendendo dictam extrauagantem, iniunctæ, ad minora Beneficia, & c. Matius in d. constitutione, & aduertit Gigas. de intruso, nu. 38. Mandos. regul. 31. quæstion. 2. numer. 3. consil. 38. à numero 11. Nauarr. de spoliis. 6. 7. num. 3. & Flam. Paris. de resign. lib. 2. quæst. 26. num. 4. & 5. lib. 8. quæst. 7. num. 105. & lib. 10. quæst. 1. num. 20. & quæst. 6. n. 16. & tenuit Rofiniacus de Benef. cap. 27. num. 3. & Duarenus lib. 6. c. 6. qui tamen duo non faciunt mentionem de d. constitutione Iulij III.

48 Ex qua constitutione videtur quod hæredes illius, qui decessit t̄ cum sola supplicatione, seu signatura ante expeditionem litterarum, nullo modo possint percipere fructus illius temporis, nisi litteras expediant, sed spectabunt ad successorem, imo cum Beneficium vacet, vt prius, vt Cancellaria tenet, de quo supra n. 17. non poterunt hæredes expedire litteras.

49 Circa quam constitutionem Rotæ t̄ in vna Arentina Parochialis, 13. Martij 1561. coram D. Chifanen. resolutum, Quod qui dat de Extrauag. Iulij III. debet concludenter probare, quod is, qui accepit possessionem, cepit illam sine litteris, non autem per possibile, seu per præsumptiones, & coniecturas, quia Extrauagans est pœnalis, & qui vult facere aliquem in pœna cadere, debet concludenter probare delictum, cum illa qualitate, Roman. conf. 110. Paris. conf. 59. n. 38. lib. 2. & in dubio est capienda interpretatio exclusiua delicti, vt actus potius valeat, quàm pereat, & quia ubi agitur de pœna, debet esse liquidissima probatio, Alex. in l. soluto, n. 25. ff. sol. matrimonio iuxta per Cotam decis. 289. in Miscell. manuscripti.

Et in vna Aquitana Capellaniæ, 30. Iunij 1558. coram t̄ D. Quiroga fuit resolutum, Extrauagantem Iulij III. contra capientem possessionem litteris non confectis, non intrare stante, quod litteræ Apostolica fuerint expeditæ post ademptam possessionem, quia materia est obiecticia, & debet necessario concludere, & tamen tit. est multiplicabilis, & potuit antea habere alium titulum, præsertim quâdo supplicatio est missa ad registrum post captam possessionem, & sic videtur non potuisse capi possessionem vigore illius, & sic adest præsumptio alterius tituli.

Et in vna Colonien. canonicatus 13. Nouemb. 1593. coram sanctissimo Clemen. VIII. fuit tentum d. Extrauagantem Iulij III. non habere locum in eo, qui continuat, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore

solius supplicationis, & quamuis loquatur in eo, qui ingreditur vigore ordinariæ prouisionis, hoc intellexerunt Domini de eo qui post obtentam Apostolicam prouisionem obtinet sibi ab Ordinario provideri, non autem de eo, qui iam antea ab Ordinario fuerat prouisus, vt in decisione 205. num. 3. part. 1. diuersorum. Tradit Gonzalez glossa 15. numero 98.

Vnde prouisio ab Ordinario, vel Nuncio, t̄ licet male, qui vigore eius prouisionis possessionem ingreditur, & postea nouam prouisionem à Papa obtinuit, cuius vigore litteris super ea non expeditis, possessionem continuat ad d. decis. 205. num. 1. & 2. & decis. Crescen. 5. n. 2. de restitu. spoliat. num. 3. Cassad. 4. in fine eodem, & Achillem decis. 104. non obstabit d. constitutio Iulij III. sed erit tutus t̄ in conscientia ad doctrinam Abbatis, in clemen. dudum, de sepult. in fine, Felin. in rubric. de constitu. num. 6. vers. 2. casus. Rebuff. in concordatis, tit. de mandatis Apostolicis. §. 1. verb. litteris, versic. 4. in foro conscientia, Gigantis de pensio. quæst. 34. Mascard. de probatio. conclusio. 845. seu 843. numero 3. Flam. Parisij dicentis Doctores communiter ita velle lib. 8. quæ. 2. numero 24. & Molin. d. disputatione 599. num. 1. & Thom. Sanchez supra d. disputatione 29. lib. 8. nu. 4. Qui dicunt in t̄ foro conscientie posse quem vti gratia absque litteris expeditis, & esse tutum sola supplicatione signata absque litterarum expeditione.

Quod intellige t̄ modo noua prouisio sit concessa in forma gratiosa, nam si in forma commissaria, committendo prouisionem Ordinario concederetur, vt in forma dignum, non posset vigore illius continuare possessionem, non propter dictam constitutionem Iulij III. sed quia illa ante executionem commissionis non dat titulum, & ius in re, vt dicetur cap. sequenti, numer. 60. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de mandatis de providendo. ad finem.

Tandem pro præmissis aduertendum est, t̄ quod tunc dicuntur Bullæ expeditæ, quando sunt Plumbatæ, gloss. reg. Cancell. 14. & 53. Sarnen. in d. reg. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, q. 1. versic. & tamen vltimus, & in compendio vtriusque signaturæ, nu. 54. versic. & est aduertendum, Cassad. decis. 4. super regulis, num. 3. Rebuff. in praxi, tit. de Bullæ declaratione num. 3. Mandos. reg. 8. q. 3. Flam. Paris. de resignatione lib. 6. quæst. 2. num. 18. & lib. 10. quæst. 1. num. 34. Zerola verbo Bullæ, §. 2. & Zechus de republica Ecclesiastica, cap. 4. pag. 159.

CAP. III.

De modis, quibus acquiritur ius ad rem in beneficio.

SUMMARIA.

Decem modos, quibus acquiritur ius ad beneficium ponunt Aeneas de Falcon, & Sarnen. numer. 1. 2. & 3.

Primus modus, quo acquiritur ius ad rem, & non in re, est electio, siue fuerit acceptata siue non, nu. 4. & 5. & sic per obitum electi non vacat Beneficium, sed vt prius, num. 6.

Ex postulatione non queritur ius postulatio, n. 7. Secundus modus est presentatio patroni, siue Clerici, siue laici: & sic per obitum presentati non vacat etiam Beneficium, n. 8. & 9. ubi adducuntur dec. Rotæ, & reprobatur Zerola, n. 10.

Presenta-

Presentatus habet ius ad rem quando presentatio est per ipsum acceptatam, non alias, n. 11. non tamen requiritur admissio Superioris, sed quod presentatio sit ei facta, n. 12.

Si sunt plures presentari, neutri est ius quæsitum ad rem, sed omnes in comuni habent ius, ut unus ex eis instituat, n. 13. & idem quando unus est presentatus a quibusdam, alius ab aliis in numero pari, n. 14. ubi adducitur decisio Rote.

Tertius modus, per quem acquiritur ius ad rem, est acceptatio vigore gratiæ expectatiuæ, numero decimoquinto. quamvis ex expectatiua ante acceptionem nullum ius competit, n. 16. sicut ex nominatione Vniuersitatis, n. 17.

Ius ex acceptione expectantis non est considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reservatione, numero decimo octauo. nec quoad clausulam, dummodo non sit in eo alicuius quæsitum, quia in literis de Beneficiis vacantiibus apponitur, vel subintelligitur, n. 19.

Per istam clausulam istud ius non censetur præservationem, præservationem tamen ius non solum in re, sed ad rem alio modo quæsitum, ut per electionem, vel presentationem, quod etiam est considerabile ad reg. de iure quæsito, num. 20.

Narrandum est ius alterius ex electione, seu presentatione quæsitum, & alias gratia est nulla, numero vigesimo primo.

Reservatio non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, n. 22. & cap. si eo tempore, de election. in 6. non habet locum in inferioribus Beneficiis, n. 23.

Ratio differentie inter ius ex acceptat. expectantis, & ius ex electione, vel presentat. numero vigesimo quarto, & 25.

Ius recepti in Canonicum auctoritate Papæ expectans primam Præbendam est considerabile quo ad d. clausulam.

Ius ex acceptione expectantis quæsitum non est considerabile quo ad reg. de iure quæsito, etiam lite pendente, licet de lite debeat mentio fieri contra Sarnen. num. 27. ad 30.

Mentio de lite solet fieri per clausulas generales, litigiosum, cuius litis statum, & super eo inter aliquos lis, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, n. 31. 32. & 33. ubi ponitur decisio Rote.

Gratia, perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla, num. trigesimo quarto, & per clausulam literarum principalium, & super eo inter aliquos lis. Solum censetur facta mentio litis, quia alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione literarum, n. 35.

Quartus modus, per quem acquiritur ius ad rem, est gratia expectatiua Præbendæ recepti in Canonicum, seu mandatum de providendo de prima Præbenda factum recepto in Canonicum auctoritate Apostolica, numer. 36. quod ius est considerabile, ut de eo debeat fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, & ad regul. de iure quæsito, & dist. clausulam, numer. 37.

Quintus modus est per collationem nondum acceptatam, num. 38. quod ius est considerabile quo ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulam dummodo non sit alteri ius quæsitum, numer. 39.

Reservatio interim facta de tali Beneficio etiam motu proprio non impedit acceptationem illius, non obstante d. cap. si eo tempore, n. 40.

Ante acceptionem collatarij Beneficij m. 1. cat. licet non libere, & illo monente ante acceptat. vacat, ut prius n. 41. resolutio. Rote n. 42.

Sextus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium, est per reservationem factam pro aliquo de certo Beneficio, numer. 43. quod ius est considerabile quo ad dist. clausulam, & regulam de iure quæsito numer. 44.

Septimus modus est per optionem, seu ius optandi, quod ius est considerabile quo ad d. reg. & clausulam, n. 45. quod intelligitur de Præbenda vacante etiam ante acceptat. contra Gonzalez. n. 46.

Octauus modus est ob non solutionem pensionis, n. 47. quod ius, quo ad effectum reg. de iure quæsito, non potest adaptari secundum Sarnen. numer. 48. contra quem numer. 49.

Ex stilo benigno Rota non datur regressus, vel accessus ob non solutionem pensionis, nec illis est locus, nisi data magna protervia n. 50. & seq. ubi ponuntur Rotæ decisiones.

Nonus modus est per priuationem iuris, nu. 53. sed istud ius non est considerabile, n. 54.

Decimus modus est per regressum, & accessum, & coadiutoriam cum futura successione, n. 55. quod ius est considerabile quo ad omnes reg. & dispositiones de iure quæsito loquentes, n. 56. non solum post vacationem, sed etiam ante vocat. Beneficij, ut per aliam gratiam ei non preiudicetur, n. 57. & 58.

Vndecimus modus est mandatum de providendo de certo Beneficio vacante, quod ius est considerabile ad dist. clausulam, & regulam de iure quæsito numer. 59.

D. mandatum de providendo ante collationem non dat titulum, & ius in re, sed ad rem, & sic per obitum illud habentis non vacat Beneficium, sed ut prius, numero 60.

Duodecimus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium est oppositio stante constitutione, seu consuetudine, privilegio, vel fundatione dante ius opponendi, nu. 61. & 62.

Istud ius solum est considerabile respectu Ordinarij, & inferiorum Papæ, qui non possunt illi derogare, numero 63. & ut in gratia de vacaturo esset faciendæ mentio de eo, numero 64. non autem ad effectum dist. clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, nec, ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, numero 65. & seq. ubi ponuntur decisio. & resolutiones Rote.

Si ultra oppositionem oppositor iustificaueris qualitates resignatas per constitutionem, seu privilegium ita, ut censeatur ab illa vocatus, acquiritur ei ius considerabile, de quo in provisione aduersarij sit faciendæ mentio, & assimilatur presentationi seu electioni, numero 69.

Referitur, cons. 1. Mandosij, n. 70.

Si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nullus esset ius quæsitum considerabile, numer. 71.

In terminis decis. Crescen. 7. de iure patro. si ille, qui erat solus de genere, & nomine, & debebat presentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam nouam provisionem per aduersarium, esset illi quæsitum ius considerabile etiam ad d. clausulam, & reg. de iure quæsito, n. 72.

In terminis d. decis. etiam si ille nondum id verificasset, erat necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi, etiam in gratia de

vacante, numero 73. & 74. ubi ponitur decisio.
Rota.

Quod dictum est ius ex opposuione non esse considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, procedit, quando competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, secus in fundatione, n. 75.

An sit causa Beneficialis, & Beneficium litigiosum quando quis se opponit pretendens sibi, ut presentando, vel alias, Beneficium esse debitum? n. 76. resoluitur affirmat. licet secus quando solum quis se opponit, ne presentatus institatur.

Ex opposuione, & verificatione qualitatum per opposuionem acta, est ipsi quaesitum ius considerabile, quando verificatio facta est legitime, & servato iuris ordine, & in forma constitutionum, non alias, numer. 80. ubi decisio Rota.

An per opposuionem ad Parochiales acquiratur ius considerabile, saltem approbato, aut electo tanquam magis idoneo? n. 81. cum seqq. resoluitur quod quando collatio spectat ad ipsum Episcopum facientem consensum, ille non habet ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quando vero spectat ad Papam, vel alium, ille habet ius considerabile ad Parochialem, dum modo infra quatuor menses significetur.

Id procedit etiam si concursus, approbatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, & etiam si de facto collatio per ipsum sit facta, cum tamen spectaret ad Papam, num. 85. cum seqq. quamvis Rota aliud voluerit, ut in decis. postius nu. 90. 91. & 92.

¹ Decem Modos, quibus t acquiritur ius ad Beneficium, ponit & deducit Aeneas de Falcon. de reservatio 4. q. effectus 47. quos tacito, aut ore, ut inquit Papaz. in additio. ad decis. 6. de electione in nouis, repetit Sarnen. in reg. de non tollendo iure quaesito, qu. 1.
² t sed Aeneas eos breuiter deducit, principaliterque ad effectum regularum referuat, loquentium de iure ad rem, ad quem effectum eos cum illo, & suo ordine infra prosequemur, part. seq. c. 1. a num. 282. & particulariter, 286. Sarnen. vero latius & generalius, ordineque diuerso eos prosequitur, & nos hic cum eo plura addendo, & annotando. Est igitur primus modus, quo acquiratur ius ad rem in Beneficio electio c. fin. de translatio Episcopi Rota. t. decis. 6. de electione in nouis, & ibi Papaz. in additione, Rota etiam decis. 17. de Prabend. in nouis Egid. decis. 167. Cassad. decis. 18. de Prab. n. 4. Felin. c. causam qua. n. 26. & c. in nostra, & cor. 28. de Prescrip. & in c. cum Bertholdus, n. 2. 3. & 4. de re iudicat. Staphil. de literis gratia, tit. de modis prouisionis, n. 5. Aeneas supra 3. modo n. 5. Sarnen. dist. quesi. 1. 1. modo Rebuff. in praxi super reg. de non tollendo iure quaesito, gloss. 6. n. 37. & 38. Corraf. de Benef. 4. par. c. 1. n. 14. Mandos. reg. 32. q. 15. n. 8. Nauarr. in offi. quando, de rescrip. excep. 10. num. 13. & 11. nu. 6. Flam. Paris. de resignat. Benef. lib. 2. quesi. 28. numer. 8. & Zerola in praxi Episcopale 1. par. verb. ius ad rem. §. 1. & alij citandi sequenti modo.

⁴ Quod procedit, siue electio fuerit accepta, t vt vult Mandos. ibi num. 6. & Zerola ibi. §. 2. & 2. p. verb. electis. §. 2. siue non, secundum citatos, maxime Feli. d. cor. 28. & in d. cap. cum Bertholdus, numer. 2. & 3. & Domin. in capis. quamvis §. 1. de electione in 6. numero 1.

⁵ Quamvis Selua de Benef. 3. par. quesi. 1. & quesi. 11. 25. qualitate t dicat, quod per electionem, & con-

firmationem non acquiratur ius in re, & quod per confirmationem non acquiratur ius, sed exercitium, & solum confirmatur ius olim acquisitum, & quod ista est vera & communis resolutio, & sequitur Lamb. de iure Patro. 1. p. 2. li. 9. 1. art. 4. n. 2. & art. 5. 7. doctrina, & 2. p. lib. 2. q. 5. art. 8. n. 2. 6. & 9. & art. 9. n. 1.

Vnde per obitum electi non vacat Beneficium, sed vacat vt prius. Rota. d. decisio. Fel. in d. c. in nostra cor. 37. Staphil. supra. n. 6. Aeneas effectus 46. Mandos. d. reg. 32. q. 16. t & Bonifa. in Clem. 1. ut lite pendente. n. 47. & Zerola. 1. p. verb. vacatio. §. 6. & post hæc Gonzalez ad reg. mensum gloss. 15. §. 2. n. 1. cum beneficium non vacet, nisi per obitum obtinentis ius in re, non autem per obitum obtinentis ius ad rem, etiam ex causa de praterito, Rota decis. 427. p. 1. diuer.

Ex postulatione autem t non queritur ius postulato, quia dependet à gratia domini in cap. cupientes §. denique de electione in 6. n. 1. Cuchus in institutio. maioribus lib. 4. tit. 2. numer. 28. & Zerola d. verb. ius ad rem §. 14.

Secundus modus t est per presentationem Patroni, siue laici Rota. d. decis. 17. Egid. & Cassad. supra Abbas in d. c. cum Bertholdus num. 9. & ibi Feli. n. 1. & in d. c. causam qua. numer. 26. & in d. cap. in nostra cor. 28. Ripa in Rubrica de iudic. num. 71. Lapus allegatione 8. numer. 4. & ibi Mandos. liera B. 2. Selua d. quesi. 11. 25. qualitate, Aeneas d. effectus 47. 4. modo num. 6. Sarnen. d. quesi. 1. Rebuff. supra, & de nominatio. qu. 4. num. 6. Roch. de iure Patro. Berouis q. 4. Lamber. d. 1. par. 2. lib. quesi. 1. art. 3. & 4. num. 2. & art. 5. 7. doctrina, & d. 2. par. 2. lib. q. 5. art. 8. & 9. Flam. Paris. d. quesi. 23. num. 12. & Zerola d. verb. ius ad rem. §. 2. Vnde sicut per obitum electi non vacat Beneficium, t vt dictum est, ita nec per obitum presentati, Bonifacius supra, & est decisio Thanis 92. in manuscriptis quæ ait, quod in una Paduana est tantum, quod per presentationem Patroni non acquiratur ius in re, sed ad rem, & sic per eius obitum nihil vacat, argum. decis. 492. in nouis, quæ est d. decis. 6. quæ loquitur in electione, sed tamen ab eius obitu currit de nouo tempus à iure præfixum Patroni ad presentandum, sicut in elect. vt est textus in c. si elect. de elect. qui textus habet locum etiam in presentatione Patroni. Rota decis. 269. in nouis Gonzalez supra. Vnde falsum apparet quod dicit Zerola. 1. p. verb. Beneficia ts. §. 5. & 4. dubio, nempe vacare Parochialem per obitum magis idonei electi ab Ordinario in concursu, cui nondum erat facta collatio ab eo ad quem spectabat, vel ab Ordinario, cui erat remissa, seu commissa per illum.

Intellige tamen presentatum habere ius ad rem, quando presentatio est per ipsum acceptata, non alias, Ripa num. 73. Aeneas, Sarnen. Rochus. Lamb. d. art. 8. num. 12. & Flam. Paris. supra, Zerola d. verb. ius ad rem. §. 2. & d. 2. p. verb. electio. §. 2. acceptatio enim est pars presentationis, vt dictum est supra cap. 1. huius partis num. 21. & 23.

Non tamen requiritur t admissio Superioris, sed quod presentatio sit facta Superiori, & sic cum effectu Selua, Aeneas, Sarnen. Rebuff. d. numer. 6. Rochus, & Lamber. supra, & Zerola d. verb. ius ad rem, & d. verbo electio §. 2. & Rota in vna Osturien. Capellanig. 17. Nouembris 1600. Coram D. Iusto, de qua infra §. p. c. ult. n. 50.

Secundo intellige, dummodo non sint plures per Patronum presentati, nam tunc neutri est ius quaesitum ad rem, licet omnes in communi habeant ius, & actionem, t vt vnum ex eis Episcopus instituat. Abbas. n. 10. Ripa 70. Sarnen. & Rochus supra &

pra & Mohed. decis. 1. de Præbend. alia, 22 quicquid dicat Lamber. d. ar. 8.

14 Et idem est quando vnus est præsentatus à quibusdam Patronis, alius ab aliis in æquali, & pari numero, nam, vt vnus dicatur habere ius ad rem, requiritur maior pars Patronorum, seu vocum, vt fuit resolutum in vna Mediolanen. Capellanæ 27. Martij 1602. coram D. nro Corduba, vt in sequenti decisione, ad Capellaniam, de qua agitur, qua de iure Patronatus Clericorum, & laicorum existit, fuerat præsentatus Petrus Miliacius à quibusdam ex Patronis, ab aliis vero Petrus Belius, sed Bernardinus Albericius illam impetravit à Sede Apostolica cum derogatione iuris Patronatus infra clausula dummodo de tempore dare literarum non sit in ea alicui specialiter ius quaesitum, Quod, cum Miliacius ex d. nominatione prætenderet acquisisse, proposito particulari dubio Domini resolverunt negatiue, licet enim illa clausula præseruet ius quaesitum per præsentationem, Rota decis. 17. de Præbend. in nouis. Hoc tamen procedit, quando præsentatio est talis, vt ex illa veniat præsentatus necessario insinuendus, ad tradita per Sarnen. ad regulam de iure quaesito non tollendo quest. 1. numer. 13. cum seqq. secus vero dicendum est, quando plures reperiuntur præsentati, quo casu nulli censetur ius quaesitum, Mohedan. decis. 1. de Præbend. Cardinalis in cap. cum autem col. 1. ad finem de iure patronat. Abbas in cap. cum Bartholdus, nu. 10. de re iudica. Lamber. de iure patronat. l. 2. p. 2. q. 5. art. 8. nec obstat, quod cum Miliacius fuerit præsentatus à medietate patronorum, hoc sufficeret, vt posset dici habere ius ad rem, stante quod posuit institui ab Episcopo per gratificationem, vt fuit effectum, quia scribentes in sexto articulo solum dubitant, an Episcopus possit gratificare vnum ex nominatis, vel eligere alium tertium, & concludunt, neutrum ex præsentatis habere præsentationem, sed vocem dumtaxat vnius ex compatronis, quod non sufficit, vt dicatur habere ius ad rem, cum maior pars requireretur, & licet hoc casu Episcopus gratificare possit, vt post Ancharr. iradunt Anania in cap. cum autem, numero 2. de iure patron. Abbas & Lamber. vbi proxime, hoc autem non miratur in proposito, quia institutionem Episcopi præfessit gratia Apostolica, & clausula, dummodo non extēditur ad ius quaerendum, quod vero dicebatur de maiori idoneitate Miliaci poterat operari in concursu, & hic non est casus noster, minus obstat, quod Belius fuerat præsentatus à Rectore, qui non erat in possessione præsentandi, quoniam, cum alij patroni fuerint in dicta quasi possessione, per illam conseruatur ius omnium patronorum, iuxta Consilium Abbatis 54. lib. 1. sapius canonicatum Crescen. decis. 2. de iure patro. late Lamber. lib. 2. par. 1. q. 3. art. 16. numer. 20. cum seq. ad aliud obiectum an hoc ius patronatus esset Ecclesiasticum, vel laicale, nil fuit dictum, cum sufficiat ad effectum, de quo agebatur, non fuisse ius quaesitum ad rem Miliaci tempore date literarum, de quo esset facienda mētio per Bernardinum.

15 Tertius modus est ꝑ. per acceptionem vigore gratiæ expectatiuæ, per quam acquiritur ius ad rem ad Beneficiū acceptatum ante collationem ca. si. de concess. Præbend. in 6. & ibi glos. Egid. decis. 358. nu. 4. Cassad. decis. 3. n. 3. de Præbend. Encas. de effectū 47. 1. modo n. 3. Sarnen. supra 3. modo Mandos. reg. 3. quest. 14. n. 3. Flam. Paris. d. 9. 23. n. 15. & Zerola d. verb. ius ad rem 5. 3. & González gl. 26. n. 20.

16 Quamuis ex expectatiua ꝑ. ante acceptionem nullum ius competit neque in re, nec ad rem, sed solum spes Cassad. ibi. num. 2. & Mandos. num. 5. seu ius

tantum implorandi officium Superioris, seu executoris, vt vacante Beneficio ei prouideat, vt inquit Corraf. 4. par. capitul. 4. numero 11. qui inde etiam ait cum Colma in ꝑ. pragmat. sanct. titul. de collatio. §. vo. 17. lens. verb. nominationes, & §. quod si quis, verb. irritum quod ꝑ. nominationem Vniuersitati etiam insinuatam ante vacationem, non acquiritur ius in re, nec ad rem nominato, cum ad incerta, & vacatura Beneficia dirigatur instar expectatiuæ, & c. quod etiam tenet Selua. 3. part. quest. 55. quamuis contradicat Rebuff. dict. quest. 4. de nominatio. & super dict. regula de non tollendo iure quaesito gloss. 6. numero 37. & 38. Zerola d. verb. ius ad rem. §. 13. citans Archidiacon. & Dominic. notab. 6. num. 4. in cap. si quis iusto de elect. in 6. qui tamen id non dicunt, nec ibi agitur de ista nominatione.

Sed est aduertendum, quod hoc ius ꝑ. ex acceptione expectantis non est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reservatione facta à Papa de tali Beneficio, Encas. dict. effectū 47. 15. modo numero 3. & effect. 15. Selua. 3. part. quest. 11. qualitate 17. & 25. & Mandos. reg. 3. quest. 14. nec quoad clausulam, ꝑ. dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quaesitum, quæ in litteris de Beneficiis vacantibus apponitur, vel subintelligitur, Sarnen. in dict. reg. de non tollendo iure quaesito, quest. 1. in princ. & ibidem Mandos. q. 2. num. 5. & 6. & consi. 4. n. 17.

Per quam clausulam ꝑ. istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed etiam ad rem alio modo quaesitam, puta per electionem, vel præsentationem, quod etiam est considerabile ad Regulam de non tollendo iure quaesito. Rota d. decis. 17. de Præbend. in nouis, Egid. d. decis. 167. Cassad. decis. 3. n. 3. & decis. 18. nu. 2. de Præbend. Felin. in d. c. causam qua. n. 26. & in d. c. in nostra Cor. 28. & in d. c. cum Bertholdus, n. 1. Ripa supra num. 71. Selua d. 9. 11. qualitate 17. & 25. Encas. 3. questione numero 17. Sarnen. d. quest. 1. & Rebuff. d. nu. 37. vbi dicitur ita esse de stilo Curia, & Rota in vna Pisana Capellanæ 20. Maij 1594. coram D. Blancheto infra adducta ꝑ. seq. c. 5. nu. 141. & in vna Firmana Beneficij 1564. coram eodem D. Blancheto vbi quod ius competens ex præsentatione censetur præseruatum ex clausula, dummodo tempore datæ, & c. & alias est necessaria derogatio regula de non tollendo iure quaesito & c. Et in Mediolanen. supra adducta n. 14. in Osen. canonicatus prima Februarij 1593. coram D. Seraphino, de qua infra ꝑ. seq. c. 4. n. 141. & in cassalen. Parochialis 9. Nouembris, 1597. coram eodem, de qua infra ꝑ. c. 2. num. 95. & de dicta clausula vide decisionem Coloniens. canonicatus infra adductam 10. p. c. 1. ad fi. & ibi dicta.

Vnde Menoch. de arbitrar. ꝑ. lib. 2. c. 201. n. 149. ait narrandum esse ius alterius ex electione quaesitum, seu præsentatione, & alias gratia est nulla, Caputaquen. decis. 37. p. 2. cota decis. 387. in Miscell. manusc. & Guidobonus decis. 55. de qua infra 9. parte c. 4. nu. tertio.

Vnde etiam reservatio ꝑ. non comprehendit Beneficiū, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, Encas. d. q. 3. n. 7. & 4. q. effectū 7. ꝑ. Nec obstat cap. si eo tempore de elect. in 6. nam non habet locum in inferioribus Ecclesiis, gloss. 2. Anchar. & Francus sub num. 2. ibi, & Encas. d. effectū 7. de quo etiam infra n. 40.

Et ratio differentia est, ꝑ. nam ex quo expectanti sublatā prima vacatione remanet saluum ius vtendi.

di sua gratia, in alia vacatione non censetur ei præiudicari considerabiliter, & quæ ratio cessat in electo, vel præsentato, quia in totum, & perpetuo esset exclusus. Et similiter in collatario ante acceptationem de quo infra, & in recepto in Canonicum, auctoritate Papæ expectante & primam Præbendam, cuius ius, de quo infra etiam est considerabile, quoad dictam clausulam, Sarnen. d. quæst. 4. modo, & additio 2. ad d. decisionem. 17. quia illa Præbenda est illi affecta, & ad eam cum vacat habet ius in particulari abque acceptatione.

27. Ait tamen Sarnen. d. quæst. 1. illud ius ex acceptatione expectantis quæsitum esse considerabile, quoad illam regulam de non tollendo iure quæsitum, quædo tollitur ius lite pendente, prout loquitur regula.

28. Vnde (inquit) si lite pendente super & acceptatione mea emanaret prouisio aduersarij tollens acceptationem meam, possem me tueri ista regula, nisi illi expresse derogaretur, quia non præsumitur Papa velle mutare statum rei litigiosæ, nisi expresse hoc appareat, consonat quod ait in reg. de subrogan. quæst. 8. sed cum hodie dicta regula, & de non tollendo iure quæsitum, habeat locum etiam ante motam litem, tunc quoad eam non erit considerabile dictum ius, cum non sit considerabile, quoad dictam clausulam. Imo eadem ratione nec lite pendente videtur esse considerabile contra Sarnen. cuius ratio solum conuincit, quod debeat fieri mentio de lite ca. 1. & fin. ut lite pendente l. 2. C. eodem, Meno. de arbitrar. lib. 2. casu 202. Lancello. de attentatis ca. 4. in præfatione à num. 631.

31. quæ solet fieri per clausulas generales & litigiosum, & c. cuius litis statutum, & c. quæ in litteris sic extenditur, & super eo inter aliquos litis, cuius statutum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat in decisa, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, Rota decis. 20. de rescrip. Achilles decis. nona, de rescriptione. Rota in vna Virdunen. Episcopatus. 15. Octobris. 1593. coram D. Pamphilio, ubi dicitur, quod illa clausula facit, ut dicatur expressus status litis, & Papa censeatur providere etiam vi de litigioso, & in d. Colonien. Canonicatus coram eodem adducta a. c. 1. 10. partis ad finem, & in vna Taruina Parochialis.

33. 26. Iunij. 1600. coram D. Ludouisio, in qua fuit resolutum, sententiam Nuntij esse reuocandam, quia declarat litteras Apostolicas attentatas, quæ tali vitio notari non possunt, Papa enim non attentat, & hanc decis. 62. Egid. 749. & in fine, Rota decis. 25. numero quarto de rescripto. in nouis, Pallesius 146. & quatenus reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat ex dicta causa, ut denotat illa dictio, ideoque, & cum sit lata expressa falsa causa, est nulla, nec obstat, quod litteræ dicantur surreptitiæ, non facta mentione litis, & possessio postea capta sit attentata, ut fuit resolutum in vna Vrgessens Archidiaconatus coram D. Penna. 13. Aprilis. 1592. qui, ultra quod Nuntius non fuit motus ex surreptione litterarum, sed ex eo tantum, quod fuerint impetratæ lite pendente, & essent attentatæ, cessat surreptio, quia fuit facta mentio litis cum clausula, cuius statum, & c. Achilles decis. 9. de rescr. & verba illa inter aliquos comprehendunt etiam personam, impetrantis, maxime cum persona loquentis sit Papa, Menoch. conf. 2. nu. 75. & 78. & de præsumptio, l. 3. præsumpt. 44. à nu. 28. & mentio litis in singulari comprehendit plures lites, lason. in l. qui filiabus. §. 1. d. numero quarto. ff. de legat. 1. maxime quia fuit facta mentio litis indiffinitè sine aliqua restrictione, lason ibi, & c.

Gratia tamen perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla ad Felij. in d. ca. in nostra, num. 27. Lancello. supra, ut fuit resolutum in causa Teleffina Beneficij 23. Ianuarij. 1595. coram D. Seraphino, & in Leodien. Canonicatus. 7. Iunij. 1596. coram D. Penna, ubi etiam dictum est, in hoc proposito non est scrupulose considerandum, an per litem, Beneficium sit effectum litigiosum, vel non, & c.

Nec obstat d. & clausula, & super eo inter aliquos, lis, & c. quæ est in litteris, principalibus, quæ per gratiam perinde valere, reuoluntur ab eius data, quia per illam solum censetur facta mentio litis, quæ alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione litterarum principalium, super quibus impetratur, perinde valere, & ita potest intelligi resolutio. in causa Placentina Capellanæ. 20. Iunij. 1596. coram D. Penna, quod in gratia, perinde valere, non est necessaria mentio de lite.

Quartus modus est & gratia expectatiua Præbende recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto, siue creato in Canonicum auctoritate Apostolica, per quod acquiritur ei ius ad Præbendam primo vacaturam cap. si postquam de Præbend. in 6. Eneas d. effectus 47. secundo modo, n. 4. Sarnen. d. quæst. 1. 4. modo, Corral. d. 4. part. cap. 1. numer. 4. & Zerola. d. verb. ius ad rem. §. 4. quod ius est & considerabile, ut debeat de ea fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, Anchar. Domin. & Francus in d. cap. si postquam, Eneas & Sarnen. ibi, & ad regulam de iure quæsitum, & clausulam, dummodo non sit alicuius ius quæsitum, Sarnen. ibi, & diximus supra n. 25.

Quintus est per collationem & nondum acceptatam cap. si tibi absenti de Præbendis in 6. & ibi Domin. num. 2. & 18. Francus num. 2. & à numer. 12. Felin. in d. cap. in nostra num. 5. Eneas d. effectus 47. 6. modo num. 8. Sarn. d. quæst. 1. quinto modo, Rebuf. d. glos. 6. modo nu. 27. & 38. Corral. d. num. 14. Mandol. reg. §. 9. §. 5. & Zerola d. verb. ius ad rem §. 5.

Quod ius est considerabile & ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum, quæ illud præseruat iuxta dicta, ut per citatos, maxime Domini. Francum, Feli. & Sarnen.

Nec reservatio interim facta de d. & beneficio etiam motu proprio impediret consensum, & acceptationem illius, cui erat iam ius quæsitum, saltem ad rem per collationem, quod non tollit motus proprius, ut concio Domin. d. num. 18. tradit Francus supra num. 13. & 14. non obstante d. cap. si eo tempore de electione in 6. quia hic non remanet aliquid expediendum per Papam in persona collatarij, in quo intret reservatio, maxime cum ille textus non habeat locum in inferioribus Beneficiis, ut contra eundem Domin. d. c. si eo tempore, n. 4. diximus supra n. 22. & 23.

Vnde ante acceptationem collatarij & beneficium dicitur vacare, licet non libere, ut possit conferri ante dissensum, vel lapsum termini dati ad consentiendum, ut in d. c. ibi, & ibi Do. & Flam. Paris. lib. 10. de resignat. quæst. 8. numer. 9. & illo moriente ante acceptationem beneficium vacat, ut prius Flaminij ibi numero 10. & 21. & González glos. 15. §. 2. numero sexto.

Et est decisio in causa & Taurinen. commendæ. 10. Aprilis. 1595. in qua fuit dictum, non obstat, quod collatio Ordinarij sit facta absenti, & ante ratificationem superuenerit collatio Papa in fauorem aduersarij, quia per

quia per talem collationem absenti factam Beneficium desinit esse liberum, ut per D. omnes in d. cap. si absenti, & acquiritur tale ius, ut per clausulam, dummodo tempore data, &c. ipsum ius censeatur preservatum. Gemm. in d. c. si tibi absenti, n. 18. cum aliis, &c.

43 Sextus modus, per quem acquiritur t ius ad beneficium, est per reservationem factam pro aliquo, de certo Beneficio, Simoneta de reservatione, quest. 20. & Zerola d. verb. ius ad rem, §. 6.

44 Quod ius est considerabile t quoad dictam clausulam, & regulam de iure questio, adeo, quod si Papa alteri conferat, non derogando expresse tali reservationi, collatio esset nulla, quia militat eadem ratio ac in electione, & praesentatione, &c. Encas dict. effectus 47. §. modo, numero septimo & tertio effectus ad fin. & 4. effectus numer. 1. & 2. Sarnen. dict. q. 1. modo 6.

45 Septimus modus, t ut per optionem, seu ius optandi, Encas dict. effectus 47. §. modo numer. 9. Sarn. 7. modo 7. Reb. d. numer. 38. & Zerola supra §. 7. & ad Papaz. & Rotam decis. 3. de consuetud. in nouis ad fin. quod ius est considerabile quo ad dictam regulam, & consequenter etiam quo ad dictam clausulam, Sarnen. ibi quo par. seq. cap. 1. numer. 295. & quod habens ius optandi dicatur t habere ius ad rem, tradit post hac Gonzalez gloss. 34. num. 126. quod intelligit num. seq. de Prabenda vacante, alias secus. item postquam fuerit acceptata iuxta dicta de expectatiua supra a numero decimo quinto, sed in hoc ultimo non bene dicit, nam primus habens ius optandi habet ius ad Prabendam vacantem, etiam ante acceptationem, ut sentiunt citati, & diuersum est in expectatiua, ut constat ex supradictis numero decimo sexto. & a num. 18. & 24.

47 Octauus modus est t ob non solutionem pensionum, Encas d. effectus 47. §. modo numer. 10. relatus d. cap. 1. num. 199. Sarnen. d. quest. 1. octauo modo. Flam. Paris. de resignatione lib. 6. questio 3. numer. 15. & Zerola supra §. 8.

48 Ait tamen Sarnen. ibi quod, t quoad effectum dictae regulae de iure questio, non potest tale ius adaptari, cum competat contra viuentem, & regula non habet locum in prouisione Beneficiorum viuentium.

49 Sed id nihil obstat, t nam, cum titularis Beneficio priuatus existat, illudque vacare censeatur eo ipso ex dictis clausulis appositis in litteris pensionum, perinde est ac si mortuus esset, & regressus, vel accessus, qui pensionario datur, & eo declarante intrat, non solum ius ad rem, sed etiam in re tribuit, ut in dictis clausulis, de quo videtur Flam. Paris. d. q. 3. per totam, ex stilo tamen benigno Rotae canonizatur t huiusmodi regressus, vel accessus, nec illis est locus, nisi data magna proteruia, ut per Cotam decision. 205. in Miscel. manuscripte. vbi dicitur, quod in causa regressus, ob non solutionem pensionis, Domini solent uti benigmitate cum titulari, ut facta praesumptione termini debeat solui, vel solui, & purgabitur contumacia, vel expediatur causa spe benigmitatis Domini, ita in causa Burgen. Canonizationis regressus, sine pensionis. 3. Iunij 1558. coram Domino Caput. quens.

51 Et per Rotam in causa t Rosanen. regressus 16. Ianuarij 1595. coram D. Lita, & Placentina Decanatus to. Nouembris, eiusdem anni coram Dom. Penna, ut in decisionibus sequentibus. Rosanen. regressus.

Domini censuerunt sententiam Archiepiscopi Rosa-

nen. esse reuocandam ea ratione, quare regressus non Canonizatur, nisi ubi datur magna proteruia, Anto. Augustinus decision. 352. & 624. lib. 3. & in epitome de priuatione ob non solutionem pensionis. §. 5. sub titulo generalis, de penis, quare proteruia hoc in casu considerari non potuit stante deposito reali, & consensu d. iudicio, & sufficit sola obligatio verbalis ad effectum evitandi penam. Socin. consil. 118. lib. 4. Verallus decision. 721. part. 2. & in hanc sententiam eo facilius Domini venerunt, quod in actis constat de reali ipsius Marti Antonij receptione omnium, & quorum nunquam rem minorum d. pensionis decursorum absque protestatione, per quam censeretur omnis pena regressus, seu caducitas remissa, si qua praecedebat. leg. post diem. ff. de lege commissoria Aretin. consil. 149. col. penul. & finali.

Placentina Decanatus 10. Nouembris 1595.

Q V O N I A M in reservatione t pensionis super dicto Decanatu ad fauorem Miranda fuerat dictum, quod si Garfias de Loaisa, vel don Petrus Panyagua peterent pensionem reduci, vel annullari, &c. liceret Miranda propria autoritate capere possessionem Decanatus, illamque vigore eiusdem decreti retinere, & deinde D. Petrus causam comitti obtinuerit super nullitate pensionis, cumque commissionem Petrus ratam habuerit, & ut Rota censuit 26. Octobris. 1594. & propterea Miranda praetenderet factum fuisse locum praedicto decreto, ideo proposito dubio super hoc, conclusum fuit locum factum fuisse praedicto decreto ad effectum, de quo agebatur, potuisse tamen Decanum recedendo a lite evitare penam in decreto appositam. nam quantum ad primam partem clarum erat, Petrum propter licentiam motam super nullitate pensionis, & illius prosecutionem, in qua adhuc tenaciter perseuerat, sese statuta poena subdidisse, ob euentum conditionis in decreto appositae, Verallus decis. 247. p. 2. Achilles decis. 311. alias 1. n. 5. de iureiurando in impressis, & stante praesertim clausula sublata, quae tollit potestatem aliter iudicandi. Putens decis. 50. n. 5. l. 1. & declaratione facta per Mirandam per quam dixerat, se acceptasse decretum, & eo visse velle, Putens decis. 34. lib. 2. Mobed. decis. ult. ad finem de renuntia. nec placuit Domini ille decreti intellectus per informantes pro don Petro, quod intelligeretur, ut non possit opponi de nullitate de facto, & non de iure. Oradinus decis. 76. Cota decis. 294. hanc autem nullitatem contra pensionem Miranda apertum habere iuris fontem, ex quo Garfias non consensit, ut fuerat praesuppositum, & semper in confirmationibus Pontificiis subintelligitur conditio, quatenus partes de nouo consentiant, Abbas in cap. super eo, num. 8. de conditionibus apposit. quoniam respondetur verba decreti fuisse amplissima, ut de nullitate ex quauis causa dari non posset, quae propterea tam veniebat intelligenda de facto, quam de iure, Rayn. consil. 77. n. 7. & 8. lib. 2. Maluana consil. 12. incip. duo proponuntur, num. 24. lib. 1. & eo maxime, quia Petrus neque de iure opponere posse videbatur stante clausula in reservatione pensionis, quod non possit dari de obreptione, & surreptione, cui clausula sublata, quo casu Papa etiam de iure licet & molestiam prohibuisse censebatur, Putens decis. 377. lib. 2. 2. parte, quod Decanus posset evitare poenam, si penitendo recederet a lite, & ab omni molestia amplius Miranda tam de facto, quam de iure inferenda, Domini tenuerunt more maiorum, qui equitatem, & humanita-

iem humana natura conformem secuti censuerunt in similibus casibus moram purgari posse, Sarnen. de subrogandis colligantibus, quæst. 7. numer. 8. vers. 2. casus, Anton. Augustin. in Epitome, tit. de priuatione ob non solutionem. §. 5. idem lib. 3. decis. 352. incip. Peregrinus. idem decis. 619. incipienti, Thomas Athanis. ubi censent iniquum fuisse iudicatum quemquam priuari Beneficio ob non solutionem pensionis, quam sententiam deinceps Rota saepe secuta fuerat, ut in vna Calagurritana Prioratus coram Dom. Blancheto 22. Maij 1579. & 15. Ianuarij 1580. & nuper anno presenti coram Lita 16. Ianua. in causa Rosanen. regressus, & quamvis ex his decisionibus intelligeretur tunc posse canonizari regressum, & istis decretis pœnalibus fore locum, quando adest magna proteruita in recusante pensionem soluere, quam informantes pro Miranda ex eo contra dictum Petrum deducere conabantur quod licet non sustineret, & plures alios actus faceret tam in Rota, quam in signatura, pro pensione annullanda, nihilominus ex aduerso apparebat semper solutam fuisse pensionem, & nouissime quoque dictam à domino Petro scedulam cautionis Bancarie, ex quibus cessare videbatur formalis illa & culpabilis pertinacia, quæ regressibus viam opperit, supradictis accedebat factum Miranda, quoniam, licet commissio & prosecutio cause super nullitate pensionis fuerint de anno 1592. Miranda tamen exegerat pensionem per totum annum 1593. non declarando, quod volebat vri decretis, neque protestando, nisi de anno 1594. per quos actus alias censetur remissa pœna caducitatis, Cassad. decisione 2. & 3. de locato, Gambarus de potestate legati, libro sexto, numero 480. postremo non placuit Dominis illa distinctio, quam faciebant informantes pro Miranda, de contraveniendo in omittendo, vel committendo, ut cui contravenitur in committendo statim secuta contrauentione fiat locus pœne, & sic in casu proposito prouisionis ad fauorem Miranda, iuxta tradita per Bald. in authent. habitas, numero quadagesimosexto, C. ne filius pro patre, Antonius, consil. 93. numero 7. Decius consil. 136. num. 4. quia licet regulariter grauiores sunt excessus, & errata facta per commissionem, quam per omissionem, Rota tamen æquitatem canonicam secuta, non amplectitur illam distinctionem, cum contravenientes quantum poterit admittat ad moræ purgationem, præsertim, si ius partis non sit effectum deterius. capit. suam de pœnis, Alexand. in l. si insulam, numer. 24. de verbor. obligat. Iassan. in l. si quis maior, numer. 26. & ibidem Cognol. numer. 152. C. de transactio. Quamquam autem decisum esset D. Petrum potuisse purgare moram, etiam usque ad tertiam sententiam, non propterea denegabatur Miranda facultas prosequendi etiam ius suum, si quod haberet ex aliis capitibus ad eundem Decanatum, tamen si Dominis placebat, quod lis finiretur per concordiam.

53 Nonus modus est per priuationem iuris, & nempe, quando quis venit priuandus Beneficio, Eneas d. effect. 47. 10. modo, n. 12. Sarnen. d. 9. 1. 9. modo, Zerola d. verb. ius ad rem. §. 9.

54 Sed, ut ibi dicunt Eneas, & Sarnen. istud ius non habetur in consideratione, quia Beneficium non valeat antequam ille priuetur, & sic agenti, seu impetranti in euentum priuationis non competit aliquod ius ad Beneficium, de quo vide late dicta infra 11. p. c. 3. a n. 62.

55 Decimus & vltimus modus, quem ponit & ibi Sarnen. & Eneas 9. modo, numer. 11. & Zerola §. 10. est per regressum, & accessum, Nauarrus in capi. si quando, de rescript. præludio. §. & exceptione 11. numero septi-

mo. & Flam. Paris. dicit. 9. 23. num. 16. cum aliis. Adde, & coadiutoriam, cum futura successione. Nauarrus t. 1. 56 bi, quod ius, inquit Sarnen. est considerabile, quoad omnes regu. & dispositiones de iure quæsto locutiones.

Quod sine dubio procedit & post vacationem Beneficij difficultas est ante vacationem, nam tunc istud ius non videtur considerabile, cum sit conditionale euentum vacationis, Cassad. decis. 3. de praben. & Mohedan. 21. eod. tit.

58 Sed Quamuis ex eo & non sit considerabile ad effectum, ut ratione illius iuris ante vacationem intret referuatio, quæ contentatur iure ad rem, ut dicemus infra p. seq. cap. 1. numero 304. tamen ad effectum, ut per aliam gratiam non præiudicetur illi, censetur ius considerabile, quia est ad certum Beneficium, maxime, cum ista gratia concedi soleat cum magna compositione, & præsertim ex clausulis in huiusmodi gratis, & coadiutoriis apponi solitis, & ista post hæc ait González gloss. §. 9. a numero 79. quod in vna Vallisoleana Decanatus 11. Dec. 1600. coram Dom. Millino fuit resolutum, quod per gratiam coadiutorie cum futura successione acquiritur ius quoad successione valde considerabile, & proculdubio regula, de non tollendo iure quæsto, locum habet in illo, qui tamen male allegat decis. Caputaquen. 128. part. 1. & 31. p. 3. ad id, quod dictum est de compositione conducunt dicta per González gloss. 28. a numer. vigesimo octauo.

Adde vnde cum modum, & per quem acquiritur ius ad rem considerabile, quoad dictam clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & regulam de non tollendo iure quæsto, videlicet mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante in forma dignum, & vel alias, quod ante collationem non dat titulum, & ius in res, sed ad rem, ut dictum est cap. præced. 11. 55. vnde per obitum habentis huiusmodi mandatum ante collationem non vacat Beneficium, sed ut prius Bonifacius in Clem. 1. ut lite pendente, numer. 49. Rota in Burgen. Canonatus 28. Aprilis 1597. coram D. Pamphilio supra relata 2. par. num. 131. ut dictum est d. c. præced. n. 17. & post hæc tradit González gloss. 15. §. 2. n. 59.

Decimus secundus modus, & per quem acquiritur ius 61 ad Beneficiū, est oppositio, stante cōstitutione seu cōsuetudine dante ius opponendi, Cassad. d. decis. 18. de Præbend. n. 5. Puteus decis. 235. & 264. li. 2. Sarnen. in d. reg. de non tollendo iure quæsto, quæst. 1. num. 10. vers. nam per illam solam oppositionem, & qui ait, quod hoc 62 ius opponendi habet locum, etiam quando non solum ex constitutionibus synodalibus competeret filiis patrimonialibus, sed etiam quando ex ordinatione testatoris tantum volentis proximiorum de suo genere ad Beneficium præsentari; nam tali casu per oppositionem proximioris acquiritur illi ius cōsiderabile, adeoque virtute d. clausule, quatenus non tollatur ius quæsitum, videtur præseruari, ut nouissime conclusit Rota in vna Oxoniens. Capellaniz de Soron corā R. D. Raynaldo Petricio de mense Iunij 1539. quæ de plano procedunt quando ius opponendi competit vigore alicuius constitutionis, vel ordinationis, secus vero, vbi nulla esset constitutio, sed simplex vsus se opponendi; nam talis oppositio non dat ius, & c. hæc Sarnen. consonat Cosimas Philarchus de offic. Sacerdotis. 2. p. lib. 4. c. 23. & faciunt dicta infra 7. p. c. 15.

59 Sed verius est istud ius & solum esse considerabile re-

le respectu Ordinarij, & inferiorum Papa, qui non possunt illi derogare, Puteus d. decis. 235. Crescen. d. decis. 7. de iure patr. n. 2. & Rota in vna Toletana Scholasticæ de Alcalá, 22. Maij. 1592. coram D. Orano statim adducenda, & in Placentina Cantoriæ. 24. Octobris 1594. infra adducta, num. 81. & ad effectum, vt in gratia deuocatur effectus facienda mentio de tali iure, Puteus d. decis. 235. & d. decis. 264. quæ ait non tamen esse in ea necessariam derogationem regulæ, de non tollendo iure quæsitum, quia loquitur de iure radicato, & incorporato, seu iure perfectio, & de præterito quæsitum, & retro in d. Toletana Scholasticæ.

65 Non autem est considerabile ad effectum, vt per dictam clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum censetur præseruatum, nec vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, nam oppositio assimilatur acceptationi cum pendeat ex facto se opponētis, & sit in mera facultate, & voluntate illius, sicut acceptat. Cassad. d. decis. 18. n. 2. Puteus d. decis. 235. n. 3. Crescen. d. decis. 7. vbi fuit resolutum clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, positam in noua prouisione non præseruare ius illius, qui solus erat de genere, & nomine testatoris, & præsentari debebat secundum tenorem foundationis, non tamen fuit præsentatus, & tale ius non dici ad rem considerabile, vt per præsentationem, vel electionem, &c. & Mohe. d. decis. 1. de Præbend. & 34. eodem tit. quæ est ad finem libri alias 22. & 23. vbi fuit resolutum, quod per oppositionem factam per opponētes se ad Canonatus Doctorales Hispaniæ, & per receptionem per Capitulum factam non acquiritur ius ad rem considerabile, quod impetrans Canonatum teneatur facere mentionem in impetratione de oppositione, & de tali iure, & Rota in vna Calagurritana Beneficij de Arcaya. 28. Iunij. 1591. coram D. Seraphino infra adducta parte sequenti cap. 1. num. 527. ad finem & in d. Toletana Scholasticæ, quæ sic ait. † Domini tenuerunt Franciscum Herrera super vacatione Scholasticæ, de qua agitur, audiendum; quia, si habeat qualitates ad illam obtinendam à statuto requisitas, potuit ad vacanciam se opponere, itaque ex oppositione ius sibi fuit ad illam acquisitum, Cassadorus decis. 18. num. 4. de Præbend. Sarnen. super reg. de non tollendo iure quæsitum, quæst. 1. num. 10. vers. nam per illam solam oppositionem, & hoc manifestum sit, quia in gratia de vacaturo necessario de tali iure ex oppositione acquisito fieri mentionem oportet, vt per Puteum decis. 235. lib. 2. sed tanto magis, quando non agitur contra prouisionem Apostolicam, vt est casus noster, sed contra eum, qui ius ab Ordinario fuit affectus, nam huic certum est facultatem derogandi statuti Ecclesiæ non competere, Puteus decis. 235. num. 3. & 4. neque in contrarium facit quod voluit Mohed. decis. 21. & seq. nempe ex oppositione non competere opponēti aliquod ius considerabile in re, vel ad rem, quia loquitur in diuersis terminis, videlicet ad effectum, ne taciturnitas illius in gratia de Beneficio vacanti possit causare surreptionem, non autem quando statum adest, per quod tribuitur ius opponenti, Puteus decis. 233. lib. 3. Anton. Aug. in epitome tit. de prouisione & oppositio. §. 1.

67 Et idem fuit resolutum in causa Placentina Cantoriæ. 31. Ianuarij. 1594. coram D. Aregonio, in qua Domini tenuerunt, quod ex oppositione, & requisitione Mathei de la Pila Canonici Placentini ad Cantoriam vacanciam, non fuit acquisitum ius, de quo in gratia Apostolica D. Didaci de Aguilera esset facienda mentio, & per quod eius gratia posset dici nulla, etiam statuere fundamentali dicta Ecclesiæ à Papa confir-

mato, & quod Dignitates vacantes promitterentur Canonici dictæ Ecclesiæ, quibus nihil obstat de Canonici institutis, ex Cassadoro d. decis. 18. de Præbendis, Mohed. decis. 22. & 23. Puteo 235. lib. 2. Gomezio diquest. 1. num. 10. Anton. Angusti in repertorio, tit. de Præbend. §. de oppositione, nec obstat decisio Putei 235. lib. 2. & 233. lib. quia illa prima procedit in gratia de vacaturo, secus in gratia de vacante, vt in proposito, in qua est diuersa ratio, vt ibi dicitur: in secunda vero vltra oppositionem fuit processum ad plura alia, per quæ fuit ius quæsitum, vt ibi dicitur, quasi non esset processum, ius non quæreretur ex sola oppositione vt ibi dicitur. Idem etiam fuit tentum in vna Calagurritana de Iocano 15. Maij. 1600. in qua fuit resolutum, sententiam posteriorem esse validam non obstante defectu iurisdictionis opposito ex eo, quod Nuntius non haberet facultatem committendi causas Beneficiales, nam fuit dictum hanc causam non esse Beneficialem, quia Cassar vni presentandus prætendebat sibi debitum esse Beneficium, nō autem petebat illud tanquam suum, Bald. in authen. litigiosa, num. 1. C. de litigios. & quando lis est super præsentatione, cui aliquis se opponit ad impediendam institutionem, causa non dicitur Beneficialis, vt fuit dictum coram Oradino in causa Aretina de Ragusim. 24. Aprilis. 1559. quam allegat Lancel. de attentatis cap. 4. in præf. nu. 489. &c. Nec obstat, quod ille sit filius patrimonialis, & se opponat, quia per oppositionem non acquiritur ius ad rem, nec in re super Beneficio, ita vt possit illud petere tanquam suum, vt in d. Placent. Cantoria, &c. Et tradit post hæc González gloss. 9. §. 1. à num. 88.

Ex qua decisione in Placentina, & d. dec. Put. 253. apparet, id intelligi, nisi vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates necessarias, & requisitas per constitutionem, seu priuilegium, ita vt censetur ab illa vocatus, & sola prouisio deficiat, nam tunc ex tali oppositione, & verificatione qualitatum cesset ipsi quæsitum ius considerabile, de quo in prouisione aduersarii erat facienda mentio, & oppositio in isto casu assimilaretur præsentationi, seu electioni, quam acceptationi, &c. Et consequenter esset præseruatum per d. clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & haberet locum d. regula de non tollendo iure quæsitum. Vt fuit resolutum in d. decis. Putei 253. lib. 3. in vna Burgen. Canonatus, & Præbende Doctoralium de anno 1549. de qua est consil. 51. Mandosii, & 70 qui ait, quod ex oppositione competente ex aliqua constitutione, vel priuilegio acquiritur ius considerabile, vt non tollatur per clausulas generales scripti, & sit reseruat per clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, in fine tamen refert Rotam dixisse simplicem oppositionem non esse considerabile, sed quia vnus tantum se opposuit, & verificauit esse in casu priuilegij Sixti. IIII. illud ius esse considerabile, & tradit González sup. numer. 92. & seqq.

Vnde, si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nulli esset ius quæsitum considerabile, sicut dicitur de patronis plures presentantibus, quibus nullum ius acquiritur ad rem vt per Mohed. d. decis. 1. & diximus supra titul. 13. González vbi proxime, qui num. 94. ait fuisse decusum in vna Calagurritana Beneficii de Ocon. 16. Iunii. 1703. coram D. Otinbergo, quod per sententiam declaratoriam factam ab Ordinario continentem Beneficium patrimoniale esse debitum N. vt idiori, etiam ante præsentationem, & institutionem post modum faciendas acquiritur ius ad rem consi-

de rab ille, ex quo iam erat idoneior ab examinadoribus repertus.

72 Vnde etiam in terminis *† dict. decisionis 7.* Cre-
scen. videtur, quod si ille qui erat solum de genere,
& nomine, & debebat presentari secundum funda-
tionem, id verificasset ante obtentam nouam prouisi-
onem per aduersarium aliter dicendum esset, nem-
pe quod esset ei quæsitum ius considerabile, de quo
non solum esset facienda mentio in noua prouisi-
one aduersarij, sed etiam esset præseruatum per dict.
clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, &
haberet in eo locum *d. regula. de nō tollendo iure qua-*
sito.

73 Quinimo in terminis *† d. decisionis Crescentij,* et-
iam si ille, qui erat de genere, & nomine, nondum id
verificasset, videbatur necessaria mentio non solum
de lite, sed etiam de tenore foundationis, vt ibi fa-
ctum est, quamuis non esset necessaria derogatio *d.*
regul. de non tollendo iure quæsito, nec præseruaretur
per illam clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsi-
tum, iuxta supradicta, alias enim non censetur Papa
velle derogare foundationi etiam in gratia de va-
cante.

74 Et ita fuit resolutum in vna *† Vlisbonen. Priora-*
tus 4. Julij 1601. coram D. Seraphino, vt in decisione
sequenti. *Fuit conclusum locum esse sequestro; primo,*
quia possessio capta per D. Mattheum Bernardez. fuit
capta pendente appellatione a decreto Ordinarij capit.
non solum de appellatione libr. 6. & 2. vt lite pen-
dente, eodem lib. nam, licet Princeps non attente, vt
per Egidium decis. 249. in fine, tamen possessio vigore
gratia capta post appellationem, seu post inhibitionem est
attentata, Modernos de attentatis p. 2. cap. 4. in præ-
statione numero 413. cum aliis, quod maxime procedit
stante, quod gratia erat surreptitia cum non fuisset nar-
rata lis, neque narratum Beneficium esset debitum cer-
to generi personarum in fundatione, prout constat ex
privilegio, & tribus sententiis alias in Rota antiqua
latis, quo casu gratia Papa, non facta de hac re men-
zione est nulla, Thamis decis. 102. Eneas de Falcon. q.
3. n. 22. Puteus dec. 235. n. 2. l. 2. non obstant, que ex ad-
uerso deducta fuerunt, & primo, quod deducitur fuisse
processum iuxta formam præscriptam a S. Concilio Tri-
dentino, quia præterquam quod non tueretur attentatio-
nem, decretum illud, quod habetur sel. 24. capite. 18 de
reform. non procedit, vbi in fundatione fuit data di-
uersa forma, quæ est obseruanda, vt patet ex resolutione
S. Congregationis, nec obstat, quod dicitur in actis non
constare de possessione capta per Mattheum, ex quo pro-
cessus ille non est in forma probanti quia dato & non con-
cesso, quod ita res se habeat tamen non ideo excluditur
quin sit opponendum sequestrum, imo facilius debeat con-
cedi, si possessio vacat, ne interim dilapidentur fructus
Prioratus, & ex his conclusum pro sequestri appositione.
Accedit decisio Cæsaris de Grassis 97. numero sexto &
91. num. 1. & 2.

75 Et quod diximus *† numero 65. huiusmodi ius ex op-*
positione competens non esse considerabile, vt de
eo debet fieri mentio in gratia de vacante, videtur
procedere quando huiusmodi ius, & oppositio
competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, &
ita loquuntur decisiones ibi citatæ, & numeris se-
quentibus: secus in fundatione, quæ est magis fauo-
rabilis, & cui non ita facile censetur per Papam de-
rogari ad tradita infra sexta parte capit. primo a nu-
mer. 118.

76 Præterea circa d. decisionem *† Calagurritanam*
de Iocano, quatenus dicit non esse causam Benefi-

cialem quando quis se opponit prætendens sibi vi-
ti præsentando, vel alias Beneficium esse debitum,
& con sequenter Beneficium non fieri litigiosum,
quod etiam alias fuit resolutum in alia Calagurritana
de Curatu *† coram D. Oriolen. 27. Martij nempe*
quando opponitur in presentatione, presentatum
non esse instituendum causam non dici Ecclesiasticam
ex Lancelloro dict. numer. 489. quia causa non dicitur
Beneficialis quando quis petit Beneficium tanquam si-
*bi debitum, sed tanquam suum, aduerto *†* id non vi-*
deri verum, nam quamuis in profanis solum dicatur
res litigiosa, de cuius dominio quæstio mouetur, vt
in dict. authent. litigiosa. C. de litigiosis, tamen in matre-
ria Beneficiali causa dicitur Beneficialis, & Benefi-
cium litigiosum, non solum quando est quæstio, cu-
ius sit Beneficium, & ad quem pertineat, seu quando
quis illud petit tanquam suum, sed etiam quando liti-
gatur super iure ad rem, & Beneficium conferendo
principaliter, vt patet ex capite 1. vt lite pendente in
6. ex quo Beneficium, vt litigiosum per litem inter
electos, seu præsentatos, qui non petunt nec possunt
petere Beneficium tanquam suum, sed tanquam si-
bi debitum, & quando ex mandato de prouidendo
quis petit beneficium sibi conferri, & assignari in
contradictoris iudicio cum intruso, seu alio ius præ-
tendente, clarum est causam esse Beneficialem, &
Beneficium litigiosum, & hoc forte vult Baldus in
dict. authent. litigiosa, numero 1. ibi, extra eius dictum,
factum est casus in capite extra, vt lite pendente libro
sexto.

Et quod dicit *dict. decisio. Aretina de *†* Ragufin. &*
cum ea Lancel. *dict. num. 489. accipiendum est quan-*
do quis solum se opponit, ne præsentatus instituatur
non petens Beneficium tanquam sibi debitum, seu
tanquam suum, secus vero quando quis se opponit
petens Beneficium tanquam sibi debitum ex funda-
tione, vel alias, seu tanquam suum, & faciunt tra-
dita infra 11. p. ca. 3. a nu. 75. & ita tenendum est, quic-
quid dicat Gonzalez §. 2. proæm. numero septuagesimo
octauo.

Quod autem diximus ex oppositione, *† & verifi-*
catione qualitatibus per oppositorem facta, esse ipsi
quæsitum ius considerabile, accipiendum est quan-
do illa verificatio facta est legitime, & seruato iuris
ordine, ac secundum formam constitutionis, non a-
lias, vt fuit resolutum in d. Placentina Cantoria 24.
Octobris 1594. coram D. Seraphino, vt in sequenti
decisione. Cum in gratia Didaci appositæ clausula,
dummodo tempore data presentium non sit alicui ius
quæsitum, fuit per Mattheum oppositum tempore data
gratiæ iam fuisse sibi ius quæsitum ratione oppositionis,
seu requisitionis suæ, super quo ar. Domini proponente
R. P. D. meo Arigonio, resolverunt non fuisse ex sola op-
positione, seu requisitione ius aliquod considerabile quæ-
situm Mattheo, etiam stante statuto Ecclesie Placenti-
næ. Cassiodorus dec. 18. n. 3. de probation. cum aliis alle-
gatis in decisione, verum quia ultra oppositionem alle-
gatum fuit pro Mattheo, fuisse ad plures alios actus pro-
cessum, dubitanti, an simul cum oppositione concurrant alij
actus, & tales, ex quibus fuerit ius quæsitum Mat-
theo? & fuit omnium Dominorum consentiente opinio-
ne decisum non adesse tales actus, ex quibus fuerit ius
quæsitum Mattheo, cum enim maior pars eorum proue-
niat ab ipso solo Mattheo, res dicitur remanere in sim-
plicibus terminis acceptionis, per quam non dicitur
quæsitum ius, vt per Rotam 17. de Præben. in nouis late
Cassad. d. dec. 18. de Præb. Feli. post Card. & alios, quos
allegat, in c. causam, quæ, nu. 26. de rescrip. Sarnen. de

iure quesito non tollendo, q. 1. nu. 30. ideo ut dicatur ad hunc effectum ius quesitum, necesse est, ut ex parte collatoris denentur ad aliquos actus prout in dec. Put. 253. li. 3. neque hac decisio suffragatur Mattheo praetendenti, & parte collatorum fuisse deventum ad plures actus, & ad collationem, nam Putens loquitur quando illi actus gesti fuerunt servato iuris ordine, & secundum formam a statuto traditam, at in casu de quo agitur, omnia fuerunt nulliter gesta, & non servata iuris, nec statuti forma, ideo nihil operantur. capite non praestat de regulis iuris in sexto, Rebuffus super regula de infirmis glossa decimatertia in prin. nullitas vero in eo consistit, quia, cum potestas conferendi esset penes Episcopum, & Capitulum tam secundum statutum, quā de iure communi, Cassad. dec. 22. de Praeben. neque ab eis esset abdicata haec potestas, cum Episcopus nunquam absolute negaverit se velle connotare Capitulum, vel conferre Dignitatem, imo id tantum ex iusta causa distulit, ut audiret Petrum reservatarium fructuum in iuribus suis, & tempus conferendi, quod est sex mensis, non laberetur, ita ut periculum esset, ne potestas exspiraret, & ita nulla adesset Episcopi, & Capituli mora, aut negligentia, utique non poterant Archidiaconus de Medellin, & alij duo Canonici facere collationem Mattheo. non enim talis facultas ad eos erat devoluta, quod eo magis est dicendum, quod in eodem Capitulo, quod fuerat ab Archidiacono de Tuxillo congregatum ad consultandum, an esset parendum inhibitioni Episcopi, qui inhibuerat, ne Capitulum congregaretur ad effectum providendi de Beneficiis vacantibus per obitum Francisci, inter quos erat haec Dignitas, de qua agitur, tunc maior pars obtinuit esse parendum mandatu Episcopi vti iusto, & nihilominus Archidiaconus, & alij duo Canonici devenerunt ad illum actum, ceteris contradicentibus nulliter, & de facto, ad notata per Abbatem in capite cum nobis numero 9. de elect. & ibi Innoc. numero undecimo. But. numero 32. non obstat, quod dicitur constare, & consistisse de habitantibus Matthei, quia non fuit ad hoc legitime processum servata forma statuti, licet non posset Episcopus ubi certo generi personarum deberetur Beneficium, illis praedicare alius providendo, tamen secus est in Papa, qui est absolutus dominus omni in Beneficiis, Crescen. dec. 7. de iure patris, neque obstat, quod facta nominatione, & requisitione, collatio sit habenda pro facta, ex quo non stat per eum cui fieri debet li. iure civili. de condition. & demonstr. & hoc sufficit, ut Papa dicatur praeventus in conferendo, iuxta ea quae tradit Rebuffus de pacificis possessionibus, numero 312. quia praeterquam quod loquitur in terminis concordatorij, super quibus adest particularis provisio circa hanc requisitionem, id procedit, ubi collator sine aliqua iusta causa denegat collationem facere, quod non adest in casu isto in quo nunquam denegata fuit collatio, sed tantum dilata ex causa, ut per illum actum nemini fieret preiudicium. Vltimo non obstat decisio Put. 235. libr. secundo, quia loquitur in aliis terminis, nempe ad effectum, ut de statuto fieri debeat mentio in impetratione, & hac doctrina bene colligitur in fine decisionis, ubi respondet decisione decima octava Cassadori, & ita fuit conclusum pro non iure Matthei.

81 Ex praedicta resolutione & infertur ad oppositiones, quae fiunt ad parochiales vacantes ex decreto S. Concilij Trid. sess. 24. de reform. ca. 18. & constitutione Pij V. & videatur per oppositionem non acquiri ius considerabile ad Parochialem ante approbationem, neque etiam post approbationem, ab examinatore factam, si plures sunt approbati, quan-

vis Episcopus ex eis debeat eligere quem ceteris magis idoneum iudicaverit, & alias dignior praetermissus possit appellare a mala electione ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. electum vero ex approbatis tanquam magis idoneum ab Episcopo atque eum, qui solus est approbatus, quia alij non se opposuerunt, aut non fuerunt approbati, habere ius considerabile ad Parochialem, cum illi, & non alteri collatio Ecclesiae sit facienda ab eo, ad quem spectabit eam conferre iuxta dictum decretum Concilij. Et quod per nominationem dignioris, seu electionem factam per Episcopum praemisso concursu, queratur illi ius ad Parochialem tradit Nau. con. 11. de rescrip. & Zerola. l. part. verb. Beneficia. §. 5. 4. dub.

Nihilominus tamen iuxta dicta infra p. seq. c. 7. 83 an. 83. dicendum videtur, quod quando collatio Parochialis spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, approbatus etiam solus, aut ex approbatis electus ab Ordinario, non habeat ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quod Episcopus velit conferre, quando vero collatio Parochialis spectat ad Papam, vel alium, ille, qui solus est approbatus, vel ex approbatis electus ab Ordinario, videtur habere ius considerabile ad Parochialem ex d. decreto Concilij, & d. dec. Put. 253. lib. 3. dummodo infra quatuor menses significetur Papae vel collatori iuxta d. constitutionem Pij V. vnde studius censetur praeservatum per d. clausulam dummodo non sit alteri ius quascumque, & in eo habebit locum d. regula de non tollendo iure quascumque, quicquid posthac dicat Gonzalez gloss. 6. m. 119. & gloss. 9. §. 1. numero 94. nec decisiones Rotae quas allegat id dicunt.

Et hoc videtur procedere & etiam si concursus approbatio, & electio ordinarentur a principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, quia forte ignorabat reservationem, vel alias, & etiam si de facto collatio per eum sit facta, nisi prout sciens, vel scire debens reservationem coeperit, vel retinuerit possessionem parochialis, & administraverit, vel fructus perceperit, & sic amittat ius iuxta c. avaritia de elect. in 6. & dicta infra 11. p. ca. vlt. dub. vlt. numer. 215. & cap. si Beneficia & de Praeben. 6. quia fieri hac, vel illa intentione, & fine, & etiam collationem fuisse factam ab Ordinario, parum videtur referre, dummodo in substantia, & effectu sit servata forma Concilij, & constitutionis Pij V. facit lex. 2. c. communia de legatis in fine ibi, non enim verbis, sed ipsi rebus leges imponimus, & facit decisio Rotae in causa Volaterrana parochialis. 20. Maii. 1591. coram D. Gypso, in qua fuit resolutum, propter erroneam expressionem factam in edicto, quod Parochialis erat reservata, non esse locum reservationi, nec constitutioni Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria non vitiat, l. testium C. de testib. & c. Alias sequeretur, quod si in edicto diceretur, & parochialem spectare collationem Ordinarii, seu vacasse in mense Ordinarii, vel e contra diceretur parochialem vacasse in mense reservato, seu alias esse reservatam, & sic facto concursu, & examine postea compertum esset non esse ita, ut in edicto dictum est, non posset Ordinarius virtute illius concursus, & examinis ulterius procedere, sed esset opus novo concursu, & examine, quod non videtur dicendum. Nec decretum reservationis tollit & irritat concursum, & approbationem, sed solum collationem, & inde secuta, ut constat ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. & dicitur

infra 9. p. c. 2. n. 153. & facit optime textus in c. si confirmationem de elect. in 6.

- 89 Quamvis Rom. in vna t. Dertrufen Parochialis de Tiufa per tres decisiones, & sententias aliud voluerit, vt in decisionibus seqq.

12 Febru. 1593. coram D.
Penna.

- 90 **R**eservauerat t. Fel. record. Greg. 14. die 9. Decemb. anno 1590. omnia Beneficia cum cura, & sine cura post quintam diem & per totum d. annum 1590. vacantia, vt apparet ex regula 8. Cancellariæ eiusdem Pontificis, & cum die 27. eiusdem mensis Decembris vacasset ista Parochialis oppidi de Tiufa, Episcopus Dertrufen. appositis edictis, & facto concursu, ad quem inter ceteros comparuerunt Franciscus Virgilius Tarraconen. & Raymun. Iorda Dertrufen. ambo decretorum Doctores die 12. Ian. 1591. declarando Parochialem Francisco fore conferendam eodem tempore pure, & simpliciter etiam per birreti impositionem eidem Francisco eam contulit, qui die proxime sequenti vigore collationis sibi facta, tamquam Rector in manibus Episcopi Fidei professionem faciens, & die 15. in veram, & realem eiusdem Parochialis possessionem inmissis, saltem vsque ad 24. diem Ianuarij actus rectoriales exercuit, interim Ordinarius habita forsan notitia prædictæ reservationis sub die 12. Ianua. 1591. literis quibusdam certicatorijs ad Papam directis asserens se ideo Parochialem Virgilio contulisse, quod reservationem ignorasset, paratum se obtulit sua Sanctitatis mandatis obedire, & Virgilius literas sua approbationis infra quatuor menses iuxta constitutionem Pij V. de prouisione Parochialium in Dataria libro die 17. Aprilis 1591. presentando de Præfata Parochiali sibi provideri petebat, ceterum, quia Paulo ante Raymundus die 17. Martij 1591. eandem Parochialem tanquam reservatam à Sede Apostolica impetravit, dubitans, an Francisco competere ius ita, vt Parochialis sibi foret adiudicanda, & Domini non competere responderunt, primum non ex collatione Ordinarij, quia esse obstabat Papalis reservatio cum decreto irritante c. 2. & c. dudum de Præb. lib. 6. Rota dec. 1. numer. 4. de rerum permutat. in nouis, Simoneta tract. de reservatio. q. 48. n. 1. & q. 79. n. 4. quo Papali decreto ligantur etiam ignorantes cap. 1. de concess. Præb. lib. 6. c. quodam. §. fin. vers. prima enim collatio, ubi id annotat. Ioan. Andr. de Præb. lib. 6. & Clem. 1. ubi gloss. verb. attentari de concess. Præbenda: Cassad. dec. 12. n. 5. super regulis. Simoneta de reservatio. q. 96. Acoram bonus dec. 19. li. 1. Cou. in cap. Alma mater de sententia excom. p. 1. §. 10. n. 8. & seq. operatur præterea nullitatem actus contra tale decretum gesti, Cassad. dec. 1. num. 1. de Præb. Cou. practicarum c. 9. num. 7. Fel. c. 2. n. 7. vers. 4. limita, de constitu. cum similibus congestis per Gabrielem, tit. de clausulis conc. 3. Nec concursu cum subsecuta examinatorum approbatione, & Episcopi electione dicebatur competere aliquod ius Francisco, vt competere videbatur ex dispositione Concilij Trid. sess. 24. c. 18. §. peracto deinde examine, nam cum inibi Concilium ulterius procedendo constituit, vt perfectio examine ei, qui fuerit approbatus, & magis idoneus iudicatus, fiat collatio ab illo, ad quem spectabit eam conferre, & in casu proposito propter reservationem collatio spectaret ad Papam, approptio, & collatio Ordinarij nullum ius tribuere potuit stante decreto irritante approbationem & collationem Ordinarij inficiante Rota decisi. 1. numero 4. de rerum permutat. in nouis Par. confli. 29. l. 4. num. 22. & tamen

si ex concursu, approbatione, & electione Ordinarij aliquod ius considerabile Francisco competere potuisset, illud amiserat, ex quo coperat possessionem vigore collationis ab Ordinarij sibi facta, capite si Beneficia de præbendis libro 6. cuius textus dispositio, quamvis scilicet tantum afficeret, eo nomine Franciscum comprehendere videbatur, qui non ante ad miserat Parochialem, quam sibi fuisset intimatum breue de capienda possessione nomine Camera obtentum per Raymundum post multos menses elapsos à tempore reservationis Papalis, cum non esset verisimile eum tunc reservationem ignorare, quod vel ex ipsius Ordinarij literis ad Papam directis non obscure colligi videbatur, qui propterea Parochialem se contulisse fatebatur, quia reservationem ignorauerat, nam cum semper mensis Decembris sit unus de quatuor mensibus Ordinarij, non fuerat necessarium talem præannuntiare executionem, & tamen, cum hæc agerentur die 12. Ianuarij, nihilominus Franciscus vigore collationis Ordinarij die 15. eiusdem possessionem Parochialis voluit adipisci, ad decisionem in causa Gerunden. sacristie die 26. Maij 1597. coram Cota, quam Domini vix progeniua Rota decisione agnoscere dignabantur, respondebatur eam omnino applicari huic themati, ubi non fuerat seruata Concilij Tridentini forma deputando & conomum cum congrua fructuum assignatione, donec à Papa foret de Parochiali prouisum, ad quem tanquam de Beneficio reservato collatio pertinebat, eodem modo dicebant Domini respondendum ad decisionem putei 253. incipit. dubitavit Dominus libro tertio: nam propterea ibi ex oppositione fuerat ius considerabile acquisitum oppositori, de quo mentionem fieri oportebat, quoniam concursus fuerat factus ad eum effectum ab eo, qui conferre poterat, sed in hac causa concursus, & examen Francisci, vt euentus demonstrauit, non poterant dici facta ad effectum, vt papa deinde conferret, cum Ordinarius contulerit, & ideo ex illis tanquam ex præambulis ad collationem à papa faciendam non fuerat Francisco quæsum aliquod ius considerabile, imo vero, si quod acquisierat, extinctum fuerat per collationem Ordinarij ad quam actus præcedentes videbantur ordinati. Præterea cum deciso putei loqueretur solum ad effectum, ut d. iuris mentio fieri deberet, ex eo non poterat huic facto applicari quod ex serie & narratione totius causæ, exposita fuerant papa omnes illius circumstantiæ. Illa quæ obiciebantur contra prouisionem Raymundi tanquam aliena à presenti disputatione, in qua solum quærebatur de iure à Francisco præfati, non indigere responsione, Domini censuerunt, & ita fuit conclusum nullum competere ius Francisco, nec ei parochialem adiudicandam.

In eadem, decimo nono Iunij 1595. coram
Dom. Lita.

Fuit resolutum standum esse in decis. sub die 12. Februarij 1593. coram D. Penna rationibus, de quibus in ea, & ad illud, quo præcipue nituntur informantes in hac positione, pro Dom. Francisco Virgilio, quod licet decretum irritans appositum in regula reservatoria inficiat collationem Ordinarij, & omnia inde secuta, non tamen annullat concursum, & approbationem in eo factam, per quem ius prætenditur quæsum ipsi Francisco in tantum, vt ei, & non alteri sit facienda collatio iuxta dispositionem Concilij Tridentini sess. 24. c. 18. & constitutionis Pij V. super modo, & forma prouidendi de parochialibus, fuit per Dominos responsum non posse Franciscum hoc in casu renouari dispositione dist. Concilij, & con-

et constitutionis, tum quia non apparet obseruatam fuisse formam a d. Concilio, et constitutione traditam ad leg. auxilium. ff. de minor. glo. ff. c. constitutis de appellat. Par. conf. 47. n. 9. & 61. l. 1. et quod non fuerit seruata forma Concilij ex eo conuincitur, quod collatio per Ordinarij eidem statim facta fuit simpliciter, et absque aliqua protestatione, et ulterius eidem tradita fuit realis possessio d. Parochialis aliquo in eorum non deputato cum assignatione congrua, donec collatio ipsa fieret per Papam, ad quem de iure spectabat, ut disponitur in d. Concilio cuius quidem in forma ad vnguem erat obseruanda, cum de iure per equipollens adimpleri non posset, ut alias fuit dictum in illa V. olaterrana Parochialis 20. Maij 1591. coram D. Gispio, tum etiam, quia ex predictis collatione scilicet Ordinarij, admissione professionis fidei et traditione possessionis absque aliqua reservatione, aut protestatione factis post dictum concursum, et approbationem satis clare colligitur concursum ipsum fuisse ordinatum, ipsamque approbationem admissam fuisse dumtaxat ad effectum collationis Ordinarij ad textum in §. pationum, de rerum diuis. in l. vxori. §. fi. de leg. 3. cum alijs per Decanum conf. 18. numer. trecentesimo quinquagesimo. 1. quod comprobatur ex eo, quod si Ordinarius de tempore collationis ignorabat reservationem, prout per informantes pro ipso Francisco pretenditur, impossibile idcirco est, quod concursus ordinarij Ordinarius, predictumque Franciscum approbauerit etiam ad effectum, ut eidem fieret collatio per sedem Apostolicam ut de beneficio referuato cum animus ad ignorantia non applicetur. l. sicut certi, §. l. si cum in vtero. C. de testam. Milit. l. si haeres institutus. ff. de acquirenda heredit. cum alijs, per Corneum conf. 273. numer. 5. lib. 4. unde, cum actus hominis non operetur ultra voluntatem eius l. qui reipublica, §. l. qui iniuriarum ff. de iniurijs, et c. si sacerdos de offic. Ordinarij. sequitur propterea, quod ex d. concursu, et approbatione non potest dici aliquod ius quasi Francisco Virgilio, ad effectum, de quo agitur, nec literis certicatorijs Ordinarij datis, ut pretenditur sub die 12. Ianuarij 1591. et sic per diem ante impetrationem Raymundi iuari potest ipse Franciscus Virgilius, tum ex predictis, tum quia predicta litera maxima suspensione antidota non carent ex deductis per informantes pro D. Raymundo, et ex eo, quod sub die decimo quinto eiusdem in executionem collationis Ordinarij immixtus reperitur Franciscus ipse in possessionem realem d. Parochialis, quod, ut omnibus patet, de directo repugnat effectui dictarum literarum ideo, &c.

In eadem 24. Nouembris 1595. coram D. Corduua.

²¹ IN hac tertia instantia fuit resolutum, et confirmandas esse duas sententias Rotaes ad fauorem Raymundi non obstantibus, quae de nouo adducebantur, fundamentis, quorum praesuppositum factum, quod esset ius quasi Virgilio ex approbatione Ordinarij in concursu facto ad Parochialem, de qua agitur, et de illo erat faciendae mentio in gratia Raymundi iuxta decisio. Puter 253. l. 3. Domini dixerunt iure non subsistere: nam cum praeparatoria non sit in consideratione, quando adest praeparatum, sicut non attenditur modus quando habetur affectus. lib. cum seruus de verb. oblig. l. si mater. C. de instit. et subtit. cum vulgaribus, tunc enim ius aliquod posset considerari ex approbatione, quando esset ordinata ad collationem, quae non fuisset sortita effectum, cum tamen reperitur confusa cum collatione, non potest se or-

tum attendi, ut de per se tribuat aliquod ius, facile etiam tollebat obiectum contra resolutionem ultimo loco factam, in qua fuit dictum non esse seruata formam Concilij Tridentini, quia non fuit deputatus econominus, quatenus opponebatur illam non esse de forma. Rota enim voluit ostendere nullitatem concursus non directi ad collationem Papae, quo casu seruanda sunt disposita per Concilium. Minus obstat fundamentum adductum ex casu confirmatum. de elect. in 6. ubi infirmatur confirmatio electionis, non electio, quia illud procedit quando nullitas unum comprehendit, et non aliud, quae recipiunt separationem, ut dicitur de institutione, quae annullata praesentatio, ut fuit dictum in illa Toleraana Parochialis coram D. Decano 3. Iulij praesentis anni, nullitas enim non inficit praesentationem, vel electionem, sicut in casu nostro inficiatur utrumque Francus in d. c. si confessio nem numer. secundo, nec subsistit, quod dicebatur potuisse fieri concursum iuxta Concilium ad effectum, ut approbato fiat collatio ab eo, ad quem spectabat de iure, hoc enim verum est, et procedit decisio 48. diuerforum p. 1. in impressis, sed non fuit ita factum, ut constat ex postea gestis per ipsum Ordinarium, qui prouisum ad concursum admisit, et ipsum prouisum, qui acceptauit cum emissione solennis professionis, ex quibus apparet d. concursum fuisse praedictum ad effectum solius collationis Ordinarij, quae allegabantur de ignorantia non inerat, cum regula comprehendat etiam ignorantes, ac inde non possit dici, quod si de illa, quam habuit Ordinarius, narratum fuisset Papae, non concessisset, capite primo de concessione Praebendae in sexto, et fuit resolutum coram. R. P. D. Pen- na in hac causa.

C A P. I V.

De commendat.

S V M M A R I A.

Beneficium aliquando conceditur non in titulum, sed in commendam, et quando dicatur concedi in titulum. 1.

Titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia. nu. 2. licet alias multis modis sumatur. nu. 3.

Titulus verus, et iustus dicitur, si nihil vitij habet alioquin cum colore tituli habet, dicitur coloratus, numero quarto. et de titulis coloratis remissive, numero quinto.

In commendam conceditur Beneficium, cum datur alicui in custodiam, et administrationem. n. 6.

Commenda est duplex, altera temporalis, altera perpetua seu in utilitatem Ecclesiae, altera in utilitatem commendatarij. n. 7.

Inferior Episcopo non potest Beneficium commendare, contra Hoiedam, et Cuchum a. n. 8. et seq. nisi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, numero duodecimo.

Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare. n. 15.

Capitulum, nemo, de electione in 6. solum loquitur in commendam Parochialium, de qua qui sunt videndi, numero 14. et hodie est correctum ex Concilio Tridentino. nu. 15.

Alia Beneficia videntur posse commendari ultra sex menses etiam ad vitam per Ordinarios, numero decimo sexto.

Sed hoc erit intelligendum de commendis factis in Ecclesia utilitatem, & stante causa, n. 17. & causa cessante renovaretur, n. 18. imo, cum fiat causa custodia, non posset fieri perpetuo etiam in aliis Beneficiis à Curatis, sed ad summum donec provideantur, numero decimo nono.

Secus in commendis hodiernis ad utilitatem commendatarij, quæ non sunt vere commenda, nu. 20. nec iure antiquo cognita, n. 21. nullo modo ab alio quam à Papa fieri poterunt, numero 22. nec etiam à Legato, numero 23.

Via commenda inuenta est à Romanis Pontificibus ad hoc, ut qui non est habilis ad titulum, sit habilis ad commendam, vel ut Beneficium titulo commenda cum alio incompatibili teneatur, & ad istum effectum, & non alium Papa dat Beneficium in commendam, nu. 24. & 25.

Sic Papa seculari de reg. providet in commendam, & contra num. 26.

Quando Beneficium, seu Prioratus regularis datur in commendam perpetuam non requiritur professio, n. 27. nec illud habens potest cogi proficere, sicut habens in titulum, n. 28.

Commenda sola vim habet dispensationis, nec requiritur alia dispensatio, n. 29. est enim collatio Papæ dispensatoria, n. 30. & commenda perpetua, & vno temporalis sunt quedam paliate dispensationes, numero trigesimo primo.

Dictum Gambari, quod Monasteria, & Dignitates non possunt commendari minoribus 15. annis, non potest procedere, nisi respectu Ordinarij, n. 32.

Commenda non inducit incompatibilitatem, sicut titulus, contra Sarnen, & alios, n. 33, 34. & 35. quod non solum procedit in vno in titulum, & alio in commendam, sed etiam in duobus in commendam ante Concilium Tridentinum contra Hoiedam, numero 36. cum sequentibus.

Hodie ex Concilio non possunt teneri duo Beneficia incompatibilia, per viam commendæ, nec vnum in titulum, & aliud in commendam perpetuam, numero 41. & 42.

Commenda ad utilitatem persona non est vere, & proprie commenda, imo censetur titulus, seu habet vim, & effectum tituli, n. 43. etiam si sit temporalis, n. 44. & ideo de ea debet fieri mentio per impetrantem, sicut de perpetua, n. 45. & 46.

Quoad incompatibilitatem, & vacationem per affectionem alterius incompatibilis, est differentia, etiam stante Concilio, inter commendam perpetuam, & temporalem, n. 47.

Huiusmodi commendatarij habentur, ut & titulares, censeanturque & reputantur titulares, & ideo dispositio, & iura loquentia de titularibus, seu Prælatibus habent locum in illis, n. 48. & sic possunt esse delegati Apostolici, & in indices synodales designari, sicut titulares, in eos quæ delegatio sub nomine Dignitatis facta transiret, nu. 49. 50. & 51.

Huiusmodi commendatarij non possunt remoueri magis, quam titulares, nec commenda renouari, n. 52. quauis secus sit in commendam ad utilitatem Ecclesiæ, quæ potest ad libitum renouari nisi sit facta ad tempus, & ante tempus fieret renouatio sine provisione Beneficij, nu. 53. cum seq.

Commenda causa custodia non impedit provisionem Beneficij, & sic ea durante, currit tempus providendi, numer. 59.

An vacet Beneficium per obitum commendatarij & per commendam expiret reservatio? numer. 60. cum

seqq. referuntur sententia doctorum, & resoluitur negatiue.

Per commendam factam à Papa, siue ad vitam, siue ad tempus, Beneficium manet affectum, quamuis apud Gallos id non seruetur, n. 68. 69. & 70.

Beneficia reservata, seu quocumque modo affecta non cadunt sub expectatiua, & Rota reprobat consilium Socin. 32. n. 71. & 72.

Quod dicitur de commendam idem dicendum est de vniõne ad vitam, ut ea dissoluta, Beneficium vacet, ut prius, & dicit reservatio seu affectio secundum Rotam, cuius sententia est magis conformis Concilio, & declarationibus S. Congregationis, quam contraria sententia Cancellariæ, n. 73.

Sicut commenda ita vniõ facta à Papa de Beneficio vacante ad vitam inducit affectionem per appositionem manus n. 74.

Vniõ facta ad vitam de Beneficio iam collato non inducit affectionem, licet secus sit in commendam, n. 75. & ratio differentie ponitur, n. 76.

De materia commendæ qui sunt videndi n. 77.

Beneficium aliquando conceditur non in titulum, sed in commendam; in titulum concedi dicitur quando modo ordinario, & legitimo obtinendi Beneficia conceditur, & assignatur alicui, ut sit suum.

Vnde titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia. Rebu. pacif. & possessorib. n. 67. alias 53. Corraf. de Benef. i. p. c. 6. n. 1. & P. Greg. de Benef. c. 40. n. 19.

Licet alias multis modis sumatur titulus, ut per gloss. & in leg. non est, C. familia herisc. & in Auth. de Eccles. titulus in Rub. & in c. dudum, secundo verb. titularum, de elect. & post alios Mand. reg. Cancell. quest. 2.

Titulusque verus, & iustus dicitur, si nihil vitij habet, alioquin cum colore figuram, & apparentiam sic habet, coloratus dicitur, nempe quado processit ab Ordinario collatore, seu ab eo, qui disponendi de Beneficio potestatem habet, licet inualidus ob aliquem defectum recipientis, seu impedimentum aliquod, &c. D. in c. cum nostris de concess. Præb. Cofin. in prag. sanctio. et de pacif. poss. §. 1. verb. coloratum. Rebu. eod. tract. n. 42. alias 32. Caf. dec. 7. & 11. super reg. Sar. de triennali q. 27. cum seq. Corraf. d. c. 6. n. 2. Mand. reg. 16. q. 27. & P. Greg. d. c. 40. n. 19.

Et de titulis coloratis ultra eos vides Pontanum in tract. de spolio. l. 2. c. 15. & latissime Mascard. de probatio. con. 1380. cum 9. seq.

In commendam vero conceditur & Beneficium, cum datur alicui in custodiam, & administrationem. commendare enim nihil aliud est, quam deponere l. commendare ff. de verb. significat. l. Lucius. 24. ff. de positi cap. ne quis arbitretur. 22. q. 2. c. 1. de deposito, gloss. in ca. nemo. de elect. in 6. verb. commendare, Corraf. d. c. 6. n. 4. probus ad Monachum in d. c. nemo. n. 1. & posthæc González ad regulam de mensibus glossa quinta §. 8. nu. 38.

Estque duplex commenda. altera & temporalis, altera perpetua, seu altera in utilitate Ecclesiæ, altera in utilitatem commendatarij, cum facultate disponendi de fructibus sicut verus Beneficiatus, ut D. communiter tradunt.

Inferior autem Episcopo non potest Ecclesiam seu Beneficium commendare. Domin. in d. c. nemo n. 14. & ibi Francus n. 8. Fel. in c. auditis. n. 12. de pres. Corraf. s. num. 3. Gambardus de officio legati lib. 4. rubrica

- brica de potestate legati in commendando Beneficia, q. 21. an. 16. Cuchus de institutionib. maior. lib. 3. tit. 6. n. 46. & Flam. Par. de resignat. Beneficior. lib. 7. q. 10. n. 23. 9 quamuis contrarium dicat t̄ Hoieda de incompatibilitate Benef. 2. p. c. 4. n. 6. citans Rebus. de pacificis possessoribus, n. 4. q. qui id non dicit, nam verba eius, ab inferiore Episcopo, non intelliguntur de inferiore t̄ ab Episcopo, sed de Episcopo inferiore Papa, Panor. c. nim, quem Rebus. citat. in c. si consiterit, n. 2. de accusatio. ita loquitur. t̄ Et quicquid velit Cuchus supra n. 3. dicens commendari Beneficium ad tempus posse nedum à Pontifice Maximo, verum ab alio quouis Ordinario inferiori conferendi potestatem habente, cuius tamen sententia, t̄ & Hoieda, potest procedere in inferiore habente iurisdictionem quasi Episcopalem, qui potest Beneficia commendare ad tempus, sicut Episcopus, vt contra Gambarum d. n. 165. docet Flores q. 24. n. 16. quo pacto etiam potest intelligi doctrina Rebus. dicto numero quadragesimo quarto.
- 13 Nullus tamen t̄ Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare, secundum Sarnen. d. regula de irremissi, q. 5. ex d. c. nemo, ex quo etiam ait Corra. supra n. 4. quod commendare ad tempus sex mensium tantum lex permittit, & Aneas de Falcon. de reservatio. 3. q. n. 11. ait, quod commendam perpetuam nullus citra Papam facere potest, qui nihil allegat, & Cuchus supra numer. 4. dicit, quod in perpetuum, aut quandiu vixerit is, cui commendatur, infra summum Pontificem, aut eius Legatum nemo commendare potest, quod etiam ait Zechus de Benef. c. pensio. Eccles. c. 7. n. 2.
- 14 At ille textus solum t̄ loquitur in commenda Parochialium, de qua viuendi sunt Pavinus de offic. c. potestate Capituli sede vacante 2. p. 3. q. Rebus. in praxi tit. de commenda. n. 54. Mandol. reg. 30. q. 3. n. 8. & Hoieda de incompatib. l. p. c. 14. n. 3. & hodie est t̄ correctus ex S. Concilio Tridentino, vt S. congreg. declarauit his verbis. Commenda que ad sex menses in Ecclesijs curatis fieri poterant ad Ordinarios c. nemo, de electione lib. 6. amplius post Concilium locum non habent, cum debeat in eis deputari Vicarius ad formam c. 18. sess. 24. de quo infra parte nona capite secundo à num. 21.
- 16 Vnde videtur, t̄ quod alia Beneficia etiam per Ordinarios possunt commendari vitra sex menses, etiam ad vitam, c. qui plures 21. q. 1. c. dudum de elect. Domin. & Francus in d. c. nemo, n. 3. Rebus. de pacific. poss. n. 58. alias 45. & in praxi tit. requisita ad collationem n. 16. Hoieda d. c. 4. n. 7. Quintanaduennas Eccles. lib. 1. c. 7. n. 7. & li. 4. n. 127. & sentit glossa in d. c. nemo. verb. Parochialem, quam sequitur ibi Domin. sub numero 7.
- 17 Hoc tamen intelligendum t̄ erit de commendis factis in Ecclesijs vtilitatem (per quas non datur licentia disponendi de fructibus libere, illosque conuertendi in proprios vsus) & stante causa, quæ tamen ratio erit, dandi in commendam t̄ perpetuo, Gambarus supra n. 159. & causa deinde cessante reuocaretur, Gambarus ibi. hæc enim sunt veræ commendæ iuxta dicta supra n. 6. de quibus accipienda sunt d. iura, t̄ imo puto, quod, cum fiat causa custodiæ Ecclesiæ, non possit fieri perpetuo etiam in alijs Beneficijs à curatis, sed ad summum donec prouideatur ad Mandol. d. reg. 32. quæstione septima numero 4.
- 20 Secus in commendis hodiernis, quæ sunt t̄ ad vtilitatem commendatarij cum facultate dispen-

di de fructibus, sicut verus Beneficiarius, quæ non sunt veræ commendæ, cum magis participent de vero titulo, quam de deposito, Puteus decisio 24. numer. 4. libro 1. Quintanaduennas d. libro 1. capite 7. numero 7.

Nec iure antiquo inuentæ, aut cognitæ fuerant, t̄ vt cum Cassaneo recte tradit Sarnen. d. q. 5. sed hoc t̄ commendarum genus maiores nostri ignorabant, vt inquit Thomas campegius in tract. de commendis Beneficiorum, qui est tomo 15. parte secunda tractatum novorum.

Vnde istæ commendæ nullo modo ab alio, t̄ quam à Papa fieri potuerunt, Aneas supra, & Gambarus n. 162. & 163.

Nec etiam à Legato etiam de latere, t̄ nisi habeat à Papa specialem facultatem, quicquid dicat Cuchus dist. num. 4. & clare colligitur ex traditis per Sarnen. d. q. 5. & ex Mandol. reg. 32. q. 7. n. 5. vbi ait commendam perpetuam, seu temporalem non in fauorem Ecclesiæ esse collationem papæ dispensatoriam, & faciunt quæ idem tradit reg. 19. quæst. 10. num. 5. & q. 16. n. 4.

Pro quo aduertendum est viam commendæ t̄ inuentam esse à Romanis Pontificibus ad hoc, vt qui non est habilis ad tit. sit habilis ad commendam, vel vt Beneficium titulum commendæ posset cum alio incompatibili retineri, & c. vt tradit Gambar. supra n. 57. & 60. & ad istum effectum, & non ad alium Papa dat t̄ Beneficium in commendam, alias frustra vteretur verb. commendam, contra l. 2. C. commun. de lega. c. si Papa de priuilegijs lib. 6. ita Lamber. de iure patro. l. 2. p. 1. q. 6. art. 14. n. 15. Hoieda d. c. 4. n. 5. & Campegius supra n. 7. & sic papa t̄ seculari de regulari prouidet in commendam, & è contra, Rebus. d. tit. de commendam. n. 7.

Et quando Beneficium, t̄ seu Prioratus regularis datur in commendam perpetuam, non requiritur professio, Staphil. de licentis gratia, tit. de expectatijs, q. forma, n. 5. & Mandol. de signatura, tit. de prouiso. vers. Prioratus. Nec habens in commendam Beneficium t̄ regulare cogi potest profiteri religionem sicut habens in tit. cogere, Cassad. decis. 32. super reg. n. 8 Sarnen. in reg. de infirmis, q. 13. vers. præterea, Rebus. de pacificis n. 59. alias 45. dicens, quod hoc declarat Rubens in tractatu de commendam, q. 8. nisi hoc in Bulla expressum fuerit, & Cuchus supra numero quadragesimo octauo.

Et commenda sola vim habet dispensationis, Rebus. d. tit. de commendam, n. 33. & tit. de dispensatione ad plura, n. 18. nec requiritur alia dispensatio, Probus ad Monachum in c. super eo de praben. in 6. num. 15. & 16. vt enim dicit Mandol. d. reg. 32. q. 7. n. 5. commendam perpetua, seu temporalis non in fauorem t̄ Ecclesiæ est collatio papæ dispensatoria, & commenda perpetua, & vnio temporalis sunt quædam t̄ palliatæ dispensationes, Mandol. d. regula 32. quæst. 30. n. 3. & Hoieda dict. cap. 4. n. 14. & nouissime Gonça supra n. 6.

Vnde quod dicit Gambarus supra n. 110. t̄ Monasteria, & Dignitates, non posse commendari minoribus annis, non videtur posse procedere ex dictis vel accipiendum est respectu Ordinarij de commendam ad fauorem Ecclesiæ.

Vnde etiam non videtur verum quod tradit t̄ Sar. d. reg. triennali, q. 5. vers. hinc est quod hodie, quod ex quo hodie commendæ perpetuæ non sunt veræ, & proprie commendæ, sed adherent magis ad naturam collationis, & veri tit. inducunt incompatibilitatem

- & notabiliter (inquit) probant moderni repetentes in *Clem. gratia de rescrip.* allegantes Concilium Lateranen. modernum, cuius tamen Sarnen. verus sensus est, quicquid controuertat Mandos. *dict. reg. 32. quæst. 7. numero 5.* quod sicut duo Beneficia incompatibilia non possunt teneri in titulo ita nec in commendam perpetuam, aut vnum in tit. & aliud in commendam perpetuam, & sequuntur Corra. *dict. c. 6. n. 7. & Naua. in man. c. 25. n. 126. & de oratione Miscol. 60. nu. 10. & cons. 1. de constitut. n. 38.* ubi ait, quod de Beneficio commendato in perpetuum idem est dicendum, quoad incompatibilitatem, quod de dato in tit. Quæ sententia conuincitur tamen ex dictis, & contrarium, nempe quod talis commendam non inducat incompatibilitatem, sicut tit. docent Cassad. *d. decis. 32. super reg. nu. 7. & decis. 7. de reservatio. n. 2. & decis. 5. de priuileg. nu. 12. & Caputaquen. decis. 145. num. 2. p. 1.* & idem tenet Glossator *reg. Cancel. 11. versicul. vnum tamen*, Gambar. Lamber. & Campegius supra relati, numero 24. & 25. Nec placet distinctio Hoiedæ qui *dict. t. capit. 14. numero decimotertio*, docet duo Beneficia alias incompatibilia non posse teneri per viam commendæ, siue perpetuæ siue temporalis, ex *dict. cap. nemo*, & c. sequitur Flam. Paris. *de resignat. Beneficior. l. 3. quæst. 1. num. 110.* posse vero teneri vnum in titulo, & aliud in commendam etiam perpetuam docet *d. c. 4. 2. p. ex ca. dudum, 2. de elect. & c. qui plures. ca. relatio, ca. illud. 21. g. 1.* quam distinctionem videtur sequi Quintanaduennas *d. l. 1. c. 7. n. 7. & 8. & lib. 4. n. 125. & 126.*
- Sed ista iura tamen parum faciunt, nam non loquuntur de istis commendis in fauorem commendatarij quæ tunc non erant cognitæ, vt supra dixi numero vigesimo secundo, sed de commendis factis pro Ecclesiæ utilitate, & sic accipit ista iura Campegius supra nu. 1. & 2.
- Et non videtur tamen maior incompatibilitas duorum in commendam, quam vnus in titulum, & alterius in commendam, & *dict. cap. nemo*, solum loquitur de duabus Parochialibus in commendam, prohibens ne commendetur tamen nisi vna, & non dicit, quod si per Papam commendentur, sint incompatibiles.
- Vnde concludo, tamen quod ante Concilium Trid. vera erat doctrina Cassadori, Caputaquæ. & aliorum vbi supra, non solum in vno in titulo, & alio in commendam, sed etiam in duobus in commendam: hodie vero vera est tamen sententia Sarnen. Corra. & Nauarri, supra ex S. Concilio Tridentino *sess. 7. de reform. c. 4. ibi seu commendæ perpetuæ, & sess. 24. de reform. c. 17. ibi etiam commendata.* Campegius supra in fine, & González supra n. 20.
- Ex qua non solum non possunt iam teneri duo Beneficia incompatibilia tamen per viam commendæ perpetuæ, sed nec vnum in titulum, & aliud in commendam perpetuam, quicquid in hoc contrarium male teneat Hoied. *d. c. 4. n. 14. ad 19. & Quintanaduennas, d. l. 4. n. 126.* qui tamen *d. c. 7. numer. 8.* contra tenere videtur.
- Quod merito statutum est cum d. commendam ex quo fit tamen ad utilitatem personæ, & non Ecclesiæ, non sit vere, & proprie commendam, vt dicebat Sarnen. imo censetur titulus, seu habet vim, & effectum tituli, seu habetur loco tituli, & æquiparatur titulo, Milis in Repertorio, *verb. commendam*, Sarnen. *reg. de infirmis, g. 13. & de annali, g. 26.* Probus ad Monach. in *dict. cap. nemo, n. 14. & nu. 33.* Rebuff. *de pacif. poss. num. 47.* alias 36. Lambe. *dict. art. 14.* Corra. *dict. cap. 6. num. 7.*

Gambarus supra n. 61. Cassad. *dec. 2. de vnione. nu. 13.* Mandos. *d. reg. 30. g. 3. & reg. 32. g. 7. & cons. 38. n. 8. & 9. Nau. de oratione. cap. 20. n. 16. & cons. 9. de Preb.* Hoieda *d. c. 14. n. 7. P. Greg. d. c. 10. nu. 13.* & Horatius Mandos. *de priuileg. ad instar. gloss. quinta. num. duodecimo*, ubi agit, an priuilegia Abbati, vel Præposito concessa ad commendatarium cui Abbatia, vel Præpositura esset commendata, protrahantur, & González, qui plura adducit supra ex numero secundo.

Quod procedit tamen etiam si commendam sit temporalis ad utilitatem commendatarij, nam etiam tunc habet vim tituli, Puteus *decisione 272. n. 3. l. 2.* Mandos. *d. g. 3. n. 9. & d. g. 7. n. 4.* ubi etiam quod sequitur naturam perpetuam, & ideo de ea debet fieri mentio per imperantem in prouisione sequenti alias prouisio est surreptitia, vt per Puteum ibi, sicut de perpetua, Sarnen. *d. g. 5. de triennali.* tamen versic. tunc est. Corra. *d. numero septimo & Cuchus supra numer. decimo octauo.*

Quamuis quoad incompatibilitatem, tamen & vacationem per affectuionem alterius incompatibilis videatur esse differentia, etiam stante Concilio Tridentino, inter commendam perpetuam, & temporalem iuxta ea, quæ alias dicemus undecima, p. capite 5. num. 181.

Vnde huiusmodi tamen commendatarij habentur vt 48 titulares, censenturque & reputantur titulares, & ideo dispositio, & iura loquentia de titularib. seu de veris prælatis habent locum in illis. Sarnen. *qu. 5. de triennali, & 4. de publicandis*, Probus. à nu. 16. supra. Et sic possunt esse delegati Apostolici iuxta tamen cap. 49 *statutum de rescrip. in 6.* sicut titulares. Sarnen. *d. quæstione 5. vers. similiter est dicendum*, Probus supra n. 20. & 32. Rebuff. numero 53. alias 42. Corra. numero octauo & Cuchus numero vigesimo primo González, numero 10. & 30.

Et hodie iuxta decretum Sacri Concilij Tridentini *sess. 25. de reform. c. 10.* poterunt in iudices finodiales designari sicut titulares, in eosque delegatio, seu commissio sub nomine dignitatis facta transiret, Decius in *capit. quoniam Abbas*, tamen de offic. delegati, 51 numer. quadragesimo quarto. Sarnen. *d. quæst. 5. vers. ex quibus omnibus inferitur*, Probus n. 23. Rebuff. *d. n. 53.* Corra. *d. n. 8.*

Et sic etiam huiusmodi commendatarij non poterunt remoueri magis, quam titulares, nec commendam reuocari, Roman. *consil. 350. n. 5. & 6.* Sarnen. *d. 7. 4. de publicandis vers. & ideo*, Rebuff. *de pacific. n. 60. alias 46.* Corra. 8. Campegius n. 6. vbi supra, & Rota *dec. 791. n. 11. par. 1. diuersorum* González, supra numero 29.

Quamuis secus sit in commendam ad utilitatem Ecclesiæ, tamen quæ potest adhibitum reuocari, ad nutumque ipse remoueri, gloss. in *c. si constituerit, de accusatio. & in c. qui plures. 21. g. 1.* Roma. supra, Aretin. in *d. ca. si constituerit*, Sarnen. & Rebuff. vbi proxime, qui tamen Rebuff. *d. tit. de commendam n. 67. variat.* Corra. *d. c. 6. n. 5.* Mandos. *d. reg. 39. qu. 3. n. 8.* & P. Greg. *c. 10. num. 13. & libr. 4. tit. 26. p. 1.* & ibi Gregor. glossa penult. & González supra n. 35. & 37.

In quo tamen contrarium tenet glossa in *d. cap. nemo*, sed Abbas in *d. c. si constituerit, n. 12.* sic conciliat, tamen si commendam est facta ad tempus, non possit ante illud finitum reuocari, nec interim Beneficium conferat. intellige sine causa, tamen & sic procedat gloss. in *d. c. nemo*, si vero commendam est facta simpliciter, tunc possit reuocari, & ita procedat gloss. in *d. c. si constituerit*, r.

rit, & in d. cap. si plures. Et hanc concordiam videtur tenere Franc. in d. c. nemo n. 7. vers. in eadem glossa ibidem. Gambarus supra n. 235. & Cuchus numero 15. & 47. ad fin.

56 Licet Romagnus, & Sarnen. Rebuff. Corraf. & Mandos. ibi videantur velle etiam si non sit facta simpliciter, posse ante tempus reuocari, & tenuit Aret. in dict. c. si consisteret, aiunt enim, quod tunc commenda nihil aliud est, quam quoddam depositum, quod potest ad libitum deponentis reuocari, licet fuisset dictum, quod depositum, vt quoad obitum depositarij duraret. d. 1. §. si sic ff. de positi. Quod verum videtur, & nisi vbi ante tempus fieret reuocatio commendae absque eo quod Beneficium prouideretur.

Sed adhuc manente vacante, pro quo facit, nam vt ait Mandos. reg. 32. q. 7. n. 4. commenda in fauorem Ecclesie nil aliud est, quam depositum temporaneum ad nutum reuocabile, pro vtilitate, & commodo Ecclesie factum, donec de Rectore, seu ministro perpetuo debita praecedente cognitione prouisum sit, &c.

59 Ex quo infero, & quod commenda ista causa custodiat, & administrationis ad vtilitatem Ecclesie non impedit collationem, ac prouisionem Beneficij, Sarnen. d. q. 4. vers. & ideo, & sic ea durante currit tempus conferendi, seu praesentandi, &c. vt videtur tenere Lamber. d. l. 2. p. 1. quest. 6. artic. 14. ad finem, quicquid glossa in d. c. nemo, & Gambarus n. 186. & alij supra dicant.

60 Sed est dubium graue, & an vacet Beneficium per obitum commendatarij, & consequenter, an per commendam expiret reservatio? in quo parte affirmatiuam tenent Rota dec. 7. de elect. in antiquis alias 244. & dec. 1. de Prab. in antiquior. Corraf. d. c. 6. num. 7. Gambarus supra n. 53. & videntur tenere Sarnen. de infirmis q. 13. in fine & de triennali q. 5. & Rebuff. de pacificis. t. n. 58. alias 44. & Domin. in d. c. nemo. n. 7. tenet reservationem expirare per commendam, quando Papa reservauit Beneficium prouisioni suae, non collationi, & Cuchus supra n. 11. 25. 26. & 27. ait reservationem a Summo Pontifice factam non minus extinguere, si Beneficium reservatum alicui perpetuo commendaret, quam si titulo tenus cõtulerit, quamuis nu. segg. secus dicat, vbi ad tempus certum commendasset, aut etiam ad vitam, quia commendatio ad vitam non censetur perpetua ad hunc effectum, sed illa tantum, quae ad incertum tempus sit facta, sed quicquid ipse dicat, commenda & ad vitam perpetua dicitur absolute, imo ista est magis perpetua, &c.

Sed contrarium, scilicet quod non vacet per obitum commendatarij, etiam perpetui, sed vacet sicut prius, & commenda cessante, & consequenter commenda non extinguatur, seu expiret reservatio, tenet Rom. d. consil. 350. vbi Horatius Mandos. Glossator reg. 9. ad si. Cassadorus dec. 30. & 32. n. 2. super reg. & 2. de vniombus n. 12. & 5. de priuilegiis. Mohed. de consil. 16. de possess. & 4. de Prab. Puteus dec. 25. n. 6. lib. 1. vt dicitur Rotam semper tenuisse, quod siue commenda sit perpetua, siue temporalis, semper cessante commenda Beneficium dicitur vacare, vt prius, & ita Cancellariam, & Cameram seruare, quicquid senserit Sarnen. d. q. 5. de triennali circa fin. Caputaquen. dec. 144. p. 1. vbi dicitur ita seruare Rotam, & Cota dec. 120. in Miscell. manuscriptis, Gigas consil. 4. d. n. 14. & 10. n. 1. & 7. Lamber. d. art. 14. Simoneta de reservationibus q. 9. qui etiam dicit ita tenere Cancellariam, &

ibi Granutius in additione, Nau. in Manuali c. 25. n. 126. & de oratione Miscell. 60. n. 10. & consil. 1. de consil. n. 39. & consil. 28. de Prab. qui dicit ita stilum Romanæ Curiae hodiernum palam seruire P. Greg. c. 24. n. 8. & Flam. Par. de resign. lib. 2. quest. 19. numer. 13. & hanc opinionem dicit veriorum in puncto iuris, quam curiales tenent, & in patria obedientiae fixo teneret pede, licet Galli contra, Probus in dict. cap. nemo. num. 3. & particulariter num. 12. & 31. & nouissime posthac Gonzalez gloss. 5. §. octaua a numero 48.

Idem tenet Aeneas de Falconibus. de reserv. qu. 3. principali, num. 11. & 5. quest. 6. nisi vbi Papa reseruaret aliquod Beneficium in fauorem certae personae, nam isto casu, si istud Beneficium vacans commendaret tali reservatio credit reservationem extinctam, tum propter odium reservationis talis, tum quia Papa satisfecit intentioni suae, quae fuit, vt illi prouideret, vt iam prouidit per commendam ad eius vitam, & ita ait esse intelligendam, Rota dict. dec. 1. de Prab. in antiquior. si bene aduertatur.

Quae limitatio non placet, & nam sicut in isto casu Beneficium maneret affectum propter appositionem manus Papae, si iste reservatio ante collationem sibi factam decederet, ita etiam si sibi commendaretur, quia cessante commenda vacat vt prius, &c.

Idem etiam videtur tenere Sarnen. in reg. de t. v. risimili. questio. 4. vbi dicit istam opinionem esse in Curia vulgarem apud omnes, praesertim abbreviatores, & clare id tenet in reg. de triennali, q. 30. vers. 4. limitatur, vbi docet per prouisionem factam a Papa per viam commendae non expirare reservationem, quamuis per solam collationem Papae acceptatam etiam absque possessione expiret, vt dictum est supra, c. 2. n. 2.

Imo per commendam factam, a Papa, siue ad vitam, siue ad tempus, ex tunc semel manum appositam super beneficio, manet affectum ita, vt, licet alias non fuisset reservatum, Ordinarius non possit de illo se intromittere commenda cessante, donec Papa plene, & perfecte prouideat, argum. cap. vt nostrum de appellat. ita Roman. dict. consil. 350. & Bertrand. consil. 235. vol. 3. Pauinus de offic. & potestat. capituli, 3. q. 2. p. n. 11. Sarnen. d. quest. 13. de infirmis, & 4. de publicandis, Rebuff. in praxi tit. de reservatio. num. 31. Probus supra num. 4. & 32. Corraf. d. c. 6. n. 11. Simoneta dict. quest. 59. num. 7. & in fine, & ibi Granutius Mandos. d. reg. 32. q. 7. numer. 17. & reg. 19. q. 10. num. 3. P. Gregorius supra, & Flam. Paris. libr. 12. q. 5. numer. 34. Cassad. dec. 32. super regulis n. 5. & dec. 5. de priuilegiis. num. 7. Crescen. dec. 4. & 6. de Prab. Puteus 158. lib. 1. & Mohed. 9. de Prab. & tenet Aeneas de Falcon dict. tract. t. de reserv. prelude. 3. tit. 4. & d. q. 3. n. 11. quid. 69. n. 11. testatur ita vidisse determinatum in Rota per tres sententias conformes, quod beneficia commendata ad vitam nullus dat, nec de ipsis disponit, nisi Papa, donec sit talibus plene prouisum per notata in cap. si eo tempore, de elect. in 6. & ita sine contradictione seruare Curiam, &c. Quamuis in casu relato tunc supra n. 65. sentit non manere affectum Beneficium, sed male, vt ibi dixi.

Et quamuis apud Gallos id non seruatur, vt per 70. Probum in d. cap. nemo n. 32. & in c. praesenti. de officio legati. n. 41. Rebuff. d. tit. de observatio. n. 31. & de commendat. n. 59. & Corraf. d. c. 6. ad finem, & 2. p. c. 1. n. 16. & nouissime ita docet Gonzalez. d. glossa 5. §. 8. n. 61. & gloss. 52. n. 11.

De Coadiutoria

SUMMARI.

Vnde Rota reprobat *consilium* Socini 32. quod refert, & sequitur Corraf. d. c. 6. m. 7. versic. *sub gratia ad Beneficia includetur*, vt per Moheda, *dist. dec. 9. de Prob. Sarnen. d. questione 13. de infirmis*, & Simoneta *questio. 41.*

Nam beneficia reseruata generaliter, aut specia-
72 liter, seu quocumque modo affecta, non cadebant sub expectatiua, Roman. *consil. 260.* & ibi late Horatius Mandos. *littera A.* plures referens, & *consil. 342. n. 2.* & ibi etiam Mandos. *littera C.* Encas 4. q. effectum 38 & 40.

Et quod dicitur de commendā, idem dicendum
73 est de vnione ad vitam, si vt ea dissoluta Beneficium vacet, vt prius, & duret reseruatio, seu affectio antiqua, Encas d. 5. 7. *principali. q. 21.* Cassad. *dec. 2. de vnionibus & 5. de priuilegiis. n. 16.* & *tertia de iudic. num. 3.* Caputaquen. *dec. 345. p. 3.* Rota *dec. 39. l. 1. p. 3. diuersorum in impressio.* & Puteus *decisio. 49. de priuilegiis. Cota 395. in manuscrip.* & fuit resolutum in causa Bononien. Parochialis 3. Iulij 1559. coram D. Fabio, vt per Chisanen. *dec. 64. in manuscrip.* & Flam. *Par. lib. 2. q. 19. n. 13.* quamuis contrarium teneat Cancellaria, & cum ea Gambarus *lib. 5. Rubr. 1. quest. 1. ex nu. 128.* sed sententia Rotæ magis conformis S. Concilio Trid. & declarationibus Sanctæ Congregationis, ex quibus apparet per vnionem ad vitam non extingui titulum, vt in declaratione adducta, 3. p. n. 2. n. 509. & alijs, de quibus vltima p. c. 2. à n. 38. & post hæc tenet González *gloss. 5. §. 7. à n. 140.*

Et sicut commendā, ita etiam vnio facta à Papa
74 de Benef. vacante ad vitam inducit reseruationem, seu affectionem per appositionem manus Papæ, & aut ea dissoluta Ordinarius providere non possit, & si alias non esset reseruatum Beneficium, Crescent. *decisione secunda de Parochi.* & Anast. Germon de *indultis Cardinalium*, §. quæ extra, n. 20. González *dist. 5. septimo numero 145.* & glossa *quingagesima secunda n. 12.*

Vnio tamen facta ad vitam de Benef. ita colla-
75 to, & pleno non inducit reseruationem, seu affectionem, Crescent. & Germon. *ibi* licet secus sit in commendā, idem Crescent. *dist. decisione quarta de prob.*

Ratio differentię est, quia per impetrationem
76 commendæ censetur renuntiatum titulo & collationi, & fit mutatio de collatione in commendam, Roman. *dist. consil. 350. num. 13.* vnio vero de Benef. obtento nihil aliud est, quam quædam paliata dispensatio, vt cum alio, cui vnitur, possit retineri, Crescent. *dist. dec. 2. de Parochi.* & Puteus *dec. 246. lib. 1. Cassad. d. dec. 3. de iudiciis numero tertio & decisione 33. super regula numero quinto.*

Et de hac materia commendæ qui voluerit plu-
77 ra videre, vltra Pavinum, Sarnen. Rebuff. *dist. tit. de commendā*, & de pacificis à num. 47. alias § 6. Corraf. Mandos. & Hoiedam supra citatos, videat Rubeum in *tract. de commendā*, quem tamen ego non inueni, Gambar. d. l. 4. rub. de potestate Legati in commendando Beneficia. Cuchus l. 3. tit. 6. de commendatariis. 4. P. Greg. Tolos. l. 18. *synagmatis*, c. 38. & de Benef. c. 10. n. 13. Zechus de Benef. & pensio. c. 7. & aliqua per Thom. Campegium in *tract. de commendā Beneficio.* & nouissime González. d. glo. §. 5. 8.

Solet Ecclesijs, & Beneficijs provideri de coadiutore, & aliquando cum futura successione, n. 1.

Coadiutoria est duplex, quædam temporalis, & renouabilis, altera perpetua, & irrenouabilis, & cum futura successione, n. 2.

De materia Coadiutoria, qui sint videndi, n. 3.

Coadiutoria temporalis, & renouabilis est, cum Ecclesie Rectori, qui senio morbo impeditus est ministrare, datur coadiutor, qui pro eo ministret, numero quarto.

Tunc clericus suo non est priuandus Beneficio, numer. 5. nec obstat caput tua nos. de clerico egrotan. numero sexto.

Ex concilio Trident. Episcopi etiam tanquam sedis Apostolicæ delegati illiteratis, & impeditis Parochialium Rectoribus coadiutores aut Vicarios deputare possunt, appellatione, & exemptione remota, num. 7.

Quæ deputatio ex sententia S. Cong. ad eum spectat, qui potest instituere concursus, n. 8.

Deputatio coadiutoris facta ab ordinario vigore d. decreti non est attentata, etiam si sit executæ post appellationem, vt Rota resoluit, n. 9.

Per illud decretum tollitur appellatio ad effectum suspensionis, sed non deuolutionis, n. 10. & poteris interponi ad Metropolitanum non obstante, quod procedat tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, nisi quando procederet contra exemptum ex sententia S. Cong. num. 11. & 12.

Coadiutoria perpetua cum futura successione non est iuri conformis, sed stilo inuenta, & in vtraque parte odiosa, & exorbitans à iure, n. 13. cum seq. & videri deestabilem in iure ait P. Greg. n. 16.

Ordinarius non potest dare coadiutorem perpetuum, & irrenouabilem cum futura successione, n. 17. nec Legatus, n. 18.

Papa de iure potest coadiutorem cum futura successione deputare, n. 19. & 20. nec ista coadiutoria respectu Papæ non sunt contra concilium Lateranen. n. 21.

Ista coadiutoria ante Concilium Tridentinum solebant à Papa concedi, num. 22. tamen à Concilio Trid. sunt sublata n. 23. Sed à tempore Sixti V. concessæ fuerunt, absque derogatione Concil. n. 24.

Istud difficultatem patitur, nam in concessionibus & gratiis, contra constitutiones Conciliares requiritur spiritualis derogatio, & mentio Concilij iuxta sententiam Archidiaconi, à qua non est recedendum, quia est praxi, & stilo curiæ approbata, licet contra teneat Innoc. cuius opinio in puncto iuris est valde probabilis, n. 25. cum seqq.

Respondetur Concilio Trid. non derogari propter decretum vlt. eius n. 30. cum seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, & Motus proprius Pij V. & declaratio S. Cong. licet aliqui contra teneant, n. 26.

In concessionibus contra constitutiones aliorum Conciliorum non est necessaria derogatio in speciem, & indiuiduo constitutionis, sed sufficit dicere non obstante tali Concilio, seu constitutione talis Concilij, vt solet dici, num. 27.

Etiam generalis derogatio constitutionum Conciliarium sufficit, saltem quando procedis expressa derogatio a-

licius Concilij, n. 38. & 39. ubi ponitur resolutio Rotæ, imo, etsi non precedat talis expressa derogatio alicuius Concilij, n. 40. 41. 42. 43.

Tex. in c. nonnulli de rescrip. ibi, vel expressam, procedit ex speciali prouisione illius tex. n. 44.

Derogatur etiam Concilio generali per clausulã generalem non obstantib. constitutionibus, quando concessio est Motu proprio, & apparet de certa scientia Papæ, nu. 45.

Inferior, cui Papa concessit facultatem dispensandi super aliquo prohibito à Concilio, non teneatur illi Concilio derogare in dispensatione, n. 46.

Quando Papa disponit aliquid contra Conciliũ per viam legis, non requiritur vlla derogatio contra aliquos à nu. 47.

Non placet sententia aliquorum, quod non valeat consuetudo contra legem Concilij, numero quinquagesimo. nam est lex Conciliaris censetur habere clausulam derogatorem ad dispositiones contrarias, id non procedit respectu dispositionũ per viam legis, seu iuris. nu. 51.

Quando dicatur constitutio Conciliaris remissiuæ, numero 52.

Formula coadiutoriarum hodiernarum, n. 53.

An talis coadiutor teneatur principalis volente pro eo deferre, alias teneatur ei ad damnum & interesset numero 55. & 56. resoluuntur affirmatiue contra Nauar. & in aliquibus coadiutoris id solet exprimi, numero 57.

An talis coadiutor possit principali absente, seu agrotante, pro eo deferre absque consensu, aut eo nolente? numero 58. cum sequentibus resoluuntur negatiue contra Nauar.

An habens coadiutorem sit habendus pro presenti ratione infirmitatis, & aliorum legitimorum impedimentorum? numero 61. cum seq. resoluuntur affirmatiue, & posse etiam gaudere mensibus recreationis.

An coadiutori sit assignanda eadem sedes principalis, & cum eadem antiquitate? n. 65. cum seq. resoluuntur coadiutori Dignitatis habentis certam sedem eandem assignandam, coadiutori vero Canonici ultimam post omnes Canonicos proprios etiam postea ingressos, & consequenter secuta morte coadiuti ei dandam ultimam sedem, tanquam nouo Canonico, licet Rota aliter teneat.

An coadiutor in ingressu debeat fabrica soluere quod est consuetum solui per novos Canonicos? n. 78. resoluuntur quod non, sed secuta morte coadiuti.

An coadiutor possit gaudere mensib. datis causa recreationis? n. 79. resoluuntur affirmatiue.

An coadiutor agrotans, vel alias legitime impeditus haberi debeat pro presenti? n. 80. resoluuntur affirmatiue, quando erat actu seruans tempore supernuenientis infirmitatis.

An principali excommunicato possit coadiutor inferuire, & lucrari? n. 83. resoluuntur posse inferuire & lucrari sibi assignatum, non tamen posse lucrari pro coadiuto. n. 84. & seq.

An coadiutor habeat vocem actiuam & passiuam? n. 87. & seq. resoluuntur affirmatiue, etiam solum facta mentione in coadiutoria de voce actiua.

An Canonici habens coadiutorem possit se innuere beneficio inbilationis? n. 89. resoluuntur non priuari inbilatione iam quesita, non tamen eam perficere per seruitium coadiutoris, nec ei suffragari.

Quomodo intelligatur indultum coadiutori concessum, quod gaudeat reg. de trienniali, ut coadiutus, n. 90.

An in Ecclesia, ubi sunt adiuncti, coadiutor sit puniendus cum illis numero nonagesimo primo cum seq. resoluuntur, quod, si tempore, quo contra ipsum proceditur, est in seruitio Ecclesiæ, debet procedi cum adiunctis, secus alias.

An coadiutor, qui non est in sacris, sed solum in minoribus gaudeat privilegio fori stante Concilio? n. 97. & seq. resoluuntur, quod, si ut talis inferuit Ecclesiæ cum clericali habitu, & tonsura, eo gaudebit, alias non.

An coadiutor ratione coadiutoria teneatur deferre habitum clericalem, & tonsuram, licet non inferuiat? nu. nonagesimo nono cum sequentibus. resoluuntur tene-ri.

An coadiutor teneatur recitare, & an possit sacris ordinari ad titulum coadiutoria remissiuæ? n. 102.

An coadiutor seruans pro coadiuto debeat exire de Capitulo, in quo tractatur de negotio ipsius coadiuti? num. 103. cum seq. resoluuntur negatiue, & è conuerso coadiutum posse interesse Capitulo ubi agitur de negotio coadiutoris, nisi agatur de respectu ad ipsam coadiutoriam, quæ spectet etiam ad ipsum coadiutum.

An coadiutus & coadiutor ambo possint esse in Ecclesia, vel in seruitio Ecclesiæ? num. 107. cum seq. resoluuntur non posse tanquam Canonicos, posse vero vnum esse tanquam Canonicum, & alterum tanquam priuatum, & vnum in Ecclesia in seruitio eius, & alterum extra in negotiis Ecclesiæ.

In Ecclesiis, in quibus obtinens Dignitatem non presidet in choro, nec habet sedem, & vocem in Cap. si tantum obtinet Canonicatum simul presidet in choro, & in Cap. An Canonici coadiutor Dignitatis, & ut talis seruans habeat huiusmodi præminentiam? n. 110. cum seq. resoluuntur affirmatiue.

In Ecclesiis, in quibus, Canonici lucrantur vestuarium residendo pluribus diebus, quam Canonici obtinentes Dignitatem, an Canonici coadiutor Dignitatis lucratur vestuarium sui Canonicatus residendo minori tempore? numer. 114. cum seq. resoluuntur affirmatiue.

E conuerso, si aliquis obtinens Dignitatem in proprietate esset coadiutor Canonici, non lucraretur vestuarium Canonicatus residendo minori tempore, quia non lucratur sibi, sed coadiuto, n. 117.

An Canonici habens coadiutorem perpetuum cum futura successione possit optare nouam Prabendam? n. 118. resoluuntur indistincte posse contra Gonzalez, & etiam ubi mutatur titulus.

An coadiutoria inducat incompatibilitatem? n. 122. resoluuntur negatiue ad effectum ut per eam vacet Beneficiũ prius obtentum, licet secus ad effectum retentionis, & ut ipsa expiret per affectuionem Beneficii incompatibilis.

An coadiutor possit cedere coadiutoria, etiam inuito coadiuto? n. 124. resoluuntur posse auctoritate Papæ, & coadiuto consentiente auctoritate Ordinari. & futura successio absque consensu vtriusque.

An confessio coadiutoris noceat coadiuto, vel è contra? n. 126. resoluuntur non nocere.

An sententia lata contra vnu coadiutorem noceant 2. & an lata contra coadiutu noceant coadiutori? n. 127. resoluuntur latas contra coadiutum non nocere coadiutori in scio, & non citato, saltem per proclama, & latas contra vnum coadiutorem non nocere secundo, nisi sint super statu coadiutoris.

An, si tempore date coadiutoria coadiutus esset mortuus successio locum habeat? n. 130. resoluuntur negatiue contra Gonzalez. Quamuis secus ubi tunc innabit, licet

decederet antequam coadiutoria sortiretur effectum, & ubi tempore data Beneficium de iure vacat, & corripuit etiam futura successio, si gratia coadiutoria est surreptitia, n. 133.

Decisiones & resolutiones Rota circa predicta ponuntur a n. 134. usque ad 139.

Solet etiam Ecclesiis, & Beneficiis provideri de coadiutore, & aliquando tamen cum futura successione; est enim duplex coadiutoria, tamen quædam temporalis, & reuocabilis, altera perpetua, irrevocabilisque, & cum futura successione, Mandos signaturæ gratiæ, tit. de coadiutoris, & posthac González ad reg. de mensib. glo. 5. §. 9.

De qua materia videndi sunt Io. And. tamen in c. fin. de clerico egrotante, ubi ponit 11. quæstiones principales Butr. & Card. Imola, & Abbas ibidem, Domi. Francus, & alij in c. 1. de clerico egrotante in 6. Oldrad. consil. 44. Bertachin. de Episcopo, l. p. l. 1. §. 3. & 2. p. 4. l. 9. §. 13. Corsetus in repetit. c. grandi, de supplenda negligentia Prelator. l. 6. Lamber de iure Parro. l. p. 2. l. 9. §. 6. art. 20. Rebuff. de nominatio. quest. 8. numer. 44. & 45. alias n. 26. Gambarus de officio legati, lib. 5. Rubr. de coadiutoribus, Mandos. dist. tit. de coadiutoris, Campegus in tract. de coadiutore Episcoporum, Cosmas Philarchus de officio sacerdotis, 2. p. l. 4. cap. vigesimo quarto. Flaminus Parisius de resignatione Benefic. libro septimo quæstione vigesima, & Quintanaduennas Ecclesiasticon, libro secundo ex numero trigésimo ad 38. ubi de origine, &c.

Coadiutoria temporalis, tamen & reuocabilis est, cum Ecclesiæ, seu Beneficij Rectori, qui senio, morbo, nec perpetuo, & incurabili, factus est inutilis, & impeditur ministrare, suumque officium exercere adhibetur coadiutor, qui pro eo ministret, & officium exerceat, dando ei stipendium ex redditibus Beneficij.

Nec enim tunc clericus suo tamen priuandus est Beneficio, ut Baldus in l. post susceptum, ff. de excusatio. tutorum, & alij male voluerunt, sed solum ei dandus est coadiutor, ut probat textus, & probat textus in capite de Rectoribus capite ex parte, & capite fin. de clerico egrotante, capite primo eodem titulo in sexto capite petiti §. 7. quæstione prima & capite primo de supplenda negligentia Prelatorum in sexto & Concilium Tridentinum, sess. 25. de reform. cap. 7. vers. quod si docent, Bonifacius in clem. cupientes de penis, num. 46. Staphil. de literis gratiæ, tit. de modis provisionis, numer. 22. Rebuff. in praxi tit. de reprobato Beneficior. viuentium impetratione, n. 59. Corras. de Benefic. l. p. cap. 7. numer. 5. & 3. cap. 6. numer. 7. & 8. Lancel. in institutio. Canonici, l. 1. tit. de coadiutore. §. 1. & ultimo in textu, & in glossa, Nauarrus consil. 1. de clerico egrotante, P. Gregorius de Benef. cap. 7. num. 13. & Suarez §. tom. de censuris, disputat. 51. sectio. 2. ad si. González supra numer. 31. Nec obstat textus in tamen c. tua nos, de clerico egrotante, ibi, ab administrationis officio debet remoueri, quia intelligendus est debere remoueri, quoad exercitium solum iuxta primum intellectum Hugutij, & Laurentij, quem ponit ibi gl. verb. administrationis, quem Ioann. And. & communiter alij sequuntur, ut per Abbatem ibi n. 4. Lancel. Nau. & Suarez sup.

Hodie in S. Concilio Tridentino sess. 21. de reform. c. 9. decretum est, tamen quod illiteratis, & imperitis Parochialium Rectoribus, si alias honestæ vitæ sint, Episcopi etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegati coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu as-

signare, vel aliter providere possint, quacumque appellatione, & exemptione remota.

Quam deputationem S. Congregatio Concilij declarauit tamen ad eum spectare, qui potest instituere cōcursum, nec ideo Parochum, cui datus est coadiutor, posse abesse à residentia, & argui dicto decreto Episcopos, qui ex causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non residendo, ut in declarationibus supra d. c. 6.

Et ex dict. decreto Rota in vna Dertusen. tamen Archipresbyteratus 16. Nouembr. 1594. coram Dom. Penna resoluit, Deputationem coadiutoris factam ab Ordinario vigore istius decreti non esse attentatam, etiamsi sit executæ post appellationem interpositam à sententia eius, qui iudicialiter processit.

Per quod tamen decretum tamen tollitur appellatio ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum, ut S. Congregatio declarauit, eaque appellatio poterit interponi ad Metropolitanum, tamen non obstante, quod procedat tanquam Apostolicæ sedis Delegatus, nisi quando procederet contra exemptum, ut Delegatus, quia tunc esset ad Sedem Apostolicam interponenda.

Sacra enim Congregatio Concilij declarauit tamen non posse Episcopum prætextu, quod sit Apostolicæ Sedis delegatus, declinare iurisdictiones Metropolitanæ in casibus illis, in quibus ante Concilium Tridentinum, tanquam Ordinarius poterat uti eodem iure, eademque potestate, ut in proposito quando vero ex Concilio procedit, uti Sedis Apostolicæ Delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, non posse ab eo, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, neque ex hoc inferioribus iudicibus vllum fieri præiudicium, ut habetur inter declarationes ad c. 4. decisione 14. & c. 4. sess. 21. & c. 10. sess. 24. de reform. & fuit etiam responsum Capitulo Gadicens. de quo Cened. Collec. 157. ad Decretal.

Coadiutoria autem perpetua cum futura tamen successione non est iuri conformis, sed potius à stilo inuenta in gratiam, & fauorem specialem, Cassad. dec. 2. de restitut. spoliarior. nu. 2. Mand. d. tit. de coadiutoris. vers. altera cum futura successione, & in reg. 11. §. 5. n. 4. Nau. consil. 2. nu. 2. de clerico egrotante. & González sup. nu. 46.

Et, ut inquit Mohed. dec. 10. de priuilegiis. tamen alias 36. ad si. huiusmodi coadiutoria hodiernæ in vtraque parte sunt odiosa, & exorbitantes à iure, cum secundum ius ei debeat dari, qui vere indiget coadiutore ad tempus impedimenti, & datur sibi congrua sustentatio, quorum nihil fit in hodiernis Apostolicis coadiutoris, & in 2. p. cum sint de futuro ad c. 1. & 2. de cōcess. Præbendæ & c. ne captanda, cum aliis eodem tit. l. 6. & Puteus dec. 226. nu. 13. l. 3. ait quod coadiutoria datur propter necessitatem Ecclesiæ, cui coadiutus, non potest inferuire, & in recompensam suorum laborum coadiutori datur portio fructuum, & P. Greg. de Benef. c. 30. n. 2. ait has coadiutorias tamen cum successu post mortem eius, cui datur coadiutor videri detestabiles in iure, sicque his verbis explicare Alex. III. in c. accepimus §. de pæci. qui tamen textus non videtur mihi in coadiutoris loqui.

Vnde Ordinarius non potest dare coadiutorem tamen perpetuum & irrevocabilem, cum futura successione, Lamber. d. §. 6. art. 20. Nauarrus d. consilio primo de clerico egrotante, Flaminus Parisius, de resignatione libr. sexto, quæst. 5. num. 15. & Zechus de Benef. & Pensio.

17 *Penfo. Ecclesia, capit. 7. num. 8. qui dicunt t solum Papam posse concedere coadiutoriam cum futura successione.*

Vnde etiam Legatus non potest tales coadiutorias dare, vt inquit Gambarus *supra* nu. 13. dicens, quod de coadiutoribus, qui hodie datur à Papa cum successione ad petitionem impediti, nihil ad legatum &c. Quamuis Lamber. *supra* n. 5. dubitet, an legatus possit dare talem coadiutorem, & cum Gambaro tenet post hæc Gonzalez *supra* num. nonagesimo primo.

19 puteus tamen t decif. 216. nu. 17. ait Papam de iure posse coadiutorem, cum futura successione deputare, c. s. ait. g. ecce, & c. cum autem. 7. q. 1. sed melius facit c. petiisti. ead. n. causa, & q. Mandof. t d. q. 5. nu. 5. qui ait quod qui vellet tenere coadiutorem, cum futura successione habere cum iure Canonico conformitatem adducere posset illum textum posse Bertach. de Episcopis, q. 3. l. 1. & idem videtur velle Lamb. *supra* nu. 4. vbi ait quod solus Papa potest dare coadiutores, cum futura successione, ex d. c. petiisti, & ex c. 2. de Prab. in 6. & ibi glos. verb. vacaturis, vbi probatur, quod Romanus Pontifex non solum Beneficiis, cum vacant, potest de iure conferre, verum ius in ipsis tribuere vacaturis, ex quo textu apparet istas coadiutorias t respectu Papæ non esse contra Concilium Lateranen. de quo in d. c. 2. de concess. Prab. & sic in earum concessione non esse necessariam illius derogationem.

21 Quæ quidem coadiutoria, cum futura successione ante Concilium Tridentinum solebant à Summo Pontifice concedi, & earum formulam ponit Mand. d. reg. 11. q. 6.

Tamen in d. Concilio t Tridentino, sess. 25. de reformatione. cap. 7. vers. in coadiutoris, decretum est, vt nemi in quibuscumque Beneficiis permitrantur, & ita obseruatum est tempore Pii V. & Greg. XIII. t vsque ad tempus Sixti V. à quo non obstante d. Concilio concessa fuerunt, & tempore Clementis VIII. concedebantur in Dignitatibus, Canonatibus, & Portionibus, & aliqz, licet tunc, in Parochialibus, absque derogatione dicti Concilii Tridentini.

25 Quod difficultatem patitur, t nam in concessionibus, & gratiis contra constitutiones Conciliares requiritur ad earum validitatem specialis derogatio, & mentio Concilii, cui concessio, seu gratia aduersatur ex c. nonnulli. ibi, vel expressa, & c. de rescript. ca. eam te. de arat. & qualitat. melius, c. ex parte, de capellis Monachor. Archidi. in c. 1. de constitutionib. in 6. & cum eo Bald. in l. humanum, C. de leg. n. 1. nor. 3. Milis in repertorio, verb. gratia facta contra generale Concilium, lason in l. fin. C. si contra ius, vel utilitatem publicam, n. 4. Fel. in d. cap. nonnulli, nu. 2. & 3. vbi dicit quod non est de facili recedendum ab Archidiacono, quem videtur sequi totus mundus. Decius in rub. de consuet. 2. lect. ad finem, & in c. prudentiam, n. 18. de offic. delegat. & in c. 1. lect. 1. nu. 8. de indic. & in c. at si clerici, §. de adulteris à n. 39. eod. tit. Ripa in d. c. 1. de iudic. n. 8. Vitalis tract. clausularum, vers. clausula generalis, non obstantibus quibuscumque priuilegiis. n. 11. numera secundo. Probus ad Monachum in capite fin. de consuetudine in sexto numer. decimono, Selua de Beneficiis tertia parte questione 11. num. 31. & 4. par. questio. num. 7. 4. Rebus. consil. 134. Gomez. in d. cap. primo. de constitutionib. in 6. à nu. 178. Syluester Aldobran. Pater Clementis VIII. consil. primo. numer. 137. Mandof. reg. 19. Cancellaria. quest. 37. num. 12. & de

signatura gratia, titul. de prouision. vers. Beneficiaria-
loris, & titul. de derogationib. a iur. vers. Concl. is ge-
neralibus, & tit. de Pensionibus, vers. super Episcopa-
tus, Padilla in l. si. C. de diuers. rescriptis, n. 17. Io. Gutier.
in repetit. legis, nemo potest, ff. de legatis l. n. 173. Cuchus
instituit. maiorum, li. 1. tit. 2. a num. 3. Sarmiento lib. 3.
seleclarum, ca. 14. num. 3. Menochius consil. 294. à nu.
11. lib. 3. Anast. Germon. de sacrorum immunitate, lib.
tertio, ca. undecimo. num. 52. & de indultis Cardina-
lium. §. per quæ sublati à numer. 57. vbi numer. 74.
aduertit in Cancellaria Apostolica suppleri deroga-
tione in Concilio, si omilla sit in supplicatione, dum-
modo pars Concilii, quæ obstat gratiæ sit registrata
in corpore iuris, & Flam. Paris. de resigna lib. 6. qua-
stion. secundo. à numer. 36. Zerola in praxi Episcopali.
1. par. verbo penfo, & 2. par. verbo absolutio. §. 8. Enri-
quez in summa lib. 7. cap. 2. §. 3. Cassad. decif. secunda
de Prabend. Caputaq. decif. 176. & 268. par. 1. & Ro-
ta decif. 121. 123. & 358. num. 6. par. prima diuersorum
& in Burgen. decimarum de Escalante §. Iunii 1591.
coram D. Orano *supra* relata 1. parte capit. 2. nu. 44.
& in vna Valentina decimarum 9. Iunii 1597. coram
D. Pamphilio in qua fuit dictum, t in priuilegio re-
quiri, quod sit in specie derogatum capitulo, nuper. de
decimis, um sit dispositio conciliaris, quæ censetur ha-
bere clausulam derogatoriam ad sequentes dispositiones
dict. c. ex parte, & tenuit Rota in causa Vlisbonen. de-
cimariis de Bellen. de anno 1572. coram D. Robustorio,
quæ est d. decif. 122. diuersorum, & in alia Oriolen. de-
cimarum. de anno 1586. coram Domino Orano, & sapius
in aliis causis, &c.

27 Quamuis Innocentius in d. c. ex t parte de Capel-
lis Monachorum, tenet contrarium, scilicet non esse
magis faciendam mentionem Concilii, quam alte-
rius iuris, cuius opinionem Felinus d. num. 3. ait for-
te esse veriore per textum ibi. in d. cap. nonnulli, in
quo id specialiter statuitur, & quia opinio Archidia-
coni iure non probatur, & veram existimat, Gamba-
rus de officio Legati, lib. 19. num. 398. & in effectu Flo-
res quest. decima, nu. 50. t & Cenedus in Collectanea
123. ad dictum capit. nonnulli, numer. tertio. ait se ad-
hærere illi sententiæ, quod, etiam si sit contraria
lex Concilii, valet rescriptum, cum clausula dero-
gatoria generali, & q non sit necessaria specialis de-
rogatio, & ad dict. capit. nonnulli, respondet, vt su-
pra, illius decisionem procedere, non quia est lex
Concilii, sed quia specialiter fuit capturn, quod in
illo casu sit necessaria specialis derogatio, vt innuit
littera textus, & ad d. c. ex par. quod rescriptum, de
quo ibi, nullam faciebat mentionem Concilii con-
trarii, neque in specie, neque in genere, ita quod nō
habebat clausulam derogatoriam, nec specialem, ne-
que generalem Concilii, & constitutionem Pontifi-
ciam à Conciliari nihil differre, tenet Alciaz. para-
dox. lib. 6. cap. 10.

29 Sed licet in puncto iuris t opinio Innocentii sit
valde probabilis, iuxta dicta, non est recedendum
à sententia Archidiaconi, quæ est praxi & stilo Cu-
riæ approbata.

30 Nihilominus tamen prædictæ difficultati t re-
spondetur, Concilio Tridentino non derogari pro-
pter decretum vltimum eiusdem Concilii, sess. 25. de
reformatione, in quo declaratur, omnia in dict. sacro
Concilio statuta de morum reformatione & Eccle-
siastica disciplina, ita decreta fuisse, vt in his salua se-
per autoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelli-
gatur, & sic papa potius videtur vti facultate sibi tri-
buita, quam aliquid facere contra Concilium. Anast.

Germon *supra* dict. numero 74. & Rota in vna pensionis S. Angeli, 16. Decembris millesimo quingentesimo quingentesimo quarto coram Domino Pamphilio res-
 31 soluit, quod si Papa apponit $\dagger$ p $\dagger$ sonis super Episcopatu, qui non ascendit ad summam nullo scilicet, reformationis est valida, & videtur derogare Concil. Tridentino, sessione vigesimaquarta, de reformatione capit. decimotertio, si appareat habuisse notitiam valoris; nam Concilio Tridentino derogatur per clausulam generalem, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, propter dictum decretum ultimum sessione vigesimaquinta ad notata per DD. $\dagger$ Felinum in d. c. at si clerici. §. de adulteriis, ubi Decius numer. 39. Iacobanum de Conciliis, lib. 5. art. 18. & quod ita fuit saepe decusum, &c. & sequitur Cardinalis Toletus in summa, lib. 1. cap. 41. infra relatus, 11. par. cap. ultimo, numero 124. quamvis alias Rota de anno 1567. in vna Gerunden. Sacrificii, quae est 1. par. diuersorum, decisio. 48 numero vndecimo, aliud voluerit. Et post haec Gonzalez gloss. 6. numer. 12. ait, quod sufficeret generalis derogatio, si alias apparet de intentione Papae, licet de Concilio Tridentino spiritualis aut indiuidua mentio facta non fuerit, quia propter auctoritatem illius nunquam solet specialiter derogari, ac ita seruari videt, & decusum, ac declaratum audit, qui tamen variat glo. 15. nu. 36.

32 Et Pius V. anno 1570. per suum Motum $\dagger$ proprium declarauit, neque specialis, neque generali derogatione Concilij Tridentini opus esse in quibusvis concessionibus Apostolicis propria manu Papae signatis, cuius Motus proprii tenorem, quia non habetur impressus, hic ponere placuit, qui talis est.

33 Motu proprio $\dagger$ Cum plerumque contingat dubitari in causis Rota Auditorio nostro, & alibi pendenti-
 bus super provisionibus & commendis, unionibus & aliis dispositionibus, ac aliis gratiis Apostolicis, quae contraveniunt decretis Concilij Tridentini, sit opus specialis derogatione eiusdem Concilij, nos quaecumque dubia de-
 super motu, & mouenda submonere volentes, ac quorundamque decretorum Concilij huiusmodi tenores, praesentibus pro expressis habentes motu simili, &c. ex certa nostra scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione declaramus, neque speciali, neque generali derogatione eiusdem Concilij opus fuisse, & esse in quibusvis collationibus, provisionibus, comme-
 dis, unionibus, &c. & aliis dispositionibus, de quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, secularibus, & quorumvis ordinum regularibus, etiam Monasteriis Conuentualibus & Confortialibus, ac Curiam animarum habentibus, quae quomodolibet vacauerint & vacabunt, ac etiam gratiam, & iustitiam concernentibus, & aliis gratiis, ac concessionibus Apostolicis per nos, ac felices recordation. Pium Papam Quar-
 tum praedecessorem nostrum, nostra tamen, & praedecessoris, ac successorum praedictorum propria manu signatis, ac Sedem Apostolicam quibusvis personis Collegiis, & aliis piis locis, & aliis quomodolibet factis, & faciendis, ac concessis, & concedendis, & ita per quoscumque iudices, &c. & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales in quibusvis causis, etiam per appellationem pendentes, iudicari, & diffiniri debere sublata, & c. etiam quoque discernimus volentes praesentis nostri Motus proprii scedulam in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius libro quinquiesimo nuncupato describi, non obstantibus quibusvis constitu-

tionibus, & ordinationibus Apostolicis sive Palatii & c. ceterisque contrariis quibuscumque, placet Motu proprio.

M.

Letus & publicatus fuit super perscriptis Motus proprius Roma in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominicae, 1570. die vero Sabbati 23. mensis Decemb. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Pij Papae Quinti, Anno 5.

Ex quo S. Congregatio $\dagger$ Concilij in declaratione 34 Abulen infra addacta, 5. par. cap. 8. numer. 87. ad notam. An ad derogationem S. Concilij Tridentini sufficiat Papam contra illud rescribere absque illius specialis vel generali derogatione, ut Pius Quintus declarasse dicitur? sic respondit, si supplicatio manu Papae signata fuerit, non requiritur, nec specialis, nec generalis derogatio.

Et ita etiam fuit declaratum in Cancellaria $\dagger$ Apostolica per abbreviatores.

Quamvis Carrocus in reperi. reg. $\dagger$ cum quid prohibetur, lib. 6. 2. par. ampliatione 1. & limitatione 1. Hoienda de incompatibilitate Benefic. 2. par. cap. fin. num. 85. Menoch. Zerola, & Enriquez $\dagger$ supra dicant, quod ad derogationem Concilij Tridentini requiritur specialis, & indiuidua derogatio dicto Concilij, quod est contra praxim, & stilum Romanae Curiae.

Sed, & in concessionibus contra constitutiones aliorum Conciliorum non est necessaria $\dagger$ derogatio 37 in specie, & indiuidua constitutionis, cui concessio refragatur, ut volunt supra citati D. maxime Felinus, Selua, Gomezius, Mandosius, Ioannes Gutierrez, & Anast. Germon, sed sufficit dicere, ut inquit Menoch. dict. numero 11. non obstante, verbi gratia, Concilio Lateranen. seu constitutione Concilij Lateranen. ut solet dici in dispensationibus ad duo incompatibilia, & in dispensatione illegitimi supra defectu natalium, non obstante Concilio Pictauien. & in dispensatione de non promouendo, non obstantibus Lateranen. & Lugdunen. Conciliis, & in commutationibus vltimarum voluntatum, non obstante Concilio Vienti, &c.

Imo etiam generalis derogatio constitutionum $\dagger$ Conciliarum sufficit, saltem, quando procedit expressa derogatio alicuius concilij, ut videtur tenere Rota in conchen. exemptiones decimarum 17. Maij, 1589. coram Domino Orano, inf. qua, Cum fuisset dubitatum, an in illo casu Monach. Sanctae Clarae obstar-
 39 ret dispositio cap. nuper, de decimis? Domini pro negatiua principaliter fuerunt moti ex confirmatione Gregorij XIII. per quam confirmantur omnes concessionis, exemptiones, & declarationes, ad fauorem istius ordinis editae cum clausula derogatoria constitutionum, etiam in vltimo generali concilio Lateranen. aliisque conciliis editarum, nam scilicet, quod expresse derogatum fuit alicui concilio, sufficit pro legitima aliorum conciliorum derogatione, quod subiecta fuerit clausula generalis de aliis conciliis. Decius consil. 341. numero 10. Probus Monach. in cap. cum in tua, numero 23. de consuetud. lib. 6. & post Iacobanum Couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 9. n. 6. idque eo magis, quod in confirmatione legitur clausula, quorum tenores, quae cum abiecta sit dispositioni facienti generalem conciliorum mentionem, operatur indiuiduam expressionem iuxta consil. 2. Burj, & c. Haec in dicta conchen.

At Decius d. n. 10. quem sequitur $\dagger$ Probus, d. n. 23. 40 suffi.

sufficere, ait, quod dicatur non obstantibus constitutionibus editis in Conciliis generalibus, & non obstante dictum Archiepiscopi in d. c. 1. & Conar. loco citato, & lib. 4. variat. c. 16. n. 6. cum Iacobatio de Conciliis lib. 5. art. 18. docet satis esse dicere, non obstante quacumque seu aliqua lege etiam in Concilio generali statuta, quod mihi placet.

41 Et sequuntur Vivaldus in suo Candelabro t. aureo, in de absolutioe, 13. & in Appendice c. 12. n. 22. Molina de insti. tom. 1. tractat. 2. disp. 173. & Tho. Sanchez de matrimoniis lib. 3. disp. 26. n. 7. qui dicunt de Conciliis antiquis, sufficere dicere, non obstante cuiuscumque Concilij determinatione quamvis ad derogationem legis Concilij recentis, ut est Tridentinum dicant oportere, ut specialiter exprimat se derogare tali decreto Concilij, & ita praxim habere, in quo tamen falluntur, ut patet ex dictis.

42 Sequitur etiam Rutilius Benconius Episcopus t. Lauretani in speculo Episcoporum de fuga lib. 1. disp. 1. 96. qui ait ad derogationem Concilij generalis sufficere verba, non obstante decreto cuiusvis Concilij, nec esse opus, si Concilium sit recens, ut specificetur contra Candelabrum supra.

43 Idem etiam videntur tenere Didacus Alaba t. de Conciliis, par. 1. cap. 2. n. 3. & Cordua lib. 4. question. circa finem, qui tenent ad derogationem Concilij sufficere saltem genericam mentionem Conciliaris constitutionis.

44 Neque obstat tex. t. in d. c. nonnulli, ibi, vel expressam, nam, ut diximus ex Felin. & Cenedo supra num. 27. & 28. illud procedit ex speciali provisione illius tex.

45 Derogatur etiam Concilio generali per t. clausulam generalem, non obstantibus ordinationibus, & constitutionibus. Apostolicis, quando concessio est Motu proprio, & ex narratis apparet de certa scientia Papae, Puteus decif. 494. lib. 2. Mandos. de signatura gratie, tit. de provisione. versic. derogatio dicti Concilij, & versic. quero Papa. Facit quod tradit Sarmiento dict. lib. 3. selectarum, cap. 14. num. undecimo, regula prima, quae est notanda simul cum aliis regulis, quae ibi tradit vs. que ad n. 14.

46 Sed, in inferior, cui Papa t. concessit facultatem dispensandi super aliquo prohibito ab aliquo Concilio, non obstante tali decreto, seu Concilio, teneatur dispensando illi decreto, seu Concilio derogare videtur de Gambarum, de officio Legati, lib. quinto, rubrica, an Legatus possit vniplura Beneficia conferre, a numero 184. qui loquendo in legato, ait, quod de necessitate non tenetur, & reddit rationem, quia legatus ex se non potest derogare Legibus, & Canonibus, capit. quod super his, de maioribus. & obediens. ideo dispensationem non validat ex derogatione, sed ex auctoritate superioris, unde in vim facultatis dispensabit, & ita in simili materia Comitis Palatini habentis facultatem legitimandi, ait, loqui Praepositum post Paul. de Castro in capitulo post venerabilem, colum. quadragesima secunda versic. quero, supra dixi, qui filij sine legitimi.

47 Quando autem Papa disponderet aliquid t. contra Concilia non per viam re scripti, sed legis, seu constitutionis, non requiritur, ut existimo, vlla derogatio etiam generalis, ex cap. 1. de constitutione, in 6. quod generaliter, & indistincte loquitur, & tenet ibi clare glos. verb. nescatur, quam sequitur Anchoran. & hoc ait verius Felin. licet sub verbo, forte, in d. c. nonnulli n. 5.

48 Et facit quod tradit Sarmiento d. cap. 14. n. 8. & 9.

& quod tradit Sarmen. in proemio regularum Cancellariae, quasi, 5. ad finem, & Mandos. regul. 32. quasi, 4. n. 9. Syluester in summa, verb. lex quaestione 26. versiculo tertio lib. 5. institutionum moralium caput. 6. qu. 3.

Quamvis contra teneant Iason in d. l. si. t. c. si contra ius, vel iustitiam publicam. num. 4. Navar. in Manuali L. r. no. cap. 27. num. 265. in ultimis editionibus, Grati. in. reg. 291. num. 4. & Anastasius Germonius, de indultis Cardinalium, dictio 5. per que sublevis. ex. nu. 57. ad 72. & Cuchus dicto lib. primo, titulo secundo numero 3. & quarto.

Nec mihi placet t. quod docet Rochus de Curte, in cap. fin. de consuetud. sect. 7. num. 8. & 25. & Ias. d. num. 4. & Duennas reg. 144. num. 4. scilicet, quod non valeat consuetudo contra legem in Concilio generali editam, quod censetur habere clausulam derogatoriam ad sequentes dispositiones contrarias, quia nimium restringit decif. d. c. si. de consuetud. Et esto lex Conciliaris censetur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones contrarias, ut etiam dicit Gom. in d. c. 1. de constit. in 6. n. 178. Rota d. decif. 122. Et in d. Valentina decimarum, & alij, id non procedit respectu contrariarum dispositionum per viam legis, seu iuris, sed ad futura rescripta, ut dicit Ripa ind. c. de indic. n. 8.

Et quando dicatur constitutio Conciliaris, t. vide Alauam de Conciliis, l. p. c. 10. ad si. & d. decif. 123. l. p. diuers. & Thom. Sanch. de matr. libro octavo disp. 5. a numero 6.

Ceterum, quia circa dictas coadiutorias, t. quae hodie conceduntur per Papam, cum futura successione, fere nihil, aut parum est scriptum, operae pretium erit aliqua dubia, quae circa eas sese offerunt, explicare, de quib. post haec visus aliqua tractat Gonzalez ad reg. mensium glos. 5. 5. 9. Et in primis praesupponitur t. per huiusmodi coadiutorias constitui quem & deputari alteri in coadiutorem perpetuum, & irrevocabile in regimine, & administratione Canonatus, & Praebendae, seu dignitatis (quos ille obtinet) in spiritualibus, & temporalibus, cum plena, libera, & omnimoda facultate, auctoritate, & potestate omnia & singula, quae ad huiusmodi coadiutoris officium de iure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet spectant, & pertinent, faciendi, gerendi, exercendi, & procurandi, ita, quod durante coadiutoris officio huiusmodi, talis coadiutor, coadiuto absente, vice, & loco illius idem Ecclesiae, uti Canonicus, seu dignitatis deferuire, stallumque in choro, & locum, ac vocem in Capitulo, processionibus & aliis actibus eiusdem Ecclesiae habere, nec non omnes & singulas praerogativas, praerogantias, & honores, quos principalis ratione canon. & Praebendae, seu dignitatis habet, & si praesens adesset, haberet, atque omnia & singula, fructus, redditus, proventus, iura, obuentio, distribut. quotidianas, & alia emolumenta quacumque etiam anniverfaria manualia & alias quomodolibet nuncupata in quibusvis reb. consistentia, quae per ipsum principalem, si personaliter diuiniis officiis, tam diurnis, quam nocturnis in eadem Ecclesia interesset, lucrificari, & percipi possent in omnibus, & per omnia absque vlla prorsus differentia pro eo lucrari, & percipere libere, & licite valeat. Solet tamen apponi clausula, quod non possit neque debeat coadiutor, nisi de ipsius principalis consensu, & voluntate in d. regimine, & administratione, quouis modo intromittere, aut immiscere, ne que praetextu coadiutoriae quouis tit. seu causa quicquam petere, seu exigere possit.

55 Modo dubitatur primo, an coadiutor sic constitutus teneatur principali volente pro eo seruire, & alias teneatur ei ad damnum, & interesse subsequutum? & Nauar. *consil. 2. de clerico agrotante. n. 3. & 4.* tenet non teneri, quia Papa non obligat eum ad prædicta munera subeunda, sed facit ei facultatem subeundi, & gerendi de consensu coadiuti, non enim iubet ei ut ea subeat, sed quod valeat ea subire volente coadiuto, & quia, cum non viuat de altari, quia nihil ei pro seruitio datur, non tenetur ei seruire, refert Gonzal. *d. glo. 5. §. 9. n. 122.*

56 Sed contrarium verius videtur, nam e, quod talis coadiutor principali volente teneatur pro eo deferuire, & alias teneatur ei ad damnum, & interesse, nam quamuis in coadiutoria non dicatur, quod teneatur deferuire, tamen, eo ipso, quod illam acceptat ex natura officij, ad id tenetur, nec refert, & quod nihil detur ei pro seruitio ratione coadiutoria, sibi enim imputet, qui illam accepit, facit *reg. scienti, & consensu. l. 6.* maxime, quia compensatur, cum futura successione. In aliquibus tamen coadiutorijs ad maiorem abundantiam, & cautelam solet exprimi, quod coadiutor requisitus teneatur deferuire, & alias teneatur soluere principali quicquid propter ea amiserit, seu lucrari deseruit. Et ita post hæc Gonzal. *d. n. 122.* dicit aduertendum esse, quod in modernis coadiutorijs non solum apponitur verbum, *posset*, sed etiam addit verb. *teneatur*, & sic inferuire & interesse tenetur, & alias teneretur ad refarciendum omne damnum, & interesse, ut expresse in ipsius coadiutoria litteris continetur, subdit tamē Gonzal. quod ista residentia non erit præcisa, sed causatiua quoad obligatio. soluendi fructus proprietario ob non residentiam perditos. At ego existimo esse præcisam, & ad eam posse compelli, quia ipse se obligauit, seu consensit tali obligationi, & vide dicta *infra numer. 122. & seq.*

58 2. dubitatur, t an coadiutor sic constitutus princip. absente, seu agrotante, pro eo deferuire, & sedere in choro possit, & dare vocē in Capit. absque consensu, aut eo nolente? & Nauar. *d. consil. 2. n. 5.* tenet posse; & ita colligi ex prædicta concessione, non tamen posse in regimine & administratione, & fructuum perceptione se intromittere, nisi eo volente, & de consensu eius, ut ex Bulla expresse patet. Sed t certe per illa verba non solum prohibetur ei perceptio fructuum, seu administratio temporalium, sed etiam dictum seruitium, & assistentia in choro, & Cap. & aliis actibus Canonicalibus, nisi de consensu principalis, id enim est regimen & administratio Canonice, seu Dignitatis.

60 Et ita prædicta sententia Nauar. in præsentia dubio vera non videtur, & potius tenendum est d. coadiutorem, etiam principali absente, seu agrotante, non posse pro eo deferuire, nisi de eius consensu, & voluntate.

61 Tertio dubitatur, t an habens coadiutorem sit habendus pro præsentis ratione infirmitatis, & aliorum legitimorum impedimentorum, & possit lucrari, non interessendo diuinis, sicut si non haberet coadiutorem, etiam si coadiutor non inter sit seu resideat? & videbatur respondendum negative, t nam, cum huiusmodi coadiutores soleant dari, quia propter ætatem ingrauescentem seu infirmitates principalis commode deferuire, & onera perferre non potest, seu non sperat, ut dicitur, & nartatur in ipsis coadiutorijs, eo impedito, coadiutor pro eo debet seruire. Nihilominus tamen contrarium dicendum

est, nam, quamuis propter illam causam, t & narrationem moueatur Papa ad dandum coadiutorem, tamen non arctat, nec obligat principalem, ut eo utatur, nec prohibet principalem uti iure suo ei alias competente, & præterea nullo iure id prohibetur, & ita tenet Nauar. *d. consil. 2. n. 6.* & sequitur Gonzalez *d. §. 9. a. n. 116.* dicens, quod non debet esse deterioris conditionis ex eo, quod coadiutorem habeat, neque privilegium suum debet illi esse nocuum, & retorqueri in eius damnum, quod ad eius fauorem est illi concessum, c. ad Apostolica de regul. l. non eo minus, c. de procurator. c. quod ob gratiam 91. de reg. iur. in 6. Alber. Brunus, de augmento & diminutione, conclus. 6. Puteus *decis. 44. lib. 1.*

64 Vnde etiam potest t principalis gaudere mensibus datis pro quiete, & causa recreationis perinde ac alij, siue coadiutor resideat, siue non, quia in illis non tenetur interesse diuinis, neque per se, neque per alium, ut ibidem dicit Nauar. *d. n. 6.*

65 Quarto dubitatur, t an coadiutori sit assignanda eadem sedes principalis coadiuti, & cum eadem antiquitate? Et quidem in coadiutore Dignitatis habentis certam & signatam sedem, certum & euidentem est eandem sedem ei assignandam, cum talem dignitatem representet, & ita practicitur, & sentit Nauar. *d. consil. 2. de clerico agrotante. n. 5.* ubi loquitur de coadiutore dignitatis, quamuis Rota in Salamantina coadiutoria statim alleganda, & cū ea Gonz. *sup. n. 117.* dicant istud consil. Nauar. *n. 5.* non esse satis tutum.

66 Difficultas est t in coadiutore Canonici, seu portionarij, an sit ei assignanda sedes principalis cum eius antiquitate? an vero vltima inter Canon. si est coadiutor Canonici, & vltima inter portionarios, si est coadiutor portionarij? In qua diffie. Rota in vna Salamantina coadiutoria 25. Iun. 1593. corā D. Penna t tenuit coadiutori Canonici non esse assignandam sedem princip. nempe cū eius antiquitate, sed eū federe debere vlt. loco post oēs Canon. tēpore suæ receptionis, & ingressus in Eccl. qui, licet coadiutor representet personā principalis, & subrogatus debet frui eisdē prærogatiuis, tamē id intelligitur respectu aliorū inferiorū quib. præferri debet, non aut respectu aliorū Canoniceorum, quos præcedere non potest, cū illi propria dignitate, & prærogatiua, coadiutor aut aliena tantū præfulgeat, illi quē veri Canonici, coadiutor vero fictus, & sedes non cōpetit ratione Canonice, sed antiquitatis, ut latius in *decis. infra adducta ad si. n. 134.* Vbi tamē Rota subdit quod licet præcedentia indicarent coadiutori vltimum semper locum post omnes Canonicos assignandum visum fuit ea adaptare ad præfatum suæ receptionis tempus, ut dictum est. Itaq. vult Rota coadiutori Canonici assignandam esse vltimam sedem post oēs Canonicos proprios existentes tempore suæ receptionis, & ingressus, acquirere tamen antiquitatem respectu Canoniceorum post intrantium, & eos præcedere.

69 Vnde etiā in vna Tirafonen. coadiutoria t 8. Nou. 1599. corā eod. D. Penna conseq. Rota resoluit, quod secuta morte coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, assignanda est ead. illa sedes, in qua reperiebatur tempore obitus coadiuti, & conseq. præferendus est Canonicis ingressis postquam illi fuerat ea sedes assignata, ut late in *decis. postea adducta ad si. n. 138.* Quod etiam t in eadem coram eod. fuit resolutum 27. Oct. 1600. per doct. Bald. in l. 2. n. 57. ver. sed pone. c. de seruit. & à qua Romin. Iunij. *consil. 230. l. 2.* quod, si quis sit in posses. Canonice, vel

71 vel alterius Beneficij, licet vere Canonicus, vel Beneficiarius non sit, si deinde obtineat a Papa gratiam, seu provisione eiusdem Canonicatus, quæ possidebat, non indiget noua possess. vel installatione, sed retinet illam, quā habebat, cū ead. antianitatis, præcedē-
72 tiz, vel antiquitatis prærogatiua. Sed salua pace tanti tribunalis Rotæ, mihi verius videtur coadiutori Canonici assignandā esse vltimā sedem post oēs Canonicos proprios, etiam post eius receptionē ingressos, nec respectu eorū acquirere, antiquitatem, quāuis eam acquireret respectu aliorū coadiutorum similium postea receptoris, & idem est in coadiutore portionarii respectiue, non. n. æquum videtur, vt coadiutor, qui nō est verus, & proprius Canonicus, sed fictus, & improprius, & qui aliena dignitate fulget, præcedat verum & proprium Canonicum & qui propria fulget dignitate.

73 Nec obstat t̄ quod dicitur in d. decis. Tirafonen. quod iuxta stilum ordinarium si milium gratiarum coadiutori conceduntur omnes prærogatiue coadiuto competentes ratione Canonicatus, & quod ratione Canonicatus competit primum sedes in infimo gradu, 2. in 2. & sic deinceps, quia respondetur quod prærogatiua ascēdendi non competit ratione Canonicatus, sed ratione antiquitatis, quam non habet coadiutor respectu veri Canonici.

74 Et ita seruatur in hac nostra Ecclesia Abulen. t̄ & credo in aliis, & post hæc ita tenet González, d. glos. 5. p. 9. ex n. 98. allegans d. decis. Salamantin. & adducēs eius rationes, & fundamenta non aduertens, ibi, non ita absolute id resolutū esse, sed vt supra dictum est, n. 68. & n. 114. ait González accedere etiam obseruantia vniuersalem in omnibus Ecclesiis, vbi admittitur, similes coadiutores, maxime in Hispania, nam semper ponuntur in inferiori loco post omnes Canonicos, & ante Portionarios, quæ obseruantia est optima indutorū Apostolicorū interpres, l. si de interpretatione 37. in ff. de leg. l. i. & si alias, l. sed Iulianus 7. §. proinde ff. ad Macedon. Put. decis. 15. n. 3. l. 2. Gutier. conf. 2. n. 10. Rota decis. 571. n. 3. & decis. 503. n. 2. p. 1. diuersor. & quæ alias ipse tradit glo. 9. §. l. ex n. 39. & §. 2. an. 63. Et conseq. t̄ etiam mihi verius videtur, q̄ secuta morte coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, est assignanda vltima sedes, ita, vt eum præcedant Canonici ingressi etiam durante eius coadiutoria, & post eius receptionem, vt etiam seruatur in hac nostra Ecclesia, & credo in aliis, & sequitur Gon. sup. num. 110. dicens clarum

75 esse.

Nec obstat, quod dicitur in d. decis. Tiraso. quod t̄ tēpore obitus coadiuti non requiritur pro coadiutore noua collatio, quia nihilominus tunc fit verus Canonicus, & vt talis de nouo intrat. expirat. n. primus tit. coadiutoria, & fit locus 2. tit. Canonice. Puteus decis. 226. l. 3. n. 11. & 12. vltra quod noua collatio tūc requiritur, si coadiutoria non est expedita in forma gratiosa, sed in forma dignū, vt ex ipsis litteris apparet, & in praxi videmus. Nec obstat prædicta doctrina Bal. & Rimin. quia procedit in eo, qui erat in possess. Canonicatus, tanquam Canon. licet sine legitimo tit. coadiutor aut durante coadiutoria non est in possessione Canon. sed coadiutoria, Cota decis. 397. & Verallus decis. 64. l. 3. in manuscr. de quibus infra n. 90. & posses. quam tunc habebat, continuari non potest, cum esset iuris diuersi, quod expirauit eueniēte successione, & sic mortuo coadiuto, & coadiutore facto vero Canonico, opus est noua possess. seu installatione Canonicatus, vt solet fieri.

Cum ergo t̄ tunc capienda sit noua possessio Canonicatus, & iuxta antiquitatem posses. & reception. sedes cōpetat reg. qui prior, & c. cum cui. de præb. in 6. c. statum. de maior. & obediē. Fel. in rub. cod. tit. n. 2. Caputaq. decis. 357. p. 2. Franch. deci. 138. n. 2. & de ci. 144. p. 1. Naua. conf. 10. de maior. & obediē. & Gonzal. sup. n. 110. planum videtur vlt. sedem illi competere, nec posse præcedere alios Canon. existentes, iam in possess. licet durante illius coadiutoria fuerint ingressi. Nec l. i. & l. sancim. C. de Consulib. li. 12. in d. decis. Tirafonen. allegatæ probant sententiam Rotæ, vt ex ipsis dare constat.

78 Quinto dubitatur, an coadiutor in ingressu t̄ de beat. fabricæ soluere quod est consuetum solui per Canonicos de nouo ingressos; Et dicendū est, quod non, quia tunc non ingreditur vt Canonicus, sed vt coadiutor Canonici, sed illum soluere debet secunda morte coadiuti, illoq̄ intrante, vt vero Canonico, maxime cū illa solutio respiciat tempus, quo Canonicus incipit gaudere fructib. Canonicatus, vt dicitur in d. decis.

79 6. dubitatur, an coadiutor possit gaudere, t̄ mensib. datis causa recreationis, & illos consumere sicut principalis? Et breuiter dicendū est posse, ita tamen, quod dies per vnū ipsorū consumpti non possint per alterum assumi, sed quoad ambos remanent consumpti, vt fuit resolutū in d. Salamantina ad 2. & sequitur post hæc Gonzal. l. sup. n. 13. & seq.

Septimo dubitatur, an coadiutor ægrotans, t̄ vel 80 alias legitime impeditus haberi debeat pro præsentī, & lucratur, sicut lucraretur principalis? Et breuiter respond. affirmatiue, vt fuit responsum, & late deductum per Rotam. in d. Salaman. coadiutoria coram eodem D. Penna. 20. Iun. 1594. vt in decis. infra etiam adducenda ad si. n. 135. & seq. post hæc Gonz. sup. n. 15. male tamen allegans, Naua. d. conf. 2. n. 6. de clerico ægrotan.

81 Quod tamen intelligendum videtur, t̄ quando coadiutor erat actū seruienti tēpore superuenientis infirmitatis, seu impedimenti, alias posset dari locus fraudib. in detrimentū seruitii Eccl. videns. n. principalis, qui antea noluerat coadiutorē residere, quod ille erat impeditus, posset tunc velle, quod resideret ad excusandū se à residentia, & ita nullus resideret, t̄ pro quo etiam facit quod dicitur in d. decis. tunc demum coadiutorem, sicut & principalem habendū esse pro præsentī & lucrari ratione infirmitatis, quādo sanus diuinis interesset solebat.

82 Octauo dubitatur, an principalis excommunicato t̄ existente possit coadiutor inferuire & lucrari? In quo dicendū est primo eū posse inferuire, & residere t̄ in Eccl. sicut si non esset excommunicatus principalis, quia non inferuit, nec agit nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Eccl. ex traditis per Innocen. in ca. si de procurator. Compot. tel. in c. si de clerico ægrotan. n. 17. & Oldrad. conf. 44. n. 2. & fuit dictū in d. Salamā. 20. Iun. 1594. quicquid sentiat Gonzal. d. glo. 5. §. 9. n. 128.

83 Secundo dicendū est, si forte coadiutori aliquid t̄ de fructib. seu distributionib. assignatū est pro congrua, seu seruitio, vt aliquādo fit, id sibi posse lucrari non obstāte excommunicatione principalis, quæ sibi non alteri debet nocere reg. non debet alteri per alterū iniqua conditio inferri. ff. de reg. iuris & reg. non debet aliquis alterius odio prægruari in 6. cum aliis. & ita fuit resolutum in d. Salamantina coadiutoria, coram eodem D. Penna. 9. Iun. 1595.

84 Tercio dicendū est t̄ non posse tunc coadiutorem

lucrari pro coadiuto excommunicato, & ad eius com-
modum, & utilitatem, cum excommunicatus non
lucetur, nec faciat suos fructus Beneficiorum, *c. pa-*
storalis. §. verum de appellat. & dicitur j. 7. p. c. 13. ex n.
90. & ita fuit resolutum, & deductum in d. Salaman.
20. Jun. 1594. vt in decis. posita d. n. sup. & tenet post
hæc González §. n. 123.

87 Nono dubitatur, t an coadiutor habeat vocem
actiuam, & passiuam nō solum in reb. ordinariis, sed
etiam in officiis sede vacante, & prouisionib. Cano-
nicatum? & breuiter respond. affirmatiue, vt appa-
ret ex formula coadiutoria, & fuit resolutum in d.
Salaman. coadiutoria coram eod. D. Penna, 1. Jul.
1591. vt in decis. inf. ponenda ad fi. n. 136.

88 Imo, & si in aliqua coadiutoria diceretur, t qd ha-
bere possit vocem actiuam in Ca. vt vidi in quadam
coadiutoria nostra Eccl. Archidiacon. de Areualo,
& Canon. non propterea excluditur vox passi-
ua, quæ ex aliis verbis venire potest, saltem ex eo,
quod subrogatur loco, & vice coadiuti, quem repræ-
sentat, nec ad id videtur apponi verbum, *actiuam*,
sed potius ad maiorem declarationem, & augmen-
tum, non diminutionem.

89 Decimo dubitatur, tan Canonicus habens coad-
iutorem possit se iuuare Beneficio iubilationis in ea
Ecclesia competenti, ita vt lucetur fructus, & distri-
butiones, etiam si coadiutor non resideat, in quo di-
cendum est cum Rota in d. Tirafonen. coadiutoria
8. Nouemb. 1599. coadiutum non priuari priuilegio
iubilationis iam quæsitæ, non tamen perficere suam
iubilationem per seruitium coadiutoris, nec pri-
uilegium iubilationis coadiuto suffragari, vt latius
in d. decis.

90 Vndecimo dubitatur, t quomodo intelligatur
indultum coadiutori concessum, vt aliquando in li-
teris coadiutoria dici solet, quod gaudeat *reg. de an-*
nali, & de triennali, sicuti coadiutus, in quo dicendū
est cum Rota in vna Placentina Decanatus 31. Ian.
1597. coram D. Penna, quod intelligitur, vt transac-
to ad regulam, *de annali, & triennio* ad *reg. de tri-*
ennali post admissionem ad coadiutoriam, etiam si
non fuerit factus locus successioni, possit gaudere d.
reg. non vero, vt illo non transacto possit gaude-
re annali, aut triennali prædecessoris. Et post
hæc tradit González *sup. num. 118. allegans d. decis.*
Placentin. & secluso indulto coadiutor non gaudet
d. *reg.* quia non possit Beneficium, vt per Cotam,
decis. 397. in Miscellaneis manuscriptis, vbi habetur,
quod in causa Toletana Canonicus de Talavera, 11.
Mart. 1552 coram Verallo, quoad *reg. de annali* fuit
dictum, quod, si non constat de possessione Didaci
coadiutoris post obitum coadiuti per annum, non
sumus in casu *reg. de ratione*, quia viuentem coadiuto,
coadiutor non dicitur possidere, idem Verallus *de-*
cis. 64. li. 3. in manuscriptis.

91 Duodecimo dubitatur, t an in Ecclesiis, vbi
sunt iudices adiuncti, iuxta *c. 6. §. 25. de refor. S. Cō-*
cil. Trid. coadiutor delinquens sit puniendus cum il-
lis, sicuti puniretur coadiutus? In quo breuiter di-
cendum videtur, quod, si tempore, quo contra ipsum
proceditur, est in seruitio Ecclesie, seu actu seruici.
debet procedi cum adiunctis per arg. ab æquiparatis

92 & subrogatis, de quo in d. decis. Salmant. Tidque ma-
xime procedit stante clausula in coadiutoria, quod
coadiutor habebat omnes, & singulas prerogatiuas,

93 præminentias, & honores coadiuti. t Si vero tem-
pore, quo contra ipsum proceditur, non est in ser-
uitio Ecclesie, tunc non videtur procedendum cum

adiunctis, quamdiu enim non est in seruitio Ecclesie,
sed extra, non reputatur vti Canonicus, sed vti cleri-
cus priuatus.

Ad istum tamen effectum, vt puniatur t cum ad-
iunctis videtur sufficere, quod esset in seruitio Ec-
clesie tempore quo fuit processum ad aliquem ac-
tum, vt capturam, seu præceptum capture, aut infor-
mationem summariam, vel saltem ad faciendum cap-
put processus contra eum, nam licet postea desinat
deseruire, videtur, cum adiunctis causa prosequenda,
sicut fuit incepta, per id. n. videtur causa præoccupata
ab adiunctis respectu Episcopi, seu eius Vicarij, qui
cum eis incepit procedere.

E contra vero, si coadiutor non erat in t seruitio 95
Ecclesie, cum per Episc. seu eius Vicarium fuit pro-
cessum ad aliquem actum, si tamen ante capturam,
vel citationem contra eum executam sit in seruitio
Eccl. videtur cum adiunctis procedendum esse; non
n. dici potest causa præuenta ab Episcopo, seu eius
Vicario, ad tradita per Mascari. *de probatio. concl. 132.*
seu 1227. *Dec. de electis. l. 1. tom. li. 4. c. 2. 1. & Azueud. in*
l. 10. tit. 13. li. 8. recap. Per capturam tamen, & citatio-
nem t executam dicitur causa præuenta, ita vt, licet 96
postea sit in seruitio Ecclesie, possit nihilominus Ep-
iscopus, seu eius Vicarius causam prosequi sine ad-
iunctis ad l. *si quis postea, & l. vbi cepit. ff. de iudic. &*
tradita per prædictos.

Decimotertio dubitatur, an coadiutor, qui t non 97
est in sacris constitutus, sed solum est primæ tonsu-
re, seu minorum ordinum, gaudeat priuilegio fori
stante decreto Concil. Trid. *sess. 23. de refor. c. 6. de*
quo *sup. 2. p. c. 2* Et videtur t dicendum, quod si tanquā
98 talis coadiutor inseruit Eccl. cum clericali habitu, &
tonsura, gaudebit priuilegio fori, ex quo ex mādato,
seu autoritate Papæ Ecclesie inseruit, sicut gau-
det qui alicui Ecclesie ex mandato Episcopi inseruit, si
vero non inseruit Ecclesie, non videtur gaudere,
quia coadiutoria nō est Beneficium Ecclesiasticum,
vt constat, & dicit González *d. §. 9. n. 64. & inf. nu-*
mer. 122.

Decimoquarto dubitatur, an coadiutor ratione
coadiutorie teneatur deferre habitum t clericalem 99
& tonsuram? si seruit Ecclesie clarum est, quod de-
bet eum portare, non enim potest inferuire Ec-
clesie, nisi cum habitu decenti, & competenti, dif-
ficultas est, an t teneatur eum deferre, licet non in-
seruiat? & dicendum videtur teneri ex *cons. 30. Sixti*
V. de qua infra *7. p. c. 1. n. 15. & præsertim m. 8.* ex qua
non solum clerici etiam clericali tātum tonsura in-
signiti habentes Beneficium, sed etiam habentes ius
in illo, vel ad illud, debent tonsuram, & habitum cle-
ricalem deferre, sub pœna priuationis ipso facto. Et
habens coadiutoriam, licet non habeat Beneficium,
t habet tamen ius ad illud, Nauar. in *c. si quando de* 101
rescript. præludio 5. & except. 11. numer. septimo. & di-
ximus *supra capit. tertio huius p. 10. modo.* nec dubitari
potest, quando ad istum effectum, ius istud sit satis
considerabile. Et an coadiutor teneatur t recitare? 102
diximus *sup. 3. p. c. 1. dub. 6. num. 107.* & an possit sacris
ordinari ad tit. coadiutorie? diximus *2. p. c. 5. 4. dub.*
ad fin. d. n. 131.

Decimoquinto dubitatur, tan coadiutor seruens 103
pro coadiuto debeat exire de Cap. in quo tractatur
de negotio ipsius coadiuti?

Et videtur debere exire, t nam ipse coadiutus nō 104
poterat interesse Cap. in quo agitur de suo negotio,
seu de re ad eum particulariter spectante iuxta *c. 44.*
prætorum, vbi Auil. & *l. 34. ti. 6. li. 3. recopil.* vbi Az-
ueud. &

ued. & Auend. de exeguen. mandatis, lib. 2. c. 23. & Cōcil. Trid. ses. 25. de refo. c. 6. vers. qui si aliquid, ibi. Nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, ergo nec coadiutor cum representet ipsum coadiutū de cuius negotio agitur, & pro eo, & eius nomine interfuit, & det vocem in Capitulo.

105 Nihilominus contrarium verius videtur, & nam vt sup. diximus *dubio 8. n. 84.* coadiutor non agit, nec inferuit nomine coadiuti, licet eum representet, quatenus agit, & inferuit vice & loco illius, sed agit, & inferuit nomine proprio, seu nomine Ecclesiæ, & sic nihil impedit eum interesse, & dare vocem in Capitulo, in quo agitur de negotio coadiuti, vnde videtur, quod posset coadiutor dare suffragium, seu votare in electione præbendæ, quam prætenderet coadiutus, & esset oppositor, & etiam pro eo suffragium dare. Rursus è conuerso, coadiutus bene potest & interesse Capitulo, & dare vocem, seu votum, vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi forte agatur de respectante ad ipsam coadiutoriam, quæ particulariter etiam spectet ad ipsum coadiutum.

107 16. Dubitatur, & an coadiutus, & coadiutor ambo possint esse in Ecclesia, vel in seruitio Ecclesiæ, & dicendum est non posse ambo esse in Ecclesia, tanquā Cano. Ambo. n. solū representant vnū Canonicum, non 2. coadiutus, tanquam principalis, & coadiutor, tanquam coadiutor.

108 Nihil vero impedit vnum esse & tanquam Canonicum, vel coadiutorem, & alterum tanquam personam priuatam sine habitu Ecclesiæ etiam in choro. & Rursus nihil impedit vnum esse in Ecclesia, & in seruitio eius, & alterum extra Ecclesiam in negotiis ipsius Ecclesiæ.

110 Decimo septimo dubitatur, & in Ecclesiis, in quibus obtinens dignitatem non præsidet in choro etiam non stante alio antiquiori, nec habet sedem, & vocem in Capitulo, si tamen simul obtinet Canonicatum, præsidet in choro iuxta antiquitatem suæ dignitatis, & etiam in Capitulo in quo habet sedem, & vocem iuxta d. antiquitatem suæ dignitatis, vt in Ecclesia Toletana, an Canonicus proprietarius coadiutor alicuius dignitatis, & vt talis seruans habeat huiusmodi præminentiam?

111 Et videtur, & quod non. cum eius principalis, & coadiutus eam non haberet, ex quo non habet Canonicatum.

112 Nihilominus tamen dicendum est & coadiutorem eam habere, nam, cum sit coadiutor dignitatis, & vt talis seruiat, debet habere præminentiam dignitatis, & cū ex alia parte sit Canon. debet habere præminentias Canonicis, & dignitatibus simul cōpctentes, atque adeo habebit sedem, & dabit vocem in Capitulo, & præsidebit in choro iuxta antiquitatem dignitatis, in qua seruit, vt coadiutor.

113 Nec refert, & quod coadiutus non haberet istam præminentiam, nam, id ex eo est, quod non habet Canonicatum, quem tamen habet coadiutor. Et comprobatur, nam vt supra dictum est *dubio 8.* coadiutor non inferuit, nec agit nomine coadiuti, sed nomine proprio aut Ecclesiæ, & ita consultus respondi.

114 Decimo octauo dubitatur, & an in Ecclesiis, in quibus Canonici lucrantur vestuarium residendo 90. diebus, Canonici vero obtinentes dignitatem illud lucrantur residendo 60. diebus, vt in d. Ecclesia Toletana, canonicus coadiutor alicuius dignitatis lucraretur vestuarium sui Canonicatus residendo 60. diebus tantum?

115 Et quidem in coadiutore canonici & dignitatis

certum est, quod illud lucraretur residendo 60. diebus tantum, quemadmodum principalis cui lucratur.

In casu proposito difficultas est, & ex quo solum habet Canonicatum in titulo, & proprietate. & Nihilominus tamen dicendum est, quod, si inferuit dignitati tanquam coadiutor, lucrabitur vestuarium sui Canon. residendo tantum 60. diebus, nam, cum sit coadiutor dignitatis, debet habere præminentias, & prærogatiuas dignitatibus competentes, vt dictum est, & Quamuis è conuerso, si aliquis obtinens dignitatem in proprietate esset coadiutor Canonici, & vt talis inferuiret, non lucraretur vestuarium d. Canonicatus residendo 60. diebus, sed deberet residere 90. quia non lucratur sibi, sed coadiuto, qui ex persona coadiutoris non debet suam conditionem meliorem facere, nec ratione coadiutorie maius commodum reportare.

Decimo dubitatur, & an Canonicus habens coadiutorem perpetuū cum futura successione possit optare nouam, & pinguiorem Præbendam, prout alii Canonici coadiutore carentes? Quam quæstionē mouet González *glos. 34. 18. g. nu. 97.* & ei respondet cum distinctione, aut futura successio est concessa in gratia coadiutorie, quoad canonicatum, & Præbendam ordinariam illi annexam duntaxat absque illa Præbenda, seu præstimonio, in quo cadit optio, aut est concessa successio etiam quoad istam Præbendam, & præstimonium temporale optatum per coadiutum, in primo casu, inquit, seu potius in secundo, coadiutus optare poterit, cum nulla sit ratio, vel inconueniens, quod obstat, nec gratia coadiutorie, quæ est principaliter ad fauorem illius concessa, vt dixit. *d. glos. 5. §. 9. n. 83. ex Puteo decis. 98. li. 2. & Rota in d. Salamantina coadiutorie 25. Jun. 1593.* coram D. Penna, debet illi esse nociua regula, quod ob gratiam *lib. 6.* in alio vero casu minime, inquit, erit locus optioni, quia, cum coadiutus dimittere non possit dictam Præbendam, seu præstimonium, quod optauerat, ex quo per gratiam coadiutorie est adiudicata coadiutori futuro successor, à quo auferri non potest, & consequenter cessat natura optionis, quæ est vt si ego opto maiorem Præbendam, alius etiā modernior optet illam minorem à me dimissam, sique optionis ordo præuertitur, vt superius dixi *n. 15. & 81.* nulla ratio permittit, quod optioni locus sit, & ita seruatur, hæc González. & Cuius resolutio quoad primam, non habet difficultatem, nempe, quod coadiutus possit optare quando futura successio est concessa coadiutori, quoad Præbendam, quam tunc habet coadiutus, seu postea per eum optatam. Imo tūc videbatur, quod ipse coadiutor posset optare pro coadiuto, cuius loco subrogatur; sed cum id pendeat à voluntate coadiuti, verius videtur, quod non possit optare coadiutor, nisi dicatur in coadiutoria, vt forsan dici solet in coadiutoriis Præbendarum, & Beneficiorum Eccl. vbi est ius optandi, vt colligi videtur ex d. decisione Salamantina. 25. Jun. 1593, pro quo facit, quod licet optio possit fieri per Procuratorem, tamē requiritur ad eam speciale mandatum, vel secuta ratificatio. Gemin. *n. 5. & Francus, r. 3. in c. si. de consuetud. in. 6. & González d. glos. 34. n. 123.*

Quoad secundum & vero d. resolutio magnam habet difficultatem ex dictis infra *p. 5. ca. 1. ex n. 334.* vbi resoluimus, quod habens Præbendam reseruata potest optare aliam, quæ subintrat in locum reseruata, & dimissa remanet libera, & quod quando mutatur titulus in optione, quamuis optatum non sub-

rogetur, nec maneat reservatum loco dimissum, tamen habens Benefic. reservatum potest aliud optare non stante consuetudine particulari, seu observantia in contrarium; unde videtur in proposito, quod Canonicus habens coadiutorem cum futura successione absolute & indistincte potest optare maiorem Præbendam quæ subrogatur loco primæ, & in ea intrauit dict. futura successio, quod maxime, & sine difficultate procedit in optione præstimonij, ubi non optantur Præbendæ, sed præstimonija, ut in Ecclesia Cordubensis iuxta dicta d. c. 5. par. n. 456. & etiam ubi mutatur titulus videtur, quod habens coadiutorem possit optare aliud Beneficium, verbi gratia Portionarius Canonicatus, seu dimidius Portionarius portionem integram; & in primo per optionem secundi vacante succedat coadiutor ex futura successione sibi concessa, nisi fuerit consuetudo particularis, seu observantia, quod non habens Beneficium liberum non possit optare.

124 Vbi autem optaretur aliud Beneficium non dimisso primo, ut si Canonicus optaret dignitatem retinendam cum Canonicatu iuxta consuetudinem Ecclesiæ, coadiutoria in Canonicatu nullo modo obesset Canonico, quominus posset optare dignitatem, sicut non obesset ei, quominus eam alias assequi posset. Et tunc haberet coadiutorem in vno Beneficio, nempe in Canonicatu, & non in alio, nempe in dignitate, in qua deberet residere non obstante quod coadiutor Canonicatus resideret.

122 Vigesimo dubitatur, si an coadiutoria inducat incompatibilitatem cum alio Beneficio incompatibili cum illo, in quo quis est coadiutor? In quo González d. gloss. 5. §. 9. a num. 94. ait, quod, cum coadiutoria perpetua cum futura successione de per se non sit Ecclesiasticum Beneficium, ut tradit P. Grego. Tholo, de benef. c. 11 n. 2. non potest inducere incompatibilitatem, ut audiuit fuisse resolutum in Rota, ac tradit González Mendez Lusitanus li. 4. diuersorum iuris argum. c. 1. n. 8. & per totum, subdens rationem, quia talis coadiutor non tenetur præcise residere, nec ad hoc potest compelli, cum Beneficium non habeat, sed solum tenetur ad causatiam residentiam, id est, si non resederit, quod non lucrabitur fructus, ac illos propter illius non residentiam amissos coadiutor satisfacere teneatur. Nec per obitum, vel cessionem coadiutoris, sed coadiuti, vacat Beneficium. Puteus decis. 222. lib. 3. nec viuentis coadiuto coadiutor dicitur possidere Beneficium. Cota decis. 397. & Veral. 64. lib. 3. in manuscrip. ut supra num. 90. sed illa ratio, quam ex Gonzalo Mendez tradit González, & quod coadiutor non tenetur præcise residere, nec ad hoc potest compelli, sed solum tenetur causatiue, non placet, ut supra dixit i. dubio a n. 56. Unde, quamvis verum sit, quod coadiutoria non inducit incompatibilitatem, cum non sit beneficium ad effectum, ut per eam vacet beneficium prius obtentum, tamen negari non potest, quin sit incompatibilis, ad effectum retentionis cum beneficio residentiam personalem requirente, si coadiutus vult quod coadiutor resideat, & seruiat pro eo ut debet, nisi forte in coadiutoria caueatur, quod non teneatur dimittere obtentum, nisi eueniente successione coadiutoria, & per assecutionem beneficij incompatibilis videtur cessare, & expirare coadiutoria prius obtenta, cum expiret futura successio, & ius ad benef. ex ea competens, Clem. gratia, de rescrip. vbi D. & dicta infra 11. part. ca. 9. numero 69.

124 Vigesimo primo dubitatur, si an coadiutor possit

cedere coadiutoria, etiam inuito coadiuto? in quo González d. gloss. 5. §. 9. n. 131. resoluit, quod potest ei cedere de consensu superioris, etiam inuito coadiuto, Butrius in c. si. n. 15. Imola etiam n. 15. Anania nu. 13. de clerico agrotante, & tradit González Mendez d. lib. 4. diuersorum iuris argum. c. 1. 9. nec obstat, inquit González, quod coadiutor sit datus in fauorem coadiuti, ut sup. dixit n. 53. quia id venit in consequentiam, & ideo non attenditur, l. de auctoritate tutoris cum aliis per eum allegatis in gl. 45. §. 1. n. 35.

Addo, quod, cum sit per Papam, seu eius auctoritate coadiutor deputatus, non videtur posse coadiutoria cedere, nisi auctoritate ipsius Papæ inuito coadiuto; quamvis eo consentiente possit illi cedere auctoritate Ordinarij. At futura successione, cum sit mere in eius fauorem, bene poterit coadiutor cedere, & renuntiare absque consensu superioris, & coadiuti iuxta infra dicta 11. p. c. 3. n. 247.

Vigesimo secundo dubitatur, si an confessio coadiutoris noceat coadiuto, vel è contra? Et non nocere est decisio Achillis de Grassis. 162. seu 3. de confessis, & sequens, & tradit Mando. de signatura gratia tit. de coadiutoris ad si. vers. confessionem coadiutoris, & nouissime sequitur González d. §. 9. n. 129.

Vigesimo tertio dubitatur, si an sententia lata contra vnum coadiutorem, cum futura successione alicuius Beneficiati, illo defuncto, seu renuntiante noceat secundo coadiutori? Et González d. §. 9. n. 92. resoluit non nocere illi non citato, saltem per proclama, & ideo de nouo debere audiri, ut tenuit Rota dec. 239. & 241. p. 3. lib. 3. diuersorum.

Sed istæ decisiones si non loquuntur de sententiis latis contra vnum coadiutorem, sed contra coadiuti, ut ex earum tenore colligitur, licet sint vitiosæ quæ non nocent coadiutori incito, & non citato, saltem per proclama iuxta opinionem, quam sequitur Rota, ut per Achillem decis. 135. seu 5. de dolo, & consummac. & seq. & decis. 215. seu 3. de re iudicat. Puteus dec. 92. lib. 3. & decisionem Toletanam iuris decimandi 19. Feb. 1594. coram Illustrissimo Card. Pamphilio infra adductam p. c. 3. n. 148.

Si enim loquerentur illæ decisiones de sententiis latis contra vnum coadiutorem, non requireretur citatio secundi coadiutoris, ut ei præiudicaret; nam, cum tunc non esset talis coadiutor, nullo modo potuit citari, & si sententia lata esset super inuaiditate coadiutoris primi coadiutoris, non posset præiudicare secundo coadiutori, cum esset res inter alios acta, & secunda coadiutoria esset diuersa à prima; si vero esset lata super iuribus, & pertinentiis coadiutoria, & sic super statu coadiutoris, præiudicaret secundo coadiutori, & aliis similibus illius Ecclesiæ coadiutoribus, etiam non citatis iuxta notata in l. impetuum. ff. de statu homin. & in l. sape de re iudicat. Achil. decis. 217. seu 5. de re iudicat. Tiraq. in tract. res inter alios acta limitat. 27. Couarr. pract. cap. 13. numer. 5. cum aliis, per González gloss. 5. §. 1. a nu. 84. & Rota in Calagurritana Beneficij de Nauarr. 20. Iun. 1588. coram Illustrissimo Pamphilio supra relata 3. part. c. 2. num. 11.

Vigesimo quarto, si ultimo dubitatur, an, si tempore datæ coadiutorie coadiutus esset mortuus, successio in ipsa coadiutoria coadiutori concessa locum habeat? & González d. gloss. 5. §. 9. a numer. 53. docet quod coadiutoria perpetua cum futura successione continet in se duplicem gratiam eque principalem distinctam, & separatam, alteram coadiutoria, quæ expirat per obitum coadiuti ad eius fauorem datam, alter-

alteram future successionis, cum primum vacat Beneficium per cessum, vel decessum coadiuti, quæ respicit duntaxat fauorem coadiutoris, puteus dec. 98. lib. 2. & 226. n. 19. l. 3. peregr. dec. 281. li. 2. in manus. & fuit resolutum in vna Bonon. officij portæ palatii de mense Mar. 1565. vnde infert, quod, si coadiutus, seu proprietarius decederet antequam gratia coadiutoria fortiret effectum, vel ipse de d. gratia notitiam haberet, quamuis ista gratia coadiutoria sit extincta per obitum illius, altera tamen gratia futura successionis ad fauorem coadiutoris æque principaliter, & non dependens à prima concessa, firma & salua prorsus permanet, ac effectum habere debet, puteus d. dec. 98. quamuis Mandos. dubitauerit d. i. de coadiutoris versio. coadiutoria habebat, & propterea hodie, inquit González, in literis exprimitur quod sit locus future successionis, etiam si Beneficium actualiter vacet de tempore datæ, nec non adiutur clausula ista. *Ex nunc prout ex tunc, & contra, & si ipse tempore vacationis huiusmodi d. coadiutoris officium exercere non inceperit, aut per illum steterit quominus illud exercuerit, & prefatas literas d. N. coadiuto, aut venerabili fratri nostro Episcopo, & dilectis filiis Capitulo, ac illi, vel illis, ad quem, seu quos forsitan pertinet, non intinuerit, auctoritate nostra conferas, & assignes.* Et sic clare sentit González, quod, licet tempore datæ coadiutoria coadiutus sit mortuus, sit locus future successionis coadiutoris, sed quicquid ipse velit, id non est verum, nam mortuo coadiuto tempore datæ, coadiutoria corrui, & nulla omnino à principio, mortuo enim non datur coadiutor, nec mortuus pro ea supplicat, & consentit, vt alias dicitur infra 11. p. c. 1. n. 65. & consequenter corrui futura successio, quæ ab illa dependet, cum detur illi ratione coadiutoria, & vt coadiutori, nisi forte detur antidata, nempe data antea mortem coadiuti, vt in coadiutoria Decanatus Placentini ad fauorem D. petri paniagua tempore Sixti. V. quauis secus sit vtbi tēpore datæ coadiutus viuebat, licet decederet antequam coadiutoria fortiret effectum, & ipse, aut coadiutor de ea notitiam haberet, nam, licet tunc coadiutoria expiraret per obitum illius, tamen à principio tenuit ipsa coadiutoria, seu gratia ipsius, & consequenter valet futura successio, vt in d. decisione putei, & in clausula coadiutoria relatā.

Nec obstat, quod in literis exprimitur, quod sit locus future successionis, etiam si Beneficium vacet de tempore datæ, nam intelligitur etiam si tunc de iure vacet, quia forte coadiutus possidebat de facto sine legitimo titulo, non vero, si de iure & de facto, vacet, vt ex verbis ipsarum literarum clare constat, vnde etiam si gratia coadiutoria est surreptitia, quia forte ætas, aut infirmitas coadiuti, vel alia causa narrata nō est vera, corrui etiam futura successio, de quo vide infra par. quinta capituli. 174.

Restat ponere decisiones Rotæ in causa Salamantina, & Tirafonen, coadiutoria, de quib. supra meminimus, eas allegando quæ sic se habent.

Salamantina coadiutoria 25. Iunij. 1593.

coram D. Penna.

Felicis recordationis Sixtus Papa V. an Do. 1589. D. Anton. de Oquendo Canonico Ecclesie Salamantina coadiutorem perpetuum, & irrenocabilem cum futura successione in Canonicatu de die Io. Baptistam Polanco, hoc tenore verborum. *Nec non omnes, & singulas prerogatiuas preeminencias, & honores in eisdem choro, altari, Capitulo, & processibus, nec non actibus Ca-*

ptularibus, ita intra, quam extra ipsam Ecclesiam Salamantinam, quos prefatus Antonius ratione Canonici, & Præbende habet, & si præfatus adesset, haberet, ipse Ioan. habeat, cum vigore Apostolici rescripti super dicta coadiutoria gratia expediti, & presentati, venerabile Capitulum Ecclesie Salamantina prædictum Ioannem Baptistam in possessionem officij coadiutoris legitime immisisset, & dum absente D. Antonio Ioannes in Ecclesia resedisset, inter ipsum, & Capitulum orta sunt sequentes dubitationes, de quibus Rota tribunal consulentes eius decreto, & sententia parere promiserant. Prima, an Ioanni coadiutori assignanda foret sedes D. Antonio. cū antiquitate prædicti Anton. Canonici? nam, cum hanc sedem prætenderet sibi assignandam Ioannes, Capitulum existimabat ei deberi ultimam sedem inter omnes Canonicos, & magis antiquam inter omnes Portionarios. Altera dubitatio erat, utrum Ioannes coadiutor posset dies gratia petere, & consumere? nam, cum Concilium Trident. Ecclesie Salamantina constitutiones quolibet anno indulgeant Canonicis tres menses recreationis, quibus ab onere residendi liberantur, prætendebat coadiutor, se isto bene frui, contra vero Capitulum sentiebat. Tertia, nunquid coadiutore egrotante carceralato, vel aliquo alio legitimo impedimento detento, haberi deberet pro presenti & perinde foret computandus, & lucraretur Ecclesie emolumenta, sicut computaretur, & lucraretur Ant. Canonicus proprietarius, & verus? Quarta erat, an existente Ant. Canonico proprietario, & vero excommunicato posset tunc inferuire, & lucrari Ioannes coadiutor? Quinta, & ultima erat, an Ioannes coadiutor posset habere vocem adiuam, & passiuam in Capitulo tam in rebus Ordinariis, quam in officij sede Episcopali vacante, & in iurisdictione de la V. aldobla, quam Capitulum Salamantinum exercet, & in ferendis suffragiis in promissionibus Canonicatum ad Capitulum pertinentium? Causa itaque per me posita die 10. Martij Dominis dissentientibus non potuit capi resolutio, sed ordinauerunt, quod in singulis positionibus discuterentur duo tantum dubia. Vnde proposita iterum causa sub die 29. Iunij super duobus primis dubiis, quantum ad primum censuerunt Ioanni coadiutori non esse assignandam sedem Ant. cui datus fuerat coadiutor, sed eum sedere ultimo loco post omnes Canonicos tempore sua receptionis, & ingressus in Ecclesia, qui, licet coadiutor, & subrogatus frui debeat eisdem prerogatiuis, quibus fruitur ille, in cuius locum subrogatur. Item eum, & qui iniuriarum. ff. si quis cautionib. l. filia sue §. Titia ff. de condit. & demonstr. l. in duobus. §. 1. ff. de iureiurando. id intelligitur respectu aliorum inferiorum, quibus præferri quidem debet: non autem respectu aliorum Canonicorum parium ipsi coadiuto, quos præcedere non potest, cum illi propria dignitate, & prerogatiua, coadiutor autem aliena tantum præfulgeat, nec dubium sit eos, qui propria auctoritatis lumine fulgent, illis præferri qui aliena luce cornuscant, aut vices aliorum gerunt, Purpur. in l. 1. ff. de offic. eius cui mandata nu. 63. versic. & quoad ceteros Decius in cap. sane. li. 2. n. 12. de offic. deleg. vers. & habito respectu, & vers. & resoluendo omnia supradicta, Iacob de Nigris in rep. d. l. 1. num. 14. Alciar. resp. 199. num. 336. Menoch. cōf. 51. num. 24. lib. 1. supradictis addebatur, qui coadiutor viuentis coadiuto dicitur datus in gratiam ipsius coadiuti, Puteus dec. 98. lib. 2. & 226. lib. 3. & ideo coadiutor vocatur etiam Canonicus fictus, & consequenter non debet præferri veris Canonicis, cum verum ficto præferri debeat cap. fraternitatis de frigidis, & malefic. cap. cum venerabilis de relig. domib. vnde prudent-

ter Gemin. consilii Canonico veros fidei esse preferendos consil. 138. n. 1. in fi. & num. seq. Rebus. in praxi tit. de rescrip. etiam perinde valere num. 30. quamquam enim in hac materia regula eradi solet, inspiciendum esse formam rescripti concessionis coadiutorie, lo. And. in cap. consultatio de clerico egrotante, nu. 8. & 9. & in coadiutoria diceretur, quod Ioannes haberet omnes prerogativas Ant. competentes, qua verba sua latitudine indicare videbatur coadiutori deberi quacumque Ant. iure proprio debebatur, nihilominus Domini considerabant illa restringi per alia verba in rescripto apposita, videlicet ratione Canonatus, ex his enim apparebat in gratia fieri distinctionem inter illa, que competeant ratione Canonatus, & ratione antiquitatis, unde, cum sedes non competat ratione Canonis, sed ratione antiquitatis, ratione autem antiquitatis non posset competere Ioanni coadiutori sedes illa quam pretendebat, ideo merito ei erat deneganda, & eo magis ita erat dicendum, quia ista coadiutoria sunt odiosa & exorbitantes a iure communi. Mohed. decil. 338. alias 10. de privileg. Nec huic resolutioni obstant illa verba, que paulo post sequebantur iuxta ipsius Antonii iurium, & receptionis antiquitatem, quia proxime antecedentia demonstrabant illa referri ad ius optandi, quando eveniente casu vacationis alicuius Præbende locus fieret optioni maioris, & pinguioris. Ex iis dicebant Domini non esse satis tutum consilium secundum venerabilis D. Navarri, num. 5. de clerico egrotante, nam ex dispositione iuris communis coadiutor non debet præcedere Canonicos antiquiores, cap. statum de maiestate, & obedientia gloss. in cap. si. verbi antiquiores de consuetud. lib. 6. Mohed. deci. 262. & licet præcedentia indicarent Ioanni ultimum semper locum post omnes Canonicos assignandum, visum fuit ea optare ad præfatum suæ receptionis tempus, ut dictum est. Ad secundam dubitationem Domini conformiter responderunt Ioannem posse consumere dies gratia, quia respectu temporis concessi a Concilio, & Ecclesie Salamantine constitutionibus, censuerunt habere locum argumentum desumptum a subrogatione, seu equiparatione non obstante inconuenienti per Capitulum commemorato, quod si coadiutor haberet tres menses, etiam Antonius posset alios tres sibi assumere, & sic cultus diuinus, & seruitium Ecclesie eludere, quia cessabat ex eo, quod quando unus ipsorum visus esset beneficio dicti temporis, tunc alter non posset eodem beneficio perfrui, nec sibi aliud trimestre applicare.

In eadem coram eodem 20. Iunij 1594.

¹²⁵ De Iunij 1593. & quia ista causa consensu ambarum partium proponebatur extra Rotam fuerunt decisa dubia, ut apparet ex decisione tunc facta, deinde causa fuit commissa in Rota, & in hac positione obedi Domini declarandas duas alias difficultates, tertiam, an coadiutore egrotante, carcerato, vel aliquo alio legitimo impedimento de iure haberi deberet pro presenti, & perinde foret computandus, & lucraretur Ecclesie emolumenta, sicut lucraretur, & computaretur Canonicus propriarius, & verus? Et quartam, utrum existente Antonio Canonico proprietario, & vero excommunicato, posset tunc inseruire, & lucrari Ioannes coadiutor? Ad tertiam Domini aff. respondentes pronuntiaverunt coadiutore egrotante, vel alias legitime impedito, lucrari coadiutorem, cum enim forma coadiutorie sit consideranda, Innoc. & Ioan. And. in cap. si. n. 9. de clerico egrotante. vbi etiam Anchor. n. 13. & Imola n. 12. & Ioan. Baptista Polanco esset datus coadiutor Ant. tam in spiritualibus, quam temporalibus cum plena, libera, & omnimoda po-

testate, consequens erat, ut posset coadiutor quæ potest coadiutoris cui de elec. lib. 6. Oldrad. consil. 44. numero. 2. sed coadiutor infirmus, vel corporaliter impeditus poterat lucrari distributiones quotidianas, quas sanus lucrabatur, si presens esset cap. vn. de clericis non residen. li. 6. vbi Gemin. in §. qui vero notab. 1. & Prob. ad Monach. n. 13. & Abb. cap. 1. nu. 7. de clerico egrotante. & Conar. lib. 3. var. cap. 13. num. 8. igitur idem statuendum erat respectu coadiutoris, qui ex forma coadiutorie in omnibus, & per omnia coadiutorem representabat cum in eius locum esset subrogatus. I. si cum t. qui iniuriarum. ff. si quis cautionib. hoc tamē dicebant Domini intelligendum quando sanus diuini interesse solebat ita, ut infirmus fuisset immediata causa non interessendi. lo. And. Caber. & Abb. in cap. ad audientiam. de clericis non residen. Abb. d. cap. 1. nu. 6. Conar. loco citato, idemque constituendum in impeditis quolibet corporaliter impedito censuerunt in d. c. vn. de clericis non residen. lib. 6. Archid. & lo. And. & Anchor. nota. 6. & Gemin. d. §. qui vero num. 5. & Francus. nu. 4. & Prob. ad Monach. nu. 20. & nominatim de iniuste incarcerato tenuit Prob. ad Monach. nu. 22. & Conar. supra, & Paris. consil. 102. nu. 4. lib. 4. neque supradictis refragabatur, quod, cum Antonius coadiutor esset sanus corpore & mente, tunc coadiutore egrotante, aut legitimo impedimento de iure, Ecclesie foret deseruiendum per Antonium, quoniam forma coadiutorie tollebat difficultatem, nam Papa dederat coadiutorem Antonio sue non potenti, sue inseruire nolenti. Quod dicebatur de fitione, quod ideo infirmus lucratur distributiones, quia fingitur residere, & propterea fitionem non habere locum, vbi non est equitas, Bart. in l. si is, qui pro emptore. n. 2. de vsucapio, Verallus decil. 298. nu. 9. p. 2. ab hac vero facti specie procul equitatem abesse, quæ suadere non poterat ut coadiutor infirmus, vel carceratus reputaretur presens ad effectum, ut coadiutor sanus, quoniam non inseruiret Ecclesie, lucraretur, respondebant istam non esse iurisdictionem, sed infirmitatis, aut alterius legitimi impedimenti excusationem dict. cap. vn. ibi, ex emptis illis, & c. i. de cleric. egrotante. ibi, ægritudo sua, textum autem in cap. de cetero de clericis non residen. qui ex aduerso ponderabatur, non loquitur de infirmo, sed de sano, & in seruitio Episcopi existente, qui propterea Ecclesie inseruire censetur, quod a themate proposito longe distabat. Ad quartam difficultatem negativè fuit responsum. Antonio scilicet coadiuto excommunicato, non lucrari coadiutorem pro eo, cum enim in litteris coadiutorie diceretur, quod inseruire deberet coadiutor pro coadiutore, & pro ipso coadiuto lucrari, consequebatur, ut hoc privilegium intelligeretur competere coadiuto, dummodo esset habilis, & capax, excommunicatum autem non lucrari fructus, aut emolumenta Beneficiorum, explorati iuris est cap. Pastoralis. §. verum de appellat. Rota decisio. 8. numer. 10. de sententia excom. in antiquis, Putius 180. lib. 1. & qui non potest propter excommunicationem per se aliquod agere, neque poterit per alium ad suam utilitatem, ut notant omnes in cap. fin. vbi Imola numer. 19. de Procuratoribus & satis esset indecorum, ut alieni propter de mer. et communione fidelium, & suffragiis Ecclesie, per hanc viam de patrimonio Ecclesie, cui non obedirent, alerentur, capit. commissa de elect. lib. 6. Bald. in capit. 1. secunda lectura de iudic. numer. 12. quibus non obstabat, quod coadiutor non ageret, nec inseruiret nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Ecclesie ex radatis per Innoc. in cap. si. de Procurator. Oldrad. consil. 44. Compostellanus in capit. si. nu. 17. de clerico egrotante, quoniam

quoniam lunc. hoc tantum affirmat, excommunicationem coadiutori non nocere coadiutori, ne suo, vel Ecclesie nomine agere possit, ac non censet eum quicquam posse lucrari ad commodum, & utilitatem coadiutori excommunicati, quem sua demerita ab ipsius commodi participatione merito excluderunt.

In eadem coram eod. D. Penna 1.

Iulij 1594.

¹⁶ Ad ultimam difficultatem, & in ordine quintam in hac causa decidendam, an Ioannes coadiutor posset habere vocem actiuam, & passiuam in Capitulum in rebus ordinariis, quam in officio sede Episcopali v. cante, & in iurisdictione de la Valdobia, quam capitulum Salamantinum exercet, in ferendis suffragiis in prouisionibus Canonicatum ad Capitulum pertinentium? Domini responderunt in ipsa potissimum formula coadiutoria, in qua D. Ioannes Baptista Polancus fuerat datus coadiutor Antonio cum plena, & libera, & omnimoda facultate, & potestate, & ut haberet stallum in choro, & vocem in Capitulo, & omnes, & singulas prerogatiuas, & honores intra, & extra Ecclesiam Salamantinam tanquam ipsius Ecclesie Canonicus, cum enim, ut dictum fuit in decisione facta die 20. Iunii, & verba coadiutoria sunt attendenda, supradicta erant adeo late patentes, ut censendum foret coadiutori, ea omnia fuisse concessa, quae coadiutor competebant cap. is cui de electione lib. 6. Oldra. conf. 44. numer. 2. de voce actiua & passiva, dubitari non poterat, cum coadiutoria stallum in choro, & vocem in Capitulo indistincte concederet. l. i. §. generaliter. ff. de leg. praestand. denique clausula, omnia, & singula, in coadiutoria posita operabatur, ut coadiutor posset ea omnia agere, & exercere, quae poterat coadiutor, gloss. in c. i. vers. officium. de clerico aegrotante lib. 6. ad vero, quod dicebatur, verba coadiutoria recipere interpretationem a iure communi, quo inspecto non potest coadiutor quaecumque competunt coadiutor, Oldrad. conf. 44. num. 3. Anch. de inola in cap. fi. de clerico aegrotante, Domini dixerunt procedere, quando verba essent dubia, & ambigua, secus autem esse, cum ex verbis clavis, ut in casu proposito, apparet coadiutori ea omnia fuisse concessa, quae aliis Canonicis competebant.

¹⁷ In eadem coram eod. 9. Iun. 1595. fuit resolutum coadiutorem lucrari omnes fructus sibi praefignatos, etiam coadiutor excommunicato.

Tirafonen. coadiutorie 8. Nouemb 1599.

coram D. Penna.

¹⁸ Cum in decisionibus factis coram me in causa Salamantina coadiutoria anno 1593. constituta essent aliquot conclusiones, quibus dirimebantur contentiones, nedum super praecedentia, sed super aliis etiam rebus & articulis orta, illarum occasione in Ecclesia Tirafonen. inter coadiutores & alios Canonicos excitatae fuerunt nonnullae dubitationes, quas, cum desiderarent Rota iudicio terminari me proponente, & pro utraque parte aduocatis scribentibus, & informantibus super singulis, Rota ita respondendum censuit. In causa Salamantina decisum fuerat Canonico coadiutori assignandam esse ultimam loco sedem post omnes Canonicos tempore suae receptionis, & ingressus in Ecclesia, & quia huius conclusionis occasione in Ecclesia Tirafonen. fuerat dubitatum, an secunda morte coadiutori, coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, & qui ex consuetudine illius Ecclesiae in in-

gressu tenetur soluere certum quid, dum capit possessionem Canonici, iure proprio sit assignanda ultima sedes, ita ut Canonici, qui ingressi fuerunt in Ecclesiam durante coadiutoria tanquam magis antiqui veniant preferendi. Ad hanc primam dubitationem Domini conformiter responderunt, coadiutori assignandam eandem illam sedem, in qua reperiebatur tempore obitus coadiutori, & consequenter preferendum Canonici, qui ingressi fuerat postea quam illi fuerat ea sedes assignata. i. quia iuxta stilum ordinariū similium gratiarum coadiutori cōceduntur cēs prerogatiuas coadiutor competentes ratione Canoniciatus, sed ratione Canoniciatus competit primo sedes in infimo gradu, secundo in secundo, & sic deinceps, ut habetur in decis. Salamantina, consequenter ergo coadiutori debet competere illa sedes, in qua reperiebatur tempore obitus coadiutori, alias enim non haberet prerogatiuas coadiutor competentes ratione Canoniciatus. Secundo quia absurdum esset coadiutori, qui fuerat prelatus alius Canonici post ipsum receptis ratione antiquitatis, post obitum coadiutori compelli iterum ad ultimum, seu infimum locum descendere. Tertio, quia tempore obitus coadiutori non requiritur pro coadiutore noua collatio, cum absque aliquo ministerio gratia coadiutoria ex primo iure sibi concessa effectuetur, cum Papa in istis coadiutoris ex nunc, prout ex tunc faciat collationem, ut fuit dictum coram me in causa Celagurritana Canoniciatus die prima Iulij 1592. quamobrem coadiutori dicitur quatuor ius ad rem in Canonatu, quod eueniente vacatione efficitur ius plenum, consequenter itaque ratione antiquitatis, & receptionis debet retinere suam sedem cap. primo de maioritate, & obedientia, & fuit dictum in causa Vicer. praesentia die 22. 1578. coram bone memorie Doct. Giffio. Postremo hac eadem sententia satis videbatur iuris auctoritate munita in l. i. & in l. Sancimus. C. de consulib. lib. 11. cum alijs traditis per Cassareum Catalogo gloriae mundi par. 10. consideratione 34. neque obstabat, quod post mortem coadiutori exspiraret primus titulus coadiutoria, & videretur factus locus secundo titulo Canonici, & consequenter coadiutori, tanquam tunc effecto Canonico, assignandam ultimam sedem, quia respondebatur difficultatem cessare ex forma coadiutoriae, nam, cum Papa concedat coadiutori omnes prerogatiuas ratione Canoniciatus coadiutor competentes, inter quas una est, ut habeas ultimam sedem, & paulatim ascendat, ideo ei est assignanda sedes, in qua reperitur tempore obitus coadiutori, postremo non obstabat, quod de consuetudine Ecclesiae Canonici pro ingressu teneatur certum quid soluere, & quod coadiutores id soluebant secuta morte coadiutori, quia dicebatur ex hoc non inferri ad sedem, cum ista solutio respiceret tempus, quo Canonicus incipit gaudere fructibus Canoniciatus. Ad secundam dubitationem, an, si coadiutor fuerit exemptus a residentia per iubilationem, posset se innuere huiusmodi exemptione, dum habet coadiutorem, ut faciat fructus, distributiones, & alia emolumenta sua, etiam si coadiutor nō resideat? Domini responderunt primo coadiutorem non priuari privilegio iubilationis iam quaesita, secundo dixerunt privilegium iubilationis non suffragari coadiutori, tertio asseruerunt coadiutorem non perficere suam iubilationem per seruitium coadiutoris. Ratio primi fuit, quia coadiutoria non adimit coadiutor iura, & privilegia aliunde sibi competentia, nec receptionem coadiutoris post acquisitam exemptionem beneficio iubilationis coadiutor debere prauidicare. Alexand. confil. 193. num. 11. vers. in contrarium est veritas l. b. 2. item quia privilegium acquisitum per iubilationem est facultatiuum, nam sicut, si vellet, posset coadiutor non obstan-

te coadiutoria personaliter inferuire, & nihilominus non amitteret privilegium, similiter non amittit privilegium feruendo per coadiutorem: cum enim hoc privilegium inuilationis detur ob seruitium iam praestitum, non est coadiuto auferendum ex eo, quod per coadiutorem possit in futurum inferuire. Ratio secundi fuit, quia per coadiutoriam non communicatur coadiutori privilegium aliunde competens coadiuto, quale est privilegium acquisitum per inuilationem, Quod si competeret, sequeretur absurdum

ut coadiutor non teneretur inferuire, quod videtur directio contra finem, ob quem datur coadiutor. Ratio tertijs fuit, quia cum privilegium inuilationis acquiratur ex seruitio personali, cuius ratione solet concedi, non potest seruitium personale coadiutoris conferre hoc coadiuto.

Idem fuit in eadem resolutum, & quo ad 1. dubium coram eodem 27. Octo. 1600. per doctrinam Baldi in l. 2. num. 57. vers. sed pone cap. de seruitutibus & aqua. Rimin. Iun. consil. 230. lib. 2.

QVINTA PARS, DE HIS, AD QVOS SPECTAT DISPO- SITIO, ET PROVISIO BE- NEFICIORVM.

CAPVT I.

De Papa.

SVMMARIA.

NTER eos, qui de Beneficijs prouidere possunt primum locum obtinet Papa, ad quem libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinet. n. 1.

Papa potest sine causa clericum suo priuare Beneficio. numer. secundo cum seq. contra relatos. n. 7.

Beneficia sunt instituta de iure positivo, & quod sint titulus perpetuus est de iure positivo, quod non est intelligendum respectu Principis, nec ligat Papam, qui potest iuri positivo derogare etiam sine causa a num. 3. usque ad 8.

Papa potest prouidere de omnibus beneficijs, & concurrere cum quolibet Ordinario, & Ordinarius Ordinarij, & orbis, num. 8. & inter eos est locus praerogationi etiam in mensibus Ordinarij, a n. 9. & idem est in Legato. n. 13.

An idem sit in sex mensibus alternatiua habentis decretum irritans, num. 14. cum sequentibus. resoluitur idem esse, & illud decretum irritans non obstat prouisioni Apostolicae, & adducuntur resolutiones Rota, & numer. 29. refertur & reprobat sententia Gonzalez contraria.

Menses alternatiua non sunt seruati, nam ea solum remouet obstatulum reservationis, a num. 22. & ponuntur resolutiones Rota.

Decretum irritans non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos, contra aliquos quorum sententia procedit in decreto in iure posito, a num. 25. cum seqq.

Clausula decreti irritantis in alternatiua non est posita respectu Papae, seu Ordinarij, vel verius respectu inferiorum, num. 30.

Etiam prouisioni Papa in forma dignum, seu commissaria non obstat decretum irritans alternatiua, licet se-

cus in executoribus seu delegatis datus circa Beneficia incerta, num. 30.

Si Papa praerogationem in prouisione alicuius Beneficij, cuius Pralatus est Cardinalis, & habet indultum, an eius prouisio preferenda sit stante decreto irritans. indultus, in quo dicitur, etiam per nos, num. 32. cum seqq. resoluitur indultum non intrare, nisi in Beneficijs reseruatis.

Effectus Cardinalis ordinarij collatoris nulli menses sunt seruati, numer. trigesimo quarto etiam in Beneficijs spectantibus ad prouisionem Pralati, & Capituli simul, numer. 35. ubi ponitur decisio Rota, & numer. 36.

Prouisio de beneficijs in quocunque mense vacan. a Cardinali ordinario collatore habente indultum non tenetur expedire nonam prouisionem ratione indulti, num. 37. & 39.

Decisio Putei 2. de Prebend. qua in contrarium videtur, loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali non ordinario collatori, num. 38.

Si Papa praerogationem in prouisione alicuius Beneficij reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritans dicente, etiam per nos, non valet prouisio nisi derogetur indulto, num. 40.

Non potest dici derogari d. indulto Cardinalis per clausulam seu si venerabili fratri Episcopo, &c. numer. 41.

Subrogatione indultorum Cardinalium concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarij, sed extraordinarij collatoris, num. 42.

Inter Papam, & ordinarium est locus praerogationi, nisi prouiso a Papa obstat regula de verisimili, tunc enim eius prouisio non valet, num. 43.

Regula de verisimili solum habet locum in vacatione per obitum, numer. 44. & onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de regula supposito, quod impetrans probauerit obitum praecessisse, numer. 45. & debet probare concludenter de non verisimili nouitia, num. 46.

Regula de verisimili non habet locum in Ordinario, & Legato